

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek).
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának 1896. évi október hó 20-án (kedden) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Meghalt tagok bejelentése.
4. Új tagok fölvétele.
5. Az 1895/6. évi egyesületi működésről szóló jelentés tárgyalása.
6. Őszi rendes közgyűlés tárgysorozatának megállapítása.
7. A IV. országos gazdakongresszusról jelentés.
8. A nemzetközi gazdakongresszusról jelentés.
9. 15 választmányi tag kisorsolása az alapszabályok 28. §. alapján.
10. Jelentés a burgonyaültető és kiemelő géppróbáról.
11. Sopronmegyei gazdasági egyesület véleményét betérjeszti a gazdasági cselédek-ről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.
12. Nyitramegyei gazdasági egyesület meghívja az OMGE.-t az aug. 17-iki árpavásárra.
13. Sárosmegyei gazdasági egyesület mult évi működéséről szóló jelentését küldi.
14. Nyitramegyei gazd. egyesület a végrehajtási törvény korszerű módosítását célzó indítványát küldi pártolás céljából.
15. Békésmegyei gazdasági egyesület megküldi pártolás végett a földmivelésügyi miniszterhez a kartelek megszüntetése ügyében beadott memorandumot.
16. Sárosmegyei gazd. egylet a mezőgazdasági szeszgyárak ügyében a földmivelésügyi miniszterhez felterjesztett memorandumát küldi meg pártolás végett.

17. Szalay Miklós tervezete a magyarországi kisbirtokosok anyagi helyzetének javítása ügyében,

18. Stassfurt-Leopoldshalli kali-syndikatus átírata az OMGE.-vel fennálló szerződésre vonatkozólag.

19. Két tag kiküldése a Vásárcsarnok-Ellátók Szövetkezete igazgatóságába.

20. Heller és társa a gyapjuaukeziókra becsőbizottsági tagok kiküldését kéri.

21. Budapesti áru- és értéktőzsde tanácsa a „Budapesti áru- és értéktőzsde története” című művet küldi az OMGE.-nek.

22. Cs. és kir. élelmezési raktár a szállítási feltételeket tartalmazó füzetet küldi.

23. Országos Erdészeti egyesület az „Erdő ápolásáról és használatáról” szóló munkát küldi az egyesület könyvtárárszére.

24. Kodolányi Antal könyveket ajánlókoz az OMGE. könyvtárára.

25. A „Magyar agrár- és járadékbank” átírata az „Országos mezőgazdasági hitel-egylet létrehozása ügyében.

26. Országos statisztikai hivatal átíratai a magyar korona országainak mezőgazdasági statisztikája” cz. mű terjesztése ügyében.

27. Luft Károly a földmivelésügyi miniszterhez a kendertermelés ügyében beadott memorandumja pártolását kéri az egyesülettől.

28. A Budapesti áru- és értéktőzsde tanácsának átírata a gabonavásár ügyében.

29. Budapesti mészáros ipartestület előljáróságának a marhák bélyegzése körüli szabálytalan eljárás ügyében a földmivelésügyi miniszterhez intézett feliratának pártolását kéri.

30. Vidéki molnárok kongresszusa szervező-bizottságának kérelme a címére érkező postai küldeményeknek a Köztelekre irányítása ügyében.

31. Perczel Ferencz jelentése a katonai ajánlati tárgyalásokról.

32. Miniszteri leiratok:

a) Földmivelésügyi miniszter leirata a mezőgazd. statisztikai felvételekről kiadandó munka pártolása iránt;

b) u. a. közli a külföldi gyógynövény-kereskedők címét;

c) u. a. a gyógynövények termelése ügyében;

d) u. a. megküldi az 1895. évről szóló „Állategészségügyi Evkönyv” egy példányát;

e) u. a. a szőlők felujtása tárgyában közölt törvény végrehajtási rendeletének megvitatására egybehívott anket-tanácskozmányra az OMGE.-t képviselők kiküldésére kéri;

f) u. a. megküldi a mezőgazd. termények és cikkek hamisításának tilalmazásáról szóló 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtási rendeletnek három példányát.

g) u. a. leirata a lőértékesítés és lóvásár ügyében;

h) u. a. az Orsz. törzskönyv vezetésére 1000 frt segélyt utalványoz;

i) u. a. válaszol a Vásárcsarnok-Ellátók szövetkezete ügyében hozzá intézett felterjesztésére;

j) u. a. megküldi a „szőlőmoly ismeretése és az ellene való védekezésről” kiadott utmutatást;

k) u. a. a kertészeti tanintézetnél az OMGE. által adományozott ösztöndíjért köszönetét fejezi ki;

l) u. a. leirata a Gazdasági muzeum ügyében;

m) u. a. a gyümölcsfatenyészési jutalomdíjak odaitelésére alakított bizottságba kiküldöttek megnevezését kéri;

n) u. a. véleményt kér a hizott állatok vasuti szállításának mikéntjére nézve;

o) u. a. a „Hesszeni légy” elleni védekezés ügyében;

p) u. a. a répatermelési viszonyok tanulmányozására 500 frtot és a kiküldött részére ajánló levelet küld;

r) u. a. megküldi az állatok sűtvással bélyegzése tárgyában kiadott szabályrendeletét.

s) A nürnbergi árpakiállítás elhalasztásáról értesít.

t) A szőlők felujtása előmozdításáról szóló törvény végrehajtási utasításait megküldi.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. szám Váci-körút sarok.

Ajánlunk:

ŐSZI VETÉSRE

legkitünőbb minőségű luczernát, lóherét, biborherét, őszi-borsót, téli-bükkönyt, homok-bükkönyt, Szent-János-rozsot, káposzta-repczét.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 21 oldal.

33. Kereskedelemügyi miniszter leirata a tőzsdereform ügy tárgyalására kiküldöttek megnevezése tárgyában.

Forster Géza
igazgató.

Pályázati felhívás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az általa kezelt következő földmivesiskolai alapítványi helyekre hirdet pályázatot:

1. A *Batthyány herceg* alapítványára, elsősorban vasmegyei illetőségű egyén részére; évi ösztöndíj 120 frt.

2. Bakó-féle alapítványra, elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén részére; évi ösztöndíj 120 frt.

Pályázhatnak ezen ösztöndíjakra oly magyar honpolgárok fiai, kik 16-ik életévüket betöltötték, a mi keresztlevéllel igazolandó; továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni. Hogy a pályázó hibátlan testalkatu, azt legalább a községi előljáróság által kell igazolni. Pályázhatnak továbbá magyarországi földmivesiskolába már felvett tanulók is, ha ezt az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyítják. Kellő okmányokkal felszerelt bélyegtelen kérvények folyó évi november hó 1-éig az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóságához, Budapest (Köztelek) nyújtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Királyi szózat és az agrár-törekvések.

A gyümölcs érni kezd. Az agrártörekvéseknek az a kis magja, a melyet Magyarországon a nemzetfentartó gazdalem boldogulása érdekében az Országos

Magyar Gazdasági Egyesület a nemzet közvéleményébe elültetett s a melyet a folyton súlyosbodó válság közepette annyi munkával, gondnal és szeretettel ápol, daczára az ellene támadt, sokszor a megsemmisítéssel fenyegető áramlatoknak, ma már terebélyes fává nőtt, a melynek ágai nemcsak kiterjednek már az egész közélet legfontosabb részleteibe, de a mely már gyümölcsseit is kezdi érlelni. Erdemes e törekvéseknek fejlődésére éppen most egy rövidke visszapillantást vetni, hogy abból jelenbeni magunkartására és jövőbeni kilátásainkra új erőt merítve, a további munkára készüljünk.

Magyarország ezredéves államisége a földbirtok mivelőinek boldogulásán nyugszik. Ez az ország, mely egykor Európa éléskamráját képezte egész közéleti szervezetében a földbirtokra támaszkodott. A magyar föld birtokosai, mivelői: a birtokos nemesség alkotta 1848-ig a rendi alkotmányt, amelyben a kormányzatot, a közigazgatást és a honvédelem terheit kizárólag a birtokos nemesség viselte. A nemzet közszükségleteire szánt adót indirekte, tehát legnagyobb részben szintén ez az osztály szolgáltatta már azért is, mert az adózó jobbgység — a misera plebs contribuens — is csak a birtokos nemességtől birt földjei után fizethette az adót. A negyvenes évek szabadelvű mozgalmi közepette a magyar birtokos nemesség teljesen demokratikus alapra helyezte az állam alkotmányát s a jogegyenlőség kimondásával az általános közös teherviselést törvényben kötelezőnek mondván ki, a jobbgyságot felszabadította és a nemzet millióit egyszerre nemcsak szabad emberekké tette, hanem egyszerűsmind földbirtokkal ajándékozván meg,

további lételének biztos anyagi eszközeit is megadta.

Hogy a birtokos nemességnek ez az önkéntes, nem politikai, társadalmi vagy gazdasági forradalom kényszerítő hatalma következtében hozott áldozata mekkora volt, azt azok a következmények mutatták, a melyek később az előjogairól lemondott birtokos nemesi osztály pusztulását, elerőtlenedését sok tekintetben okozták. Ezzel szemben azonban a fejlődő kultúra, a közlekedési eszközök szaporodása, az állam és egyesek hitelének emelkedése nemcsak serkentették, hanem lehetővé is tették a birtokok intenzivebb kihasználásával a megélhetést, sőt a jólét emelkedését mindaddig, a mig éppen primitív közgazdasági viszonyaink következtében a mezőgazdaság mellett más közgazdasági tényezők kifejlesztése lehetséges nem volt. A mint azonban a viszonyok változtával, állami életünknek majdnem husz évig tartó ziláltsága után, megszállva, hitelünk emelkedni kezdett, e tökeszegény országot a nemzetközi tüke mindnagyobb mértékben kereste fel az üzérkedés színteréül. A mezőgazdaság mellett pedig más közgazdasági tényezők is fejlődésnek indultak, a melyek a viszonyoknak meg nem felelő mértékben favorizáltván, az üzérkedés céljainak megfelelőleg a legmesszebbmenő állami támogatással, mint az ország boldogulása egyedüli tényezői előtérbe jutván a természetellenes fejlődés útjára vitettek, a mezőgazdaság pedig elhanyagolva a pusztulás útjára terelgetett.

Az állam közgazdasági súlypontjának a mezőgazdaságról a nagyipar és kereskedelemre való ezen áthelyezése átmenettel történt és ez átmenetben az

T Á R C Z A.

Eszmék és jelszavak.

Csudálatosan szeszélyes változékony hangulat jellemezte a most lezajlott IV. országos gazdakongresszust. A közvélemény egy s ugyanazon eszmének hol nyájas arcját, hol haragos hátát mutatta s háromszor ismétlődött ez a frontváltozás, mielőtt a föld egyszerű megfordult volna a tengelye körül.

Nagy tömegeknél, melyekben külön célok, külön érdekek, külön törekvések találkoznak, nem szokatlan az a jelenség, hogy jelszavak építsenek és jelszavak romboljanak. De vajjon ez a kis társaság, melyet ugyanazon cél, ugyanazon eszme lelkesített, miért nem értette meg egymást?

Valóban ellentétes törekvések találkoztak-e itt egymással, s a nagyobb és erősebb nyomása alatt kellett magát megadnia a kisebbnek és gyengébbnek? Valóban veszteti kellett ott egy ügyet, hogy egy másik ügy győzedelmeskedjék?

Ezek a kérdések a nagyobb, az országos közvélemény előtt szétválaszthatlanul egybe vannak forradva a gazdakongresszus eredményeivel, és csupán ezek a kérdések azok, melyek igazolást várnak az iránt, hogy

a kongresszus alkotása nem a felülkerekedett többség, hanem a közérzület szilárd erkölcsi alapján áll.

Egy pontig a kongresszus céljának s érületének azonossága külső kifejezésére nézve sem vonható kétségbe, mig magának a gazdasági egyletek szövetségének megalkotásáról volt szó. De éppen ilyen kétségbe vonhatatlan, hogy a mint az eszme kiviteléről volt szó, a tanácskozás medrében hullámtornyok emelkedtek fel. A szövetség tervezete szolgáltatott tehát látszólagos okot az érdekek összeközösítésére; és mi a neve annak a két érdeknek, a melyeknek a küzdelem melegében ugyszólván ellenfelek gyanánt kellett találkoznok egymással?

Az egyiknek neve „központosítás“, a másiké „autonomia.“ Mint közismeretes fogalom, veszedelmes hatalmi törekvés az egyik, féltékenyen őrzött közkincs a másik; a kettő végső ellentéteket fejez ki s mindkettő elég hatalmas arra, hogy ez ellentéteket késhegyre állítsa egymással. E két jelszó olyan világosan kivált, mint az „Allah“ és „Jézus“ csatakiállításai.

Igy figyelve meg a küzdelmet, évszázados ősi jogokat s e jogok ellen irányuló törekvéseket kifejező jelszavak hatása alatt, a pártraszakadás ösztöne alól aligha egy is szabadulhatott s hogy lelkük meggyőződéséből apránként az autonomia nevében lobogtatott zászló alá sorakoztak megannyian,

ezen semmi esodálkozni való nincsen, hisz ha egyének vagy intézmények önrendelkezési jogát csakugyan veszély fenyegeti, ki ne sietne annak védelmezésére! S a mint a jelszó által meghódított közvélemény igaz jogainak védelmében tudta magát, harcias kedvvel kereste a veszély eredő okát s azt vette észre, hogy ellenfél gyanánt saját országos intézményével állított szembe és hogy védekezni akart 28 gazdasági egyesület érett, megfontolt terve ellen, holott mind a huszonnyolcz szabad társadalmi intézmény és autonómiaja valamennyinek egyformán drága.

Oda fajult a küzdelem két jellege hatása alatt, hogy minden érdekükre nézve azonos felek ketté szakadtak s elkeseredetten farkasszemet váltottak egymással, a nélkül, hogy e jelszavak igazi jelentőségét higgadt megfontolással analizálták volna. Erre nem is került a sor, mert amint a közérzület rögtön kezdetben e lélektani mozzanatok folyamán felépült, ettől kezdve a nyugodt tanácskozás hangját az indulatok vihara nyelte el.

Pedig aki a vélemények különválásának tulajdonképpeni előidéző okát keresi, egyszerűen arra a kérdésre talál: hogy vajjon az országos magyar gazdasági egyesület legyen-e központi szerve a szövetségnek, vagy nem? Vajjon képesek-e a vidéki gazdasági egyletek külön központot felállítani és fentartani, vagy nem? Erre a felelet

82
első
amely
ket k
föld
a pus
az ál
sorba
nyago
idéze
mind
történ
akada
dás
eddig
tását
volt
mely
mezte
állam
haner
új ár
sülni
gon
mező
követ
gyar
sult s
amely
küzd
gyará
mező
azt, a
műkö
munk
ma n
Ma m
válság
sel fé
fentar
hangu
kétfél
désre
Kutat
rekvé
vonha
eszmé
hogy
ség gy
nek t
egyén
nyerte
ból, h
lati h
lanat
megy
szent
nyibe
egylet
hajlé
össze
tettün
sekbe
hang
s öröl
hogy
feltám
helyz
hogy
ébre
Es cs
azt a
szemb
keit

első sikerek mámorra eltakarta a jövőt, amely ma egész kiellenségében jelenünket képezi. A mezőgazdaság művelői, a föld birtokosai, az ősi kuriák lakói ma a pusztulás teljességében vannak, amit az általános gazdasági válság mellett első sorban a mezőgazdaság érdekeit elhanyagolt helytelen közgazdasági politikánk idézett elő.

És senki sem mondhatja azt, hogy mindez a nemzet életében észrevétlenül történt, hogy az ijesztő pusztulást megakadályozni nem lehetett, hogy a haladás szelleme a nemzeti munkának az eddigivel ellentétes irányba való átalakítását önként eredményezte, mert mindig volt Magyarországon egy kis töredék, mely a sötét következményekre figyelmeztetve, a nemzet ősi és legerőteljesebb állami erejének nemcsak konzerválását, hanem fejlesztését követelte. Amióta az új áramlat romboló hatásával érvényesülni kezdett, mindig volt Magyarországon kisebb-nagyobb csoport, amely a mezőgazdaság érdekeinek érvényesítését követelte. Ez a tábor az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben csoportosult s itt képezte azt a tevékeny elemet, amely lelkesedésben soha nem lankadva küzdött az ellentétes áramlatokkal.

Mennyi félreértést, mennyi félremagyarázást, mennyi gyanúsítást kellett a mezőgazdaság bajnokainak elszenvedniök, azt, a ki csak kicsi figyelemmel is kísérte működésüket, mindenki tudja. De kitartó munkálkodásuk kárba nem veszett, mert ma már kezdi eredményeit megteremni. Ma már, a midőn az általános gazdasági válság káros hatásával, a megsemmisítéssel fenyegeti a nemzet kipróbált nemzetfentartó elemét és vagyonát, nem képes hangulatot kelteni az az együgyü gyanu-

sítás, hogy a mezőgazdaság boldogulását célzó agrártörvények osztályharczotidéznek elő. Ma már mindenki tisztában van, hogy a mezőgazdaság boldogulása nem osztályérdek, hanem általános nemzeti érdek, melyet mihamarabb kielégíteni kell, nehogy a segítség későn érkezzék.

Ez már magában véve is oly nagy eredmény, ami a jövő iránt bizalommal tölthetne el. De a tulajdonképpeni eredménynek ennél sokkal többnek kell lennie. Ezt az eredményt már egy néhány lelkes ember a saját legnagyobb buzgalomával és egyszerűségével ki nem vivhatja. Arra az egész gazdaközönségnek egyenkint és összesen egyesülnie kell. És nem elég, hogy ez az együttes működése a gazdáknak csak a társadalmi téren érvényesüljön, hanem szükséges, hogy a gazdák a maguk érdekeit belevigyék a politikába és ott törekedjenek azok érvényesítésére.

Szeretik hangoztatni, hogy a gazdák gazdálkodjanak jól és ne politizáljanak. Igenis a gazdáknak politizálniuk kell jól, mert különben hiába gazdálkodnak a legjobban. Mert mit ér az, ha a gazdaság vitelének javítására, a termelés fokozására bármekkora munkát és költséget fordítanak is, ha az ország közgazdasági politikája olyan, hogy a termelés kiterjesztését, a termények értékesítését nem engedi? Mit ér az egyes gazda törekvése, ha azokat az állam törvényei nem védik, elő nem segítik? Mit ér a legjobb gazdálkodás, ha annak anyagi jutalma nincs, mert a közgazdasági politika nem a termelőnek, hanem a közvetítőnek a hasznát segíti elő? Ezeket a kérdéseket pedig társadalmi uton megoldani nem lehet. Állami funkciót képeznek azok, amelyeknek irányítása a politika feladata.

A magyar gazdák ezt tudják is, de

eddig bátortalanok voltak ezen a téren zászlót bontani. A viszonyok azonban ma már oda fejlődtek, hogy ezzel a bátortalansággal fel kellett hagyniok, így született meg a magyar gazdaszövetség, a mely közrebocsátotta azt a programot, a mely a magyar gazdák politikáját kell, hogy irányítsa. Ez a program érintetlenül hagyja az egyesek közjogi meggyőződését, közjogi törekvéseit, de követeli, hogy minden törvényhozó a közgazdasági politikát, a magyar mezőgazdaság érdekeinek megfelelő irányba terelje. Ennél szerényebb és liberálisabb programot a magyar gazdák nem adhattak.

Hogy ez a program megfelel a nemzet érdekeinek, hogy ennek a programnak a magyar gazdák részéről közzétételnie kellett, legjobban bizonyítja, hogy most, a midőn az új képviselőválasztások előtt a pártok a választási harcra készülnek, sietnek már is állást foglalni e program mellett és azt mint egyik főtörekvésüket helyezik előtérbe. Így is kell annak lennie. De a gazdáknak is vannak kötelezettségeik, a mi abból áll, hogy végre lépjenek fel erélyesen érdekeik védelmére és az országgyűlésre küldeni szándékolt képviselőiktől követeljék meg az agrárprogram elfogadását és megtartását. Követeljék meg, hogy azok a férfiak, a kik a törvényhozó diszes méltóságára és tisztére vágnak, a törvényhozás termébe komoly kötelezettségeket is vigyenek magukkal, a mely köteleesség teljesítése ha nehéz is, de áldásos az egész nemzetre.

A jelenlegi időnél alkalmasabb idő erre talán soha sem fog kinálkozni. A mezőgazdaság bajai oly általánosak, oly szembezők, hogy azok már a magyar nem-

kétféle lehet, tényleg azonban erre a kérdésre határozott feleletet nem hallottunk. Kutatásával annak, hogy a szövetségi törekvésnek van-e multja s mi a multból levonható tanúság, — hogy a külön szövetség eszméjét a valóságban realizálni lehet-e, hogy a teljes paritás elvén építendő szövetség gyakorlati megoldása lehetséges-e: ezeknek taglalásával senki sem foglalkozott. Az egyenlőség szép és csalogató eszméje megnyerte a szíveket, de hogy ebből az eszméből, ha diadalt arat, marad-e valami gyakorlati haszon, azzal nem törődünk. Egy pillanat alatt megértette mindenki, hogy a megyei gazdasági egyletek autonómiaja szent és megóvni való jog, de hogy mennyiben sérti ezt a jogot, ha egy országos egylet szövetséges társainak baráti jobbot, hajlékot és munkaerőt ajánl fel: ennek az összefüggésnek kiderítésére sulyt nem fektettünk.

A tiltakozás hangja általános feltevésekbe kapaszkodva megindult, de hogy ez a hang egy jó ügyet hosszú időre eltemethet s örökre visszariaszthat egy munkás tábor, hogy ezt az ügyet halottjából még egyszer feltámassza: ezt nem fontoltuk meg. Már a helyzet megértése előtt gyújtott a jelszó, hogy őrizzük meg autonomiánkat s a felbresztett féltékenység ellenséget kerestt. És csakugyan megtalálta ebben a hazában azt a nagy, veszedelmes ellenséget, akivel szemben a magyar gazdának jogait s érdekeit erejének minden latbavetésével védenie

kell: ott állt egy félszázados multu gazdasági egyesület, erős védbástyája a magyar gazdák eszméinek mindig, kitartó harciosa a mezőgazdaság ügyeinek, eszmékbe, mozgalmakba lelket öntő mindenkor: most egyszerre kikiáltott ellenség, jogokat konfiskáló hatalmas, melynek fejére bizalmatlan, haragos tiltakozás illeszti egy hálátlan hivatás jól kiérdemelt töviseit. Ugy kellett magát éreznie egy pillanatra ennek az egyesületnek, mint egy apának, ha a biztatás és szeretet szavát tulajdon gyermekének kezéi fojtják torkába.

De egy tűzszikrától gyorsan lángra gyúlt közérzet nem maradhat állandó; nem is maradt az ebben az esetben sem, és megnyilatkozása még nagyobb energiával fogadta oltalmába azt az egyletet, melyet röviddel azelőtt a bizalom szempontjából elítélt. A kongresszus e magatartásában kizárólag érzelmi motívumok voltak döntők; kibontakozott eszmék helyett hézagossá jelszavak érzelmi hatása alatt állottunk valamennyien. Az határozta meg a hangulatok fordulását, a mint ugyanaz az eszme, egyazon ügy az öltöztetés művészetének más alkalmazásával tárult elénk.

Világos ebből, hogy csakis az egyesülés szükségének érzete ment át a köztudatba; azzal, hogy ez az általános érzett szükség mily módon elégíthető ki, a köztudat még nem számolt.

Az a kifejlődött, megérett, megszilárdult köztudat, a mi egy társadalmi osztály

megbonthatatlan czél és érdekkapcsolatát fejezi ki, nálunk még a levegőben van. Vannak közös jelszavaink, melyek a lelkesedésből táplálkoznak, de eszméink, melyek a köztudatból táplálkoznának, nincsenek. Pedig a komoly erő hatalma nem a lelkesedésben, hanem a tudásban rejlik.

Meg kell tisztítani életkérdéseinket a hangzatos jelszavaktól, a melyek legfeljebb arra jók, hogy a felületen tájékozottságon rést ütve, azt megtántorítsák, melyekkel hatást kelteni lehet, hangulatot zavarni lehet, de hasznos művet építeni nem lehet. Olyanok azok a közforgalomba átment jelszavak, mint az a papiros, a mit az állam a pénzérték vevőképességével ruház fel, bárkinek kezébe kerüljön is, a nélkül, hogy tekintetbe venné, hogy hasznos vagy káros dolgot szereznek-e be vele.

Az ügyek iránt való közelebbi érdeklődés, némi kitartás a száraz tanulmányok mellett szükséges ahhoz, hogy valaki ezerek sorsát érintő közkérdésekkel hasznot hajtóan foglalkozhassék.

Ha ily előfeltételek betartásával történik a tömörülés egy eszme szellemében, akkor egyetlen üres jelszó félreértést és pártoskodást sohasem támaszthat azok között, a kiktől a rosszakarat sem mondhatja, hogy egymásnak ellenségei volnának.

Buday Barna.

zet legjobb atya és leggondosabb gyámola: a koronás uralkodó különös gondját is megnyilatkoztatták. A magyar nemzet szeretett királyának az országgyűlés berekesztése alkalmával a napokban tartott trónbeszéde, amidőn a mezőgazdaság pusztulását szomorúan konstatálja és a segítség szükségét kimondja, a legnagyobb bátorítás minden gazdának, hogy ebben az irányban tehetségét és befolyását érvényesítse. A királyi szózat határozottsága kizár minden kételyt a mezőgazdasági érdekek jogosultsága felől. A gazdákon áll, hogy végre kilépjenek eddigi tartózkodó álláspontjukból s megtegyék a maguk sorsának javítására az elhatározó lépéseket.

Akkor, a midőn nemcsak az egész közvélemény át van már hatva az agrár törekvések szükségességétől és jogosságától, akkor, midőn a koronás uralkodó a legfontosabb állami aktusok egyikénél a trón magasságáról ad bátorítást a csüggedőknek, a gazdáknak egy perczig sem szabad habozniok, hogy céljukat: a mezőgazdaság helyzetének javítását minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítsák. A leghatalmasabb eszköz a törvényhozás. Ezt kell a magunk képére alakítani. Ha ez nem sikerült, minden törekvésünk ismét hiábavaló.

A gazdák kötelessége tehát a szervezkedés társadalmi és politikai téren egyaránt, mert csak ekkor jutnak azoknak az eszközöknek a birtokába, a melyek a mezőgazdaság boldogulását megteremthetik. A ki pedig a célt elérni akarja, annak az eszközöket is akarnia kell.

Sz. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Kalászosok jégkárbecléséről.

A „Köztelek” 76. számában K. Ruffy Pál tollából egy, a buza jégkárbecléséről írt cikk jelent meg, melyben a biztosító társulatok ügynökeinek jégkárbeclés körüli eljárását elítéli; azt állítja róluk, hogy csak a biztosító társulatok érdekeit tartják szem előtt, a gazdák érdekei pedig legtöbbször elhanyagoltak; a buza jégkárbecléséről fogalmuk sem lévén, a jégkár okozta pettyezést ritkán veszik kárnak. Szintugy nem tartja helyesnek, hogy a jégkár megtörténte után azonnal nem jönnék a kárt megbecsülni és több tekintetben elítéli a biztosító társaságok ügynökeinek eljárását.

En K. Ruffy Pál ur véleményével nem egyezem teljes mértékben és pedig azon okból, mint én a biztosító társulatok beclő ügynökeiről és azok eljárásáról ellenkezőt tapasztaltam.

Mindenekelőtt gazdatársaimnak azt az ajánlatot teszem, hogy oly biztosító társulatnál biztosítsanak, mely biztos alapokon nyugszik. Nálunk ilyen társulat az Első magy. ált. biztosító társulat, mely annyira gazdag és olyan nagy alaptőkével bír, minővel egy más biztosító társulat sem. Ezen társulattal összekötetésben áll a Magyar gazdák jégbiztosítási szövete. A ki ezen szövetebe belép, az eredményeit köteles ezen társulatnál 12 évig biztosítani és

a megállapított díjszabásból 20% és mint megyei gazd. egyesületi tagnak 4% levonása van. Ezen társulat alaptőkéjén kívül egy 10 milliós tőkét tart készenlétben azon esetekre, ha biztosító feleit valamely évben aránytalanul nagy esapások érnék; ez esetben a nélkül, hogy a részvényesek jövedelme csökkenne, a kárvallottak érdekei teljesen ki lesznek elégitve.

Ezt előre boesátva, rátérek, hogy ezen társulat ügynökei miképpen becsülték nálam a jégkárt.

Bevallott kár:

Buza	I. tábla:	60%
	II.	$\frac{1}{3}$ 80%, $\frac{1}{3}$ 70%, $\frac{1}{3}$ 60%
	III.	$\frac{1}{3}$ 60%, $\frac{2}{3}$ 28%
Rozs	I.	80%
	II.	$\frac{1}{3}$ 60%, $\frac{1}{3}$ 40%, $\frac{1}{3}$ 20%
Árpa	I.	40%
	II.	20%

Ügynök beclése:

Buza	I. tábla:	60%
	II.	$\frac{1}{4}$ 80, $\frac{1}{4}$ 70, 60, $\frac{1}{4}$ 50%
	III.	$\frac{1}{3}$ 60, $\frac{1}{3}$ 15, $\frac{1}{3}$ 5%
Rozs	I.	75%
	II.	$\frac{1}{3}$ 60, $\frac{1}{3}$ 40, $\frac{1}{3}$ 20%
Árpa	I.	35%
	II.	$\frac{1}{2}$ 25, $\frac{1}{2}$ 10%

Rozsot a jég virágzásban érte, búzát virágzás előtt, árpa még hasban volt. A rozsvetést virágzásban érte a jég, a kárt 12 nappal később, az ügynök jövele napján lehetett csak megbecsülni, mert csak ekkor látszottak a kalászosok hibái, valamint a pettyezés is; az ügynök a kalász hibáit, pettyezést és tördelt száraz mennyiségét tekintetbe véve állapította meg a kárt. A búzánál, mely virágzás előtt lett károsítva, a letört kalászosok aránya és a pettyezés vétetett tekintetbe. Az árpánál, hol a kalász még hasban volt, a jég által okozott pettyezést — a mennyiben a növény fejlődését hátráltatta — vette a beclő tekintetbe.

Egy más alkalommal megletem bizva, egy jégkár felülbecslésével, amikor a búzának fejlődése már meglehetősen előrehaladott volt, a kalászoson kár nem látszott, csak a száron alig észrevehető pettyezés, a kár alig tett 2—3 százalékot, mégis az ügynök 5% kárt becsült meg; itt tehát a tényleges kár túl volt fizetve. Sőt olyan esetet is láttam, hol jégkár alig volt észrevehető, s a tulajdonos marháival tipratatta meg a vetést, hogy a kár nagyobbak látszassék; tisztán láthatók voltak a marhanyomok daczára bnnak, hogy a biztosító ügynök a buza szárán alig észrevehető pettyezések alapján 5% kárt állapított meg.

K. Ruffy Pál megjegyzi továbbá, hogy a biztosító társulatok erős évre az szokott lenni, mennyire képes a növény a jégverést kiheverni? és hogy ezen argamentumnak csak ott a helye, a hol még a növény bokrosodás stádiumában van.

Ezen megjegyzését sem tartom egészen helyesnek, mivel a még meg nem érett kalászos növényeknél, a megsérült és sérületlenül maradt rész közötti arány megállapításán kívül különösen megfigyelendő még, vajjon csak a kalász vagy ennek a szára is és az utóbbi, mely tájon lett jég által érve? Ha a szár alul a föld közelében sérült, de el nem törött, ugy a szemben alig lehet kár, mert teljes kifejlődésre még elég tápot szivhat; ha azonban a szár felső részén az utolsó izület fölött és a kalász alatt sérült, ugy a mag további fejlődése alig remélhető, annak a minősége a legjobb esetben igen csekély lehet.

Ha a jégverés a magképzés időszakában történt, meg kell itélni, hogy még a hátralévő fejlődési idény folyama alatt a meg nem sérült részeknek teljes kifejlődése remélhető-e?

Kalászos növényeknél a kalászosokban mutatkozó hiány kipuhatótható, ha a kalászosokat napirányban tartva megvizsgáljuk, mely alkalommal gondosan megfigyelendő, hogy minden csak rövid idő előtt kivert szem a jégverés előtt létezett fejlődési állapot jeleit hátrahagyja; míg más esélyek által visszamaradt vagy nem sikerült magképzés a magtoknak teljesen csukott volta által árulja el magát. A kalászhiányok nem mindig a jégveréstől erednek, gyakran a kései fagy, vagy virágzás idejében beállott kedvezőtlen időjárás, madarak, rovarok, barmok által is származhatnak.

A kár aránya meglehetősen biztonsággal megítélhető az által is, ha a jégvert földtábla különböző helyein egy marok kalászt összefogván, az épeket és a sérülteket megszámláljuk.

K. Ruffy Pál cikkében még az iránt is tett megjegyzést, hogy az állam kvalifikált és intelligens jeles gazdák sorából nevezze ki jégbeclőket. Ez nézetem szerint helyes célra nem vezetne; először, a ki gazdálkodik annak nincs ideje, hogy 3—4 megyében kárt becsüljön és legnagyobb munkaidőben gazdaságát egy-egy ízben 4—5 napra ott hagyja; a gazdatiszti kar pedig teljesen kötve van uradalmához. Különben az I. magy. általános biztosító társulatnál az a szokás, hogy ha a fél nincs megelégedve az ügynök beclésével, az esetben felkérnek egy intelligens és részrehajlatlan szakképzett gazdát a kár felülbecslésére, kinek a beclése határoz a két fél között; mivel ilyen felülbecslés ritkábban jön elő, ehhez már egy szakképzett gazdának könnyebben jut ideje.

Az én véleményem az, hogy valamennyi biztosító társulatok jégbeclő ügynökei önállóan jégkárt csak akkor becsüljenek, ha abban kellő gyakorlatot szereztek. Ebből folyólag a biztosító társulat ujonnan felfogadott jégkárbeclő ügynökeit addig önálló kárbeclésre ki ne küldje, amíg tapasztalt beclők felügyelete mellett a beclésben elég gyakorlatot nem szereztek és ha a biztosító társulatnak csupa szakképzett beclője fog kárt becsülni, akkor képesek is lesznek a károsultak tényleges kárát teljesen felbecsülni, miáltal a biztosító társulat hitele és a gazdák érdekei meglesznek óva.

Jeszenszky Pál,
földbirtokos.

A „Kalászosok jégkárbecléséről” eredő polémiából kifolyólag kötelességünknek tartjuk megjegyezni, hogy az ügy érdekében mindenkor örvendünk annak, ha a „Köztelek”-ben megjelenő közérdekű dolgok vita és vitatkozás tárgyát képezik, mert a felvetett eszme tisztázásához járulhatnak abban az esetben, ha a vitatkozások tárgyilagosak és nem személyeskedők.

K. Ruffy Pál is a „Köztelek” 76. számában a „buza jégkárbecléséről” írva, az e téren mutatkozó vizátságokra utal, s a biztosító társulatok eljárásával általában megelégedve nincsen. Meg nem elégedve lennie, és saját nézetei szerint érvelnie jogában áll épp úgy, a mint a viszonyválaszban fenti cikk írójának jogában van ellenvetéseit felhozni, s a társulatok eljárását kifogástalannak találni.

Eddig rendben van a dolog, de már azt, hogy bárki is ezen alkalomból kifolyólag egy, legyen az bármely társulatnak propagandát csináljon, beclő ügynökeit feldicsérje, nem tartjuk egészen helyesnek; mert ezzel az illető bár hallgatólaga a többi társulatokat itéli el s a Ruffy által felhozott indokok helyességét elismeri, daczára annak, hogy direkte nem ad neki igazat. Már pedig azt, hogy a beclő ügynökök — dicséret a kivételnek — nem felelnek mindenkor felada-

tuknal
lanok,
alapon
juk s
részéb
nyegél

vagyis
akarnó
hogy
akarat
ügynö
de ez
hirlap

metors
mint e
mábar
rint a
küldöt
tázásá
tanuln
sítású
ott, a
tulkap
mindig
is talá
nem f

Adat

tenyés
közölt
hátra.
szemp
a york
igen l
got, e
Journa
francz
hány

sági
szert,
az áll
kódott
között
tapasz
irta le
mit ké
tenyés
nézet
szánal
tartózi
felelő.
ward
nek e
hogy
kodás
tartózi
rendez
milye

minde
gesebl
istálló
hogy
gyen
az ist
világo
mellet
azonb
— 7
másk
val e
sen m
talat
részér

tuknak, hogy vannak közöttük tapasztalatlanok, kik álszékenyből nézeteiket helytelen alapon is fentartják, gyakran tapasztalhatjuk s ezt Jeszenszky ur cikkének befejező részében szintén elismeri, tehát a dolog lényegében mégis csak egyetért Ruffy ural.

Isten ments, hogy a biztosító felet vagyis a gazdát minden hibától mentnek akarnók feltüntetni, mert bizony előfordul, hogy tulhajtott követeléseivel vagy rosszakaratulag, némely gazda a legjobb biztosító ügynöknek munkáját is lehetetlenné teszi, de ez oly kérdés, melyet igazságosan rövid hírlapi polémia útján megoldani nem lehet.

Különbö a jégbiztosítás ügyével Németországban is foglalkoznak a gazdák, a mint ez a D. L. Z. szeptember 23-diki számában közzétett cikkéből kitűnik, mely szerint a frankfurti gazdák klubbja, komissiót küldött ki ezen kérdések megvitatására, tisztázására s az általános jégbiztosítás ügyének tanulmányozására. Tehát ott, a hol a biztosítás ügye sokkal előbbre van, mint nálunk, ott, a hol társulások útján is igyekeznek a tulkapásoknak elejét venni, panaszra még mindig van ok. És hogy erre okot nálunk is találunk még, azt hisszük senki elvitatni nem fogja.

Szerk.

ÁLLATTENYÉSZTÉS

Rovatvezető: Monostori Károly.

Adat a yorkshirei sertés tenyésztésének kérdéséhez.

Azok után, a miket a yorkshirei sertés tenyésztéséről a „Köztelek“ 80-ik számában közöltünk, nem sok mondanivaló maradt hátra. Minthogy azonban arról, hogy minő szempontok tekintetbe vételével tenyésztik a yorkshirei sertést eredeti hazájában, csak igen kevés adat látott hazánkban napvilágot, ezért nem lesz érdektelen a „Live Stock Journal“ egy közleménye alapján, melyet francia és német lapok is ösmertettek, néhány szót ejteni e tárgyról.

James Howard, a ki különféle gazdasági gépeivel is jó hangzású névre tett szert, mint sokak előtt bizonyára ismeretes, az állattenyésztés terén is szép sikerrel működött. Bedford melletti gazdaságában többi között sertés tenyésztéssel is foglalkozván, tapasztalatait egy hosszabb tanulmányban írta le s e tanulmány rövid kivonata az, a mit közzé tenni én is jónak látok. Sertés tenyésztők körében Howard szerint elterjedt nézet az, hogy a sertés számára bármily szánalmasan épített, védelmet alig nyújtó tartózkodási hely is még mindig elég megfelelő. Sertés tenyésztéssel foglalkozván, Howard csakhamar felismerte, hogy a sikernek egyik feltétele ellenkezőleg éppen az, hogy az ember sertései számára jó tartózkodási hely felett rendelkezék. Azonban a tartózkodási hely fekvése, szerkezete és berendezése mellett a siker attól is függ, hogy milyen fajta a tenyészanyag.

A sertésistállóra nézve fontosnak tartja mindenekelőtt annak fekvését s ezt lényegesebbnek mondja mint a talajt, melyen az istálló épült. Kívánatosnak tartja egyébiránt, hogy az épület alatti talaj alagesőveze legyen s elengedhetetlennek mondja azt, hogy az istállót a levegő és napsugár, illetőleg a világosság szabadon járja. Ó pl. két egymásmellett fekvő istállótól birt, melyek közül azonban az egyik — egy halom párkányán — 7 méternivel állt magasabban, mint a másik s azt tapasztalta, hogy ez utóbbi jóval egészségesebb volt mint amaz, különösen malacok számára, miért is azt e tapasztalat után kizárólag a fias tenyészkozcák részére vette igénybe.

Howard az istálló burkolatának minő-

ségét is igen lényeges dolognak tartja különösen oly sertésistállóban, a melyben állandó kutriczák vannak. Ezt megvilágítandó, felhozza saját tapasztalatából azt a példát, hogy nyája, mely egy ideig kitűnő egészségnek örvendett, néhány év előtt hirtelen betegeskedni kezdett. Hiábavaló volt a takarmányváltoztatás és sok egyéb rendszabály, a baj nem akart szűnni, míg végre arra a gondolatra jött, hogy a kalamitást talán az istálló romlott levegője okozza. Így gondolkodván elhatározta, hogy fertőtleníteni fog s ezt végrehajtandó, felszedette az istálló régi téglaburkolatát, alatta a földet kellő mélységben kiemeltette és tiszta homokkal feltöltötte s kétszer égetett és ezementbe rakott téglából új burkolatot rakatván le, fogaratosította a desinfekciót. Az eredmény meglepő volt, mert a nyáj egészségi állapotának javulása szembeszökően nyilvánult. Megjegyzi Howard, hogy ismer tenyésztőt, a ki sertésistállójának burkolatát minden 2 évben újítja. Ő ezt akkor, ha a burkolat kétszer égetett téglából ezementbe rakva jól van készítve — fölsőlegesen jelzi.

Sertésistállókba nagyon ajánlják az aszfaltburkolatot; Howard azonban úgy vélekedik, hogy ez az anyag sikamlós voltánál fogva — névszerint a hasas s általában az elnehezdedtebb sertésekre nézve, veszélyes s azt mondja, hogy bármily anyagból van is a burkolat, tanácsos annak lejtőt adni, hogy a moocsokvizek lefolyhassanak. Ami aztán az istálló belső téréfogását illeti, arra nézve röviden azt jegyzi meg, hogy az istálló általában úgy kell hogy megszerkesztve legyen, hogy abban elégséges levegő és világosság lehessen, s hogy azt az évszak változásaihoz gyorsan és legjobban hozzá alkalmazni tudjuk, szükséges azonban, hogy a takarmányozásban és trágyakihordásban se képezzen semmi akadályt.

A fajtagyválasztás tekintetében mindenek előtt jelzi, hogy ő kezdetben több éven át berkshirei disznók tenyésztésével foglalkozott, de előtől tőlük, mert azt tapasztalta, hogy habár azok erőteljes és szaporító állatok voltak, nem voltak — különösen az első években — elég gyors fejlődésűek és husuk tulzsiros volt arra, hogy abból elsőrendű pácizot és füstölthús árú lett volna készíthető. A nagyobb testű, kesely színű yorkshirei tenyésztésére szánta el tehát magát, mint olyanra, amely jóval gyorsabban fejlődő állat s nagyobb mennyiségű sovány húst képes termelni, kapcsolatosan a jóval korábban való éréssel és a nagy nemzőképességgel, szóval tehát elhatározta magát egy oly sertés tenyésztésre, amely (szavai szerint) a legjövődelműbb fajta.

Ami már most a tenyészállatok megválasztását illeti, úgy Howard azt tanácsolja, hogy azokat a tavaszi, vagy nyár eleji malacok közül kell venni, mert ezen idő szak az, a mely a malacok fejlődésére, gyors és szabályos növekedésére legmegfelelőbb, vagyis legkedvezőbb. Howard a tenyészállatnál mindenek előtt széles, öblös törzset keres, mert a hát, ágyék, far és sonkák azok a részek, a melyek húsát a legjobban fizetik. Lényeges szerinte, hogy a yorkshirei koczanál a a törzs hosszú is legyen, a hát pedig kissé iveltnek mutatkozzék, mert csak ekkor lesz az képes hasas állapot esetén nagyobb súlyt meghajlás nélkül elviselni. Lényeges dolog a fej alakulása is. Fontos, hogy a fej nagyságra nézve a testhez mérve arányos legyen, mert pl. az orrmánynak arányos rövidege a gyors fejlődésnek jele szokott lenni, a szélessége a fej felső részén pedig erős szervezetre mutat. Minthogy e fajta malacjai az első hetekben nagyon sok tejet szűkségnek, nagy előny, hogy a kocza bőtejel. Mivel pedig ez a tulajdonság öröklődik, ajánlatos csak jótejelő koczákat malaczaiból venni

a tenyészállatokot. Ó pl. minden egyéb jó tulajdonsággal bíró koczákat is kiszokott selejteni, ha rossz tejelő. Hogy aztán a kocza kellő számu és jó malacokkal örvendeztettesse meg a tenyésztőt, legalább 12 ép egészséges csecsbimbóval kell bírnia.

Howarda tulkorai párzásnak nem barátja, mert úgy van meggyőződve, hogy ez a tenyészállatok fejlődésükben megakasztja é ily esetben ritkán esnek oly erőteljes ivadékok mint különben. Kilenc hónapos koruk előtt tehát a yorkshirei disznót nem veszi szaporításba.

A tenyészállatokhoz kötött egyéb kívánalmakat illetőleg a következőket mondja: A yorkshirei disznó szőrzete legyen finom, hosszú szálu és elég sűrű növése s ez finom, simulékony bőrből nőjön, mert ez jó konstitúciónak és annak a jele, hogy az állat sok és jó sovány húst képes termelni. Lábai legyenek oszlopszerűen állók, rövidiek: lapoczkái szélesek; nyaka izmokkal jól megrakott s nem különben széles legyen; legyen a szügye mély és nagyon széles: oldalai legyenek dongásak s fara elgömbölyödő, széles; sonkái legyenek nagy terjedelműek; farka hosszú és vékony és sűrű szőrbojtban végződő. Különbö a tenyészállat viselje magán ivarának jellegét. Így nevezetesen a kan fara legyen hosszú és széles, hátsó végtagjai erőteljesek, elől hátul szélesen állítottak s különösen esánkban ne legyenek tulságosan hajlottak.

A mi végre a tenyészállatok kezelését és gondozását illeti, Howard erre vonatkozólag a következőket mondja: A testmozgás a sertés termékenységére nézve talán még lényegesebb mint egészségére nézve. Szükséges ennél fogva a kant elég nagy ketrecben tartani, hogy ott annyi mozgást végezhessen, amennyit csak lehet. A kanokat különben 4 hónapos koruktól kezdve külön rekesztékben kell tartani s gondoskodni kell arról, hogy körülbelül 9 hónapos korukig a szabadban mindennap rendszeresen, kellő mozgást végezhessenek. Nagyon fontos dolog ez, mert semmi sem alkalmassabb, különösen a végtagok erősítésére, ennél. A koczákat, miután már felhagattuk, elkerített helyen szabadon mozogni hagyjuk. Takarmányuk ilyenkor korpából és derczéből állhat. Ha a konyhai moslék fölött rendelkezünk, úgy azt korpához keverhetjük. Nyáron zöld takarmányt adhatunk a disznóknak. Fű, here, borsó jó szolgálatot tesznek. Télen répaféléket adhatunk, melyeknek adagát a malacozás közeledtével redukálni célszerű. Három-négy héttel a fiadzás előtt a takarmányt felújítjuk pl. úgy, hogy a moslékba egy kevés zab- vagy árpalisztet keverünk. Közvetlenül a lemalaocozás előtt azonban az életrendben semmiféle változtatást se célszerű végbevenni.

Ajánlatos szülés után a koczákat előtte ismerős ápolóval kezelletni. Ha a kocza elvetette már a poklát, kínáljuk meg azonnal langyos lisztes ivóssal, de az első napokban tultömésétől óvakodjunk.

Mint igen sok sertés tenyésztő, fiadzás után az első napon Howard is hashajtót nyújt koczáinak, mely pl. nálunk keserűs szokott lenni, Angliában pedig Epsom-só és kénvirág, mindegyikből 60-60 gramm. Ajánlja, hogy megszületés után a malacok hegyes fogait éles fogóval csipjük le, hogy anyjuknak fájdalmat ne okozhassanak a szopáskor s alkalmat ne adhassanak ezzel arra, hogy a kocza a csecstől elmarja, megsebesítse vagy éppen felfalja őket.

Az alomra nézve azt említi, hogy eleinte zuzmót, mohát használt, de úgy találta, hogy azok télen nem nyújtanak elég meleg aljot s ezért szalmára ment át, melyet 10-12 cm.-nyi szecska alakjában tesz a fiadzatot kutriczába, mert ő is tapasztalta, hogy a hosszabb szalmába a malacok

könnyen belebonyolódnak s ekként anyjuk által agyon nyomatnak. A malacz agyonnyomásnak még inkább utját vágandó, a kútricza oldalfalai mentén 30 cm. magasságban s 20—25 cm.-nyire az oldalfaltól, sodronyháló-ellenzöt alkalmaz Howard, mely alatt a malaczok meghuzhatják magukat.

A fiadzás után egy hónappal, Howard a koczáat malaczaival együtt más, nagyobb ketreczbe helyezi, a fiadzatot gyökeresen kitisztítja s csak ezután egy hét múlva helyez el benne más koczáat.

Nyolcz-kilencz hetes korokban a malaczokat elválasztván a cseestől, azokat tágas, meleg rekesztékbe tereli s lefölezött tejen tartja, melybe korpát, derezét és egy kevés árpát és lenmagpogácsa lisztet kever s melyet vízzel leforrázott állapotban nyújt.

Némely tenyésztő azon eljárását, hogy a takarmányt folytonosan állatai előtt tartja, hogy azok kény- és kedv szerint bármikor ehessenek, Howard elítéli. Azt mondja, hogy ez az eljárás a mily kevésbé gazdaságos, éppoly kevésbé előnyös különben is. Nála a sertések óljában váluk egyáltalán nincsenek, hanem azok a kifutóban vannak felállítva, hol csoportokként bocsájtatnak kiszabott eleségük elfogyasztásához a disznók.

Mint minden állat, a sertés is kedvelje a változatos életmódnak, a mely sok előnyt rejt magában. Howardnál a disznók elesége egyenlő arányban összekevert kukorica, árpa és rozslisztből áll, közbe-közbe azonban borsó- és bablisztet is nyújt, úgy hogy e liszt-keverék 3 részéhez 1 rész korpát vagy derezét kever s azt vízzel nem különben leforrázván úgy adja, mint a malaczok táplálásánál említve volt. Gazdaságilag igen előnyösnek jelzi Howard a vízóknak takarmány-gombócokkal való táplálását. Eljárása e tekintetben a következő. A fennemlített lisztkeverékből savó vagy meleg víz segítségével téstát gyurat s ebből tyuktojás nagyságu labdacokat készített, melyeket nyújtás előtt tejbe márt. E gombócokat a rendes takarmány elfogyasztása után este adja disznóinak ugyszólván csemegéül s azt mondja, hogy az állatok úgy megszokják e labdacokat, hogy leülve, a kézbe mint a kutya veszik rendre-rendre szájukba s nyelik le a nélkül, hogy a legcsekélyebb rész is földre hullván kárba veszne. Egy-egy disznó 4 liternyi mennyiséget is ennyias így egyj.erre

Betejzéseképpen újra uangsuyozza aztán Howard, hogy jövedelmezően sertésenyésztést üzni csak a szükséghez ké est és a czélhoz mértén jól és alkalmasa szerkesztett tartózkodási helyeken s csak szapora és másképpen is jó fajtaival lehet, akkor is csak úgy, ha az ember disznóira éppen akkora figyelmet és gondot fordít, mint a mekkorát más állataira.

A yorkshirei sertés kiválasztására és tartására vonatkozó ezen érdekes és tanulságos adatokból eléggé kivitáglik, hogy hazai viszonyaink között igen ritkán lehetünk abban a helyzetben, hogy a mondottak szerint eszeledjünk, s az a körülmény, hogy erőlködéseink daczára a külföldi disznók nagyobb elterjedésre vergődni hazánkban nem birtak, mutatja, hogy minálunk egyes kedvezőbb üzemü gazdaságoktól eltekintve — általában a hazai kondorsertés tenyésztése a legindokoltabb. Mi.

EZREDÉVES KIÁLLÍTÁS.

Gróf Erdődy Ferencz uradalmainak kiállítása.

A nagy mezőgazdasági csarnok keleti bejárata melletti jobb fülkében találjuk gróf Erdődy Ferencz uradalmainak termékeit ki-

állítva. Maga a kiállítás nem nagy, de annál változatosabb úgy mezőgazdasági mint erdészeti és háziipari czikkek tekintetében, sőt utóbbiakban valamennyi magánkiállítót felmulja.

Az izlésesen csoportosított kiállításon be vannak mutatva az uradalom egyes gazdaságainak változatos talajai, 20 mintában: iszapföld, vályog, agyagtalaj, lazahomok, székeсталaj az altalajrétegzésekkel együtt. Ezen egymástól rendkívül eltérő talajok vonják maguk után, hogy a kiállított szemes termények szintén igen gazdag s változatos csoportot alkotnak, a mennyiben a kalászosokon kívül, bab, bükköny, köles, lednek (Lathyrus) lóbab, baltaezim, mohar, őszi borsó, homoki bükköny, luczerna, vöröshere, csomós ebir, komócsin, répamag, repeze, mák, napraforgó, tökmag, kender, katáng, mustár, czirok és burgonya kerültek, mint az uradalmak természetményei bemutatásra. Ezen rendkívül változatos kollekezióból kitűnik, hogy az ipari és takarmánynövények természetére nagy gond fordítottak.

Ezenkívül ott látjuk az uradalom sajtgyárából kikerült sajtmintákat és a saját termésü borokat 10-féle fajtaban képviselve. Az erdészet termékei közül dongafákat, fenyőpadlókat, faszindelyeket, tölgypadlókat, cserkérget, fűzvevőket kérges s hántott alakban; a háziipari czikkek közül teknőket, husvágókat, írálakat, kanalakat, jármokat stb. Utóbbi csoportban különösen figyelemre méltók a nyers sikárfü gyökerei s a belőle készült gyökérkefék.

A falterületet mezőgazdasági s erdészeti üzemtervek, térképek, fényképek, rajzok, kitömött állatok s agancsok foglalják el.

Erdődy Ferencz gróf uradalmainak összes kiterjedése 71716 magyar hold*) ebből haszonbérbe van adva 24545 hold és pedig 800—2000 holdból álló részletekben, holdanként 8—16 forintnyi évi haszonbér mellett 12—15 évi időtartamra.

Házi kezelés alatt van 17,598 hold szántóföld, rét s legelő s 29,593 hold erdő.

A főszűl általában a gabonatermelésre van fektetve, a büki és sárvári czukorgyarak közelében a vas megyei gazdaságokban czukorrépa termeltetik igen jó eredménnyel, a szép bakófi és ság-szergényi uradalmakban pedig nagyban s szép haszonnal termeltetik repeze.

Miután a szarvasmarhatenyésztés évről-évre emelkedik, a földek főképpen istállótrágyával trágyáztatnak, de azért már majdnem minden egyes gazdaságban a műtrágya is nyer alkalmazást részint kísérletképpen, részint rendszeren, különösen répa alá s a mélyebben fekvő réteken. A burgonyatermés az uradalmi szeszgyárakban értékesítettik.

Napraforgó, mák, mustár még csak kisebb mértékben termeltetnek, főképp a vágvölgyi gazdaságokban. Így például Galgóczon zöld trágyába vetett napraforgó 1 magyar holdon 165½ kg.-mal több magot adott, mint az ezzel teljesen egyenmű viszonyok között volt másik trágyázatlan hold. A pohánka tarlóba vették, magja csikók takarmányozására fordították; hozama magyar holdanként 6 q.

A köles takarmánynak vették tengerivel; a kölessel vetett esalamádé kevesebb vizet tartalmaz, mint a tiszta tengeri s tápértéke nagyobb. A termelt burgonyafajok közül úgy a vas megyei, mint a nyitra megyei uradalmakban legelterjedtebb a hópehely és a rózsaburgonya, a veszprémmegyei Somlyó alatti gazdaságban pedig ezeken kívül az ugynevezett szemes burgonyáról az a tapasztalat áll, hogy a legtartósabb. A hópehely a vas megyei gazdaságokban m. holdanként

*) Ezen adatokat Glay Károly uradalmi titkár szíveségének köszönhetjük.

52—67 q; a galgóczi uradalomban a rózsaburgonya átlag 73 q-t hoz (10 évi átlagokban), ámbár volt év, midőn magyar holdanként 112 q-át is megtermett. A felső uradalmakban ezen rózsaburgonya a leghálásabb, annyival is inkább, mert ára nagyban q-ként 150—180 frt; sőt kicsinybeni eladásoknál, különösen tavasszal 250—3 frt is elérhető. Szeszgyári czélokra legelterjedtebb a szesz-hagyma burgonya.

A sikárfü vadon tenyészik a somlővári, szergényi, károlyházi uradalmakban és a szajki erdőn. Anémi agyaggal kevert homoktalajt szereti legjobban; vágásokban, valamint az erdők s mezők közötti árokpartokon fordul elő leginkább. Rendszeresen művelve nem lesz. A nép a gyűjtött sikárfüből készített zsuroló vagy gyökérkefék felét az uradalomnak szolgáltatja át, amelynek tehát ezzel semmiféle kiadása vagy fáradsága nincsen.

A seprőczirok főképpen a jánosházi uradalomban termeltetik korlátoltabb mennyiségben s házilag dolgoztatik fel, a mennyiben a cselédek télen — ha a rossz idő miatt kint nem dolgozhatnak — czirokseprőt kötnek, a melyeket részben az uradalom használ fel, részint a környékbeli kereskedésben értékesít darabonként 16—18 krjával.

A fűzfavesszők a facskándi s balozsai erdőben termeltetnek, eddigelé csak 500 négyszögölnyi területen. Miután azonban a fűzfavesszők természetse igen keresett s jövedelmező ágnak mutatkozik, a terület évről-évre nagyobbítottatni fog. Földelozása eddig házilag történt s a kosarak az uradalomban használtattak fel; a felesleg mint hámozatlan vessző lesz igen jól értékesítve. A fűzes nagyobbításával a vesszők hámozott alakban fognak eladásra kerülni.

A mi a juhászatot illeti, a birkák száma évről-évre csökkentetik s helyettük — a hol a viszonyok csak megengedik — a szarvasmarhalétszám szaporítottatik, főképpen tejtermelésre és hizlalásra s amennyiben lehetséges növedéskmarhák tenyésztésére és pedig keresztezett szimenthali, ujabban pedig bonyhádi. Az állattenyésztés s hizlalás különösen a felsőmagyarországi uradalmakban üzetik, úgy hogy jelenleg évente átlag 2500 drb göboly kerül eladásra; a főpiacz Bécs. A 600 drb. fejőstehen után nyert tej, literenként 6½ krjával értékesítettik. A hol az értékesítési viszonyok nem oly kedvezők, a tej házilag dolgoztatik fel. Ilyen a jánosházi uradalom, melyben tavaly sajtgyár létesítették, a hol is az el nem adható tej sajtgyártásra nyer felhasználást. A naponta feldolgozott tej mennyisége jelenleg 200 liter, de ezen mennyiség szaporodni fog, miután az első évi sajtgyári zárlat megmutatta, hogy eléggé jó s biztosan jövedelmező ágát képezi a gazdaságnak. Egyelőre csak gróji s trappista sajt gyártatik; a gróji kg.-ja 56 kr., a trappista 65 krjával értékesítettik.

Az egyes uradalmakban még meglevő középfinom gyapjas birkák (merino, negretti s ramboillet keresztezés) gyapjuja mosatlan állapotban lesz értékesítve.

A galgóczi 32 m. hold nagyságu hegyi szőlő termékei, a vörös oportó, a chateau Galgócz és fehér tramini; a veszprémmegyei Nagy-Somlyón levő 18 holdas hegyi szőlő fehér asztali s peccsenyeborai nagyban hektoliterenként 40—50 frtjával lesznek eladva; kicsinyben à 07 literes palaczkokban 60—70 krjával, az ugyancsak itt készült aszu és ürmös 07 l. palaczkokban 2 frtjával lesznek értékesítve.

A filloxera által elpusztult területek amerikai alanyba ojtott gyökeres vesszőkkel ültetettnek be. Az amerikai fajok épp oly jól díszlenek, hogy a saját szükségleten kívül az uradalom a mult évben már 15,000 sima l-ső rendű amerikai vesszőt eladott.

SZŐ

Szőlő

A

vény v
vén, ig
ban a
állapít
szokás
fogjuk,
tartunk
már a
azok is
gazdákA
kásoka
kezőkb

1.

1.

telepek

2.

támoga

anyatel

tesitene

üzletsze

támoga

3.

elpuszt

kezései

ják fel

4.

ojtvány

való hi

M

nek) s

ban va

eltérő f

ajánlat

ség a

ezekhe

megtar

a szőlő

országk

hogy n

e szok

lájjana

A

eljárás

akár l

adására

ezeknek

fogják

2.

nak m

gomba

szintén

vagy n

— hab

s nem

szalag

dásban

A

teknek

ges, ho

gyenek

A

kelléke

nemü

életkor

H

semmtü

üzleti

3.

szokás

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Szőlővessző és szőlőajtványüzleti szokások.

A „Köztelek“ 81. számában a szőlőtörvény végrehajtásának módozatait ismertetvén, ígéretet tettünk, hogy ezzel kapcsolatban a földmivélségi miniszter által megállapított szőlővessző és szőlőajtványüzleti szokásokat egész terjedelmükben ismertetni fogjuk, a mit annyival inkább szükségesnek tartunk megtenni, mert ezen szokványok már a jelen őszi idényben lépnek életbe és azok ismerete igen fontos a szőlőtermelő gazdákra nézve.

A szőlővessző és szőlőajtványüzleti szokásokat a földmivélségi miniszter következőkben állapította meg:

A) *E szokások alkalmazása.*

1. §. A jelen szokások kötelezők:

1. az állami szőlővessző-szaporító anyatelepekre és szőlőajtvány-telepekre;

2. azokra a vállalkozókra, a kik állami támogatással amerikai szőlővessző-szaporító anyatelepeket és szőlőajtvány-telepeket létesítenek s azok terményeinek elárulásával üzletszerűleg foglalkoznak, ugyintén állami támogatásban részesülő érdekkörökre;

3. azokra a szőlőbirtokosokra, a kik elpusztult szőlőket az 1896. V. t.-cz. rendelkezései alapján igénybe vett kölcsönrel újítják fel;

4. mindazoknál a szőlővessző- és szőlőajtvány-üzleteknél, a melyek eme szokásokra való hivatkozással jöttek létre.

Más esetekben a vevőnek (megrendelőnek) s az eladónak (szállítónak) szabadságában van az üzletet ezekről a szokásoktól eltérő feltételekkel és kikötésekkel létesíteni; ajánlatos azonban általában, hogy a közönség a szőlővessző- és szőlőajtvány-üzleteknél ezekhez a szokásokhoz ragaszkodjék és azok megtartását kösse ki, egyrészt azért, hogy a szőlővessző- és szőlőajtványüzlet az egész országban egyöntetű legyen s másrészt azért, hogy mind a vevő, mind az eladó érdekei e szokások oltalma alatt kellő védelemre találjanak.

Az állami szakközégek, ha akár bírói eljárás során mint szakértők vétetnek igénybe, akár bírói eljáráson kívül szakvélemény adására szólítottatnak fel, szakvéleményeiket ezeknek a szokásoknak figyelembe vételével fogják nyilvánítani.

B) *A szőlővesszőkre nézve.*a) *Általános kellékek*

2. §. A szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelel, ha teljesen érett, mindennemű gomba- (kryptogamikus) betegségtől, ugyintén elemi csapás vagy rovarkár okozta, vagy más külső erőművi behatásból származó — habár be is heged — sérüléstől mentes, s nem szenved törpeágúság-, esalánosodás-, szalagosodás-, villásodás- vagy esavarosodásban.

A rügyeknek teljesen épeknek és éretteknek kell lenniök (1. a 4. §-t.) és szükséges, hogy azok fagyoktól ne szenvedtek legyenek.

A jelen szakaszban felsorolt összes kellékek feltétlenül megkívántatnak mindennemű szőlővesszőnél, tekintet nélkül azok életkorára, vagy más állapotára.

Hónaljajtások semminemű alakban és semmü elnevezés alatt nem képeznek az üzleti szokásoknak megfelelő vesszőket.

b) *Sima és gyökeres szőlővesszők.*

3. §. Hogy a sima szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelően, szükséges, hogy a

szőlőtökéről érett állapotban metszessék le, a mellékveszőktől tisztogattassék meg s az alábbiak (6. §.) szerint eldarabolva, a következő tenyésztési időszakban való felhasználására alkalmas állapotban, képezze az üzlet tárgyát.

A gyökeres szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelel, ha a 3. §-ban körülírt sima vesszőből akként állítottatott elő, hogy legalább egy tenyésztési időszak tartama alatt — tehát tavasztól ősziig, esetleg a következő tavaszig — iskoláztatván, legalább egy oly hajtást hozott, a melynek négy alsó rügye teljesen érett, s ha megfelelő ép és egészséges gyökérzete van.

5. §. Ha a megrendelés egyszerűen szőlővesszőről szól, az alatt sima szőlővessző értendő, hacsak a megrendelő nem tesz világosan és határozottan oly árról említést, a mely az illető termelő vagy szállító árjegyzéke vagy a nála szokásos eladási ár-szabály szerint kétségen kívül csak gyökeres vesszőre vonatkozhatik.

c) *A szőlővesszők méretei és osztályozása.*

6. §. A sima szőlővesszők, ha a megrendelő más méretet nem kötött ki, oly darabokban szállítandók, a melyek az alsó bütöktől lefelé legalább öt (5), felfelé pedig legalább negyvenöt (45) centiméter hosszuk.

A gyökeres szőlővessző legalább negyven (40) centiméter hosszúsággal kell, hogy bírjon.

7. §. A szőlővesszők — akár simák, akár gyökeresek — két osztályba soroztatnak.

Első osztályu az eddig körülírt kellékeknek megfelelő:

a) *oly amerikai fajtájú* (sima, vagy gyökeres) vessző, a melynek átmérője (vastagsága) legalább hat (6) milliméter, ezen a méreten túl felfelé való végső határ megállapítása nélkül;

b) *oly honi (európai) fajtájú* (sima, vagy gyökeres) vessző, a melynek átmérője (vastagsága) legalább hat (6) milliméter, de nem több tizenöt (15) milliméternél.

Másodosztályuak az eddig körülírt kellékeknek egyebekben megfelelő azok a sima

c) *amerikai fajtájú* vesszők, a melyek átmérője (vastagsága) hat (6) milliméteren alul van, de nem kisebb négy (4) milliméternél;

d) *honi (európai) fajtájú* vesszők a melyek átmérője (vastagsága) hat (6) milliméteren alul van, de nem kisebb négy (4) milliméternél, vagy tizenöt (15) millimétert túlhalad.

Másod osztályu gyökeres (amerikai, vagy európai fajtájú) szőlővesszők azok, a melyek (vastagsági) méretei az első osztályukra megállapítottaktól eltérők, de a melyek egyebekben a gyökeres vesszők kellékeinek teljesen megfelelnek.

Azok az (amerikai, vagy európai fajtájú) vesszők, a melyek átmérője (vastagsága) kisebb négy (4) milliméternél, az üzleti szokásoknak egyáltalán nem felelnek meg.

8. §. A szállitmány az üzleti szokásoknak mind a méretek, mind az osztályozás tekintetében még megfelel, ha abban nem foglaltatik az egész mennyiség öt (5) %-ánál több oly szőlővessző, a mely az előző szakaszok szerint szükséges kellékektől eltér.

d) *Fajtaazonosság és fajtisztaság.*

9. §. Fajtaazonos a szőlővessző, ha a szállitmány tényleg csak oly fajtából való szőlővesszőt tartalmaz, a mely fajtának a neve alatt szállítatik; fajtisztá pedig, ha az egész szállitmány, vagy minden, az illető fajta nevével megjelölt köteg csak abból az egy fajtából való vesszőt tartalmaz.

10. §. Ha a szállitmányban, vagy az egy fajta nevével megjelölt kötegekben más fajtájú vesszők is vannak, mint a melynek

neve alatt a szállítás történt, de e más fajtájú vessző nem több a szállított mennyiség öt (5) %-ánál, a szállitmány még fajtaazonosnak és fajtisztának tekintetik.

11. §. Abból a czélból, hogy a megrendelő (vevő) a fajtaazonosságot és a fajtisztaságot magának biztosítsa, nem szükséges, hogy ezt külön kikösse, hanem elégséges, ha megrendelésében a kívánt fajtát egyszerűen megnevezi.

C) *Szőlőajtványok.*

12. §. A szőlőajtványok — addig, míg azok előadási módjára nézve jóknak bizonyult más eljárások el nem terjednek és hivatalosan el nem ismertetnek — az üzleti szokásoknak csak akkor felelnek meg, ha a fentiekben körülírt első osztályu szőlővesszőből:

I. *fásan*

angol nyelvű, vagy egyszerű párosítással készülték és gyökeresek vagy

II. *zölden*

egyszerű párosítással, vagy egy szemes ékezéssel (Czeiner eljárása szerint) készülték.

A zöld ojtványok lehetnek simák vagy gyökeresek.

Feltétlenül szükséges, hogy minden szőlőajtvány — tekintet nélkül készitési módjára tökéletes legyen.

Tökéletes a gyökeres szőlőajtvány:

ha sértetlen s a 6. és 7. §§-ban az első osztályu vesszőkre nézve megállapított kellékeknek megfelelő alanya, a talpgyökér kiindulási pontjától a forradási hely közepéig mérve, harminczöt (35) centiméternél nem rövidebb és fás ojtványoknál negyvenöt (45) centiméternél nem hosszabb, (zölden készült, gyökeres ojtványoknál a maximális hosszúság nincs korlátozva) — ha teljesen összeforradt s az ojtványok válogatásánál szokásos hajlítás és csavarás közben nyílást (a forradásban hézagot) egyáltalán nem mutat, — ha gyökérzete ép és egészséges, — ha legalább egy hajtásán legalább négy (4) teljesen érett, világos szem van, — s ha semminemű betegség által megtámadva nincs.

Tökéletes a sima zöldajtvány:

ha sértetlen s a 7. §-ban az első osztályu sima vesszőkre nézve megállapított kellékeknek érett állapotban megfelelő alanya az alsó bütöktől lefelé legalább öt (5) centiméter hosszú, felfelé pedig, a forradási hely közepéig mérve, harminczöt (35) centiméternél nem rövidebb, — ha teljesen összeforradt, ha semminemű betegség által megtámadva nincs, — s ha a forradás helyén felül legalább egy hajtásán legalább négy (4) teljesen érett, világos szem van.

13. §. A szőlőajtványok fajtaazonosságára és fajtisztaságára és pedig mind az alanyfajtára, mind az ojtvány honi (európai) fajtájára nézve irányadók és megfelelően alkalmazandók a 9.—11. §§. szabványai.

14. §. Az ojtvány megrendelésének, ugyintén a megrendelés elfogadásáról adandó értesítésnek világosan tartalmaznia kell:

a) *a mennyiség,*b) *az alany- s az európai fajta és*

c) *az ojtvány előadási módjának (fás, zöld, gyökeres, sima, egyszerű, angol nyelvű párosítás, egy szemes ékezés (Czeiner eljárása) megjelölését.*

D) *Szőlővesszők és szőlőajtványok csomagolása és szállítása.*

15. §. A szőlővesszők és szőlőajtványok megfelelő darabszámot (100-at, esetleg annak többszörösét) tartalmazó s alsó és felső végükön (ajtványoknál a felső végén az ojtási hely alatt) füzvesszővel, spárgával stb. (de nem sodronnyal) kellően megerősített kötegekbe kötendők.

Ha szállítmány többféle fajtát tartalmaz, minden köteg jelzőtáblával látandó el, a melyen a mennyiség s a fajta (ojtványoknál az alany- s az európai fajta is) megjelölendő.

Ha az egész szállítmány csak egy fajtából áll, a fajtának kötegenként való megjelölése nem szükséges, hanem csak egyszeri megjelölés is elégséges.

A kötegekbe kötött szőlővesszők — egy a körülményekhez képest több kötegenként — deszkarekeszekbe, esetleg erős, kettős zsákvászonba lehetőleg nedves moha közé, a hol a moha nem szerezhető be, más megfelelő — a kiszáradástól óvó — anyag közé csomagolandók.

A szőlőojtványok szintén a fenti módon csomagolandók, azzal a különbséggel, hogy azoknak zsákvászonba csomagolása csak akkor felel meg az üzleti szokásoknak, ha az egy megrendelőnek egy helyre küldendő mennyiség nem halad túl 500 darabot. Ennél nagyobb mennyiség feltétlenül deszkarekeszbe csomagolandó.

Az ojtványok hajtásai rendszerint érintetlenül hagyandók; tulságos hosszú hajtásoknak könnyebb kezelhetőség céljából való megrövidítése azonban meg van engedve, de csak úgy, hogy legalább egy hajtásnak ez esetben is legalább harmincz (30) centiméter hosszúnak kell maradnia s annak minden körülmény közt legalább négy (4) teljesen érett világos szemmel kell bírnia.

16. §. Azok, a kikre ezek az üzleti szokások az 1. §. értelmében kötelezők, a csomagolás költsége czímén ojtványoknál ezenként 1 frtnál, szőlővesszőknél ezenként 60 krnál többet, sem ezen kívül más költséget nem számíthatnak fel.

A szállítás költsége, a feladó vasuti, gőzhajó- vagy postaállomástól kezdve, a megrendelő által viselendő.

17. §. A szállítmánynak hanyag, vagy hibás csomagolásából származó megsérüléseit, vagy romlásaiért az az eladó (szállító), a kire a jelen üzleti szokások az 1. §. értelmében kötelezők, megszűnik felelőséggel tartozni, ha a megrendelő a küldeményről szóló vasuti vagy szállítási értesítő kézbesítésétől számítva legkésőbb háromszor 24 óra alatt kifogásait a hegybíróknak, oly helyeken pedig, a hol hegyközség még nem alakult, a községi elöljáróságnak nem jelentette be s az 1896. V. t.-cz. végrehajtása iránt kibocsátott rendelet 7. §-ában körülírt jegyzőkönyvet nem vétette fel.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

305. sz. kérdés. Az ideai cziroktermésemet szándékomban van feldolgoztatni, mely czélra a szükséges gépeket szereztem be. Hogy az iparhatóság a feldolgozásnál akadályokat elém ne gördíthessen, munkavezetőt fogok alkalmazni s őt az iparhatóságnál szándékomban is van bejelenteni. Tisztelettel kérem, hogy ha saját cziroktermésemet részint házi iparilag, részint gyárilag dolgoztatom fel, mily megadóztatásnak vagyok kitéve, mert meggyőződésem az, hogy mindaddig, míg saját termésemet dolgozom fel, sem mint gyáros, sem mint iparos megadóztatva nem lehetek, de igen, az esetben, ha a czirot a feldolgozáshoz vásárolnám. Kérem velem tudatni, hogy felfogásom helyes-e vagy nem?

Patatháza.

M. I.

306. sz. kérdés. Melyik a legjobb lóerőre berendezett daráló és mi az ára?

Bellatinecz.

Sz. B.

307. sz. kérdés. Rendelkezésemre áll eleendő szeszgyári burgonya-moslék, tengeri (szemes), zabos búkköny, lóher s buzapolyva. Ezen anyagokból hizlalni szándékozom 40 drb gulyabeli tinót (átlag 450 kl. súlylyal) s 40 drb 4 éves előhizlalt ökröt (átlag 600 kl. élősúly), előbbieket 6, utóbbiakat 4 hónap alatt kell a kereskedőnek készen (kihizlalva) átadnom. Kérem a t. gazdatárs urakat, mily módon rendezzem be a hizlalást, hány időszakra oszszam azt s miből s hány kilót kell naponta fejünkint adnom, hogy raczionális uton fentemlitett czélotomat elérjem.

Zala-Lövő.

G. I.

308. sz. kérdés. A répafélék között nálam a sárga olajbogyó legjobban bevált, évek óta takarmányozási czélra kizárólagosan csak ezt természetem: ez idén is egy budapesti magkereskedésben „sárga olajbogyót” rendeltem, de a kereskedő a rendelt fajt csak a számlában küldte, míg a répa maga valami silányabb minőségű Oberndorfi félének bizonyult.

Károm nagy lévén, irtam a kereskedőnek, de kitérőleg válaszolt, és most már kártérítési igényeim érvényesítésére, az itteni járásbírósnál szakértői szemlét kellene kérnem, és a szakértői vélemény alapján a kereskedőt Budapestben perelnem, a mi pedig igen hosszadalmas procedúra, mielőtt tehát ebbe belemennék, tisztelettel kérem, nem létezik erre nézve egyszerűbb eljárás is?

B.

S.

309. sz. kérdés. Jogos-e a kir. kazánbiztos kifogása, ha ellenőrzése alkalmával — különösen hajnali időben — valamely gőzeke vizsgázott fűtőkkel talál munkában, mert a gőzeknél állandóan alkalmazott vizsgázott gépész ugyanakkor a gőzeke valamely részének kijavítása miatt, a legközelebbi majorban levő gépműhelybe távozott?

Szászberek.

B. L.

310. sz. kérdés. Kétezer mm. rétiszenámat ürújavitásra szeretném felhasználni, miért is kérek szíves választ arra nézve, kifizeti-e ezen takarmány árát az ürü javítása és hány darab felel meg ennek a készletnek? hol szerezhető be? és javított állapotban hol értékesíthető legjobban? végül mennyi széna és dara kell naponta darabjának?

Szépfalu.

S. A.

311. sz. kérdés. Vidékünkön ez évben igen sok boróka termett. Kérem tudatni, miképpen lehetne a borókamagot értékesíteni.

N. N.

Feleletek.

Védekezés a gabonasziszik ellen.

Második felelet a 298. számú kérdésre. Az I. L. Z.-ban R. Preusz igen alkalmasnak mondja a magtárban levő zsiszik és egyéb más rovarok elpusztítására is a klórgázt, melyet a következőképpen lehet alkalmazni, illetőleg a magtárban előállítani.

A magtár falai és oszlopai körül, melyeknek repedéseiben a bogarak igen szeretnek tanyát ütve meghúzódni, köröskörül mindenütt klórmentes szórunk el vagy a padozaton, vagy a padozatra helyezett deszkadarabokra. E czélra annyi klórmentes használnunk fel, hogy minden folyóméterre 0.30—0.50 kg. jusson. A mésszel beszórt helyeket aztán egy öntöző-kanna segítségével koncentrált salétromsavval öntjük le, melyből minden 5 kg. klórmentesre 1 kg.-ot számíthatunk. Midőn a két anyag, a klórmentes és salétromsav egymással érintkeznek, nemsokára fejlődni kezd az intenzív hatású klórgáz, mely hamar elterjed nemesak az összes helyiségben, hanem behatol a falak

és farészek repedéseibe is, elpusztítván az összes rovarokat és ezeknek álcait is.

Ezenkívül több éven át meggátolja azt is, hogy ezen repedésekbe ilyen kártékony rovarok magukat befészkeljék.

Az öntözést a következőképpen kell végrehajtani: A magtár összes vasrészeit: a zárat, ablakvasalásokat, rostélyokat stb. jól bekenjük olajjal. A kulcslyukat pedig betömjük, hogy az ajtózár belsejébe se hatolhasson be a gáz, miáltal úgy est, mint a többi vasrészeket is a megrozsdásodástól megóvtuk. Ezen művelet után, vagy ezzel egyidejűleg, elzárjuk az összes szelelőnyílásokat és ablakokat. Ha a magtáron üvegablakok nem volnának, mint a hogy legtöbb helyen nincs is, egy az ablakok egy részét tömjük be csak egyelőre alkalmas módon, annyit azonban nyitva hagyunk, amennyi elégséges a helyiség megvilágítására.

Miután a helyiség ilyen módon elő van készítve, következik a behintett területek öntözése. Ezt mindig a legfelső emeleten kezdjük meg és folytatódólagosan az alsóbb emeletet s végül a földszinti helyiségeket öntözzük föl. Az öntözést két ember végzi, úgy hogy mindketten ellenkező irányból a lejárati vagy ajtó felé háttal haladnak és maguk előtt öntöznek. Vagyis tehát a már megöntözött területről eltávoloznak. Az öntözésnek gyorsan kell történni és a helyiséget az embereknek lehető gyorsan el kell hagyni, mert a fejlődő klórgáz mérges és igen heves izgalmat okoz a légutakban.

A felöntözés után elzárjuk az eddig a világitás czéljából nyitva hagyott ablakokat, nemkülönben az összes ajtókat is és 24 óráig zárva is tartjuk. 24 óra leteltével nagy elővigyázattal megnyitjuk az ajtókat és ablakokat és a helyiséget alaposan kiszellőztetjük.

A klórgáz a garmadába is mélyen behatol, elpusztítván az ebben rejtőző rovarokat. Ha azonban a garmada nagyon vastag, úgy hogy a gáz azt teljesen át nem járhatja, akkor abban a rovarok életben fognak maradni. Erről czélszerű próbavétel által meggyőződni.

Mindenesetre legczélszerűbb, ha ezen eljárást ott alkalmazzuk, a hol a magtár üres, mert bár erélyes szellőztetés, lapátolás után a terményeken a gáz szaga nem igen marad vissza, mégis legalább is hosszabb ideig megérezhető azokon.

Ezen eljárást czélszerűnek és alkalmasnak véljük, mert hiszen ilyen módon szokás a fertőzött istállókat is eredményesen dezinficiálni, illetőleg ezekben a bakteriumokat tönkretenni. E mellett nem is igen költséges, mert állítólag egy háromemeletes magtárnak, melynek alapterülete 250 négyszögméter volt, ilyen módon való dezinficiálása 4—5 frtba került. cs.

Felelet a 305. sz. kérdésre. A felvetett kérdésben nézetünk az: 1. hogy a saját termését dolgozván fel, nem tartozik az iparhatóságnál semmit bejelenteni és nem tartozik munkavezetőt alkalmazni;

2. hogy mindaddig, míg Ön saját termését dolgozza fel, III. oszt. kereseti adóval meg nem róható. Ez ellen lépjen föl bátran az adókiadó bizottság előtt s felebbezzon egész a p. ü. köz. bírósághoz.

Első dolog, hogy iparendelést ne kérjen, mert ha ezt teszi, önmaga teszi jogosulttá a III. oszt. kereseti adó kivételét.

Sz. F.

Lóerőre berendezett daralók.

Felelet a 306. sz. kérdésre. A daralógépek mai alakjukban általában mind kielégítőek s ha a szükségelt hajtóerővel dolgozunk velük, elég szép munkaeredmény is érhető el.

nyultak
által fo
melyek
két-hár
250 kg.
ára 165
gépgyar
melynek
erőre va
óránként

tengeri
zab
rozs
árpa

En
Szi
gyezni,
járgányr
mily ren
eredmén
is csak
fordulato
ló nem
a daráló
egy lóer
75 mkg.

Fel
désttevő
mányozh
hizlalás
7 kg. bú
kg. teng
Igy
40 darab
hizlalóta
csak ha
kihizott

A
fiatal ök
szinüleg
czélszerű
mányozz
mondjuk
mányozá
nyozásra
a megfel
most má
jon tehát
lóherszer
kg. teng

Ily
a fiatal
magukor
jeleit, n
sok a há
vábbá, h
czokba s

Mid
kenik, ug
got elfog
természet
nél korál
akkor tén
zásra: A
napra: 70
herszénát
tengerida
Eze
mennyisé

80 kg. mos
7 „ búk
6 „ lóhé
6 „ teng
10 „ poly

Altalában eddig legtartósabbnak bizonyultak a Clayton és Schuttletworth cég által forgalomba hozott Corbet-féle darálók, melyek leghiresebbike — az XLO. jegyű — két-három lóerő mellett óránként állítólag 250 kg. közepfinom darát szolgáltat a gép; ára 165 forint; a másik a Graepel Hugó gépgyárában kapható *Allion* rendszerű daráló, melynek egyik kisebb — két-három — lóerőre való alakja egy kísérlet alkalmával óránként a következő eredményeket adta:

tengeri	336 kg.	} óránkénti eredmény.
zab	120 kg.	
rozs	372 kg.	
árpa	300 kg.	

Ennek ára 145 frt.

Szükségesnek tartom azonban megjegyezni, hogy az esetben, ha kérdéstevő kétlovas járgánnyal akarja hajtani a darálót — bármily rendszerű legyen is az — fenti óránkénti eredményeknek csak felére számíthat s erre is csak akkor, ha a daráló perczenként 500 fordulatot tesz. A járgányban ugyanis két ló nem tud több erőt kifejezni, illetve átadni a darálónak 70-80 mkg.-nál, ez pedig csak egy lóerő. Már pedig a fentjelzett lóerők 75 mkg.-os erőnek veendőek. *i. S. P.*

Hizlalás moslékkal.

Felelet a 307. számú kérdésre. Δ A kérdéstevő állatait a következőképpen takarmányozhatja: Adjon 1000 kg. élősulyra a hizlalás kezdetén: 80 kg. burgonyamoslékot, 7 kg. búkkönyszénát, 6 kg. lóherszénát, 6 kg. tengeridarát és 10 kg. buzapolyvát.

Igy volna kezdetben hizlalandó azon 40 darab gulyabeli tinó, melyek még eddig hizlalótakarmányban nem részesültek s melyet csak hat hónap mulva kell majd teljesen kihizott állapotban átadni.

A már némi előhizlalásban részesült fiatal ökröknek ezen takarmányozás valószínűleg nem lesz megfelelő, legalább nem ezélszerű ezeket hosszabb ideig így takarmányozni. Ezeknél helyesebb dolog lesz, ha mondjuk pl. egy heti fentebb jelzett takarmányozás után áttér a következő takarmányozásra, mely a hizlalás második szakában a megfelelő s melyben előhizlalt állatai most már valószínűleg benne lesznek. Adjon tehát ezeknek 85 kg. moslékot, 10 kg. lóherszénát, 10 kg. zabosbúkkönyszénát, 7 kg. tengeridarát és 15 kg. buzapolyvát.

Ily takarmányozásban részesítheti aztán a fiatal tinókat is, akkor, midőn ezek is magukon hordják már a javított állapotnak jeleit, mint a milyenek pl. a zsirlerakodások a haskorezi tájon, a fark mellett, továbbá, hogy a bőr puha tapintatu és ránczokba szedhető.

Midőn pedig állatainak étvágya csökkenik, úgy, hogy ezen takarmánymennyiséget elfogyasztani már nem tudják, mely idő természetesen a most már feljavított ökrök-nél korábban fog beállani, mint a tinóknál, akkor térjen át a következő takarmányozásra: Adjon 1000 kg. élősulyra szintén 1 napra: 70 kg. burgonyamoslékot, 8 kg. lóherszénát, 8 kg. zabosbúkkönyszénát, 8 kg. tengeridarát és 35 kg. polyvát.

Ezen összeállításokban a következő mennyiségű táplálóanyagok foglaltnak:

I. összeállítás tartalmaz					
	Száraz- anyagot	Fehérjét	Zsirt	Szénhyd- rátot	Tápláló- arány
	k i l o g r a m m				
80 kg. moslék	4.56	0.80	0.08	2.80	
7 " búkkönyszéna	5.83	0.50	0.03	2.67	
6 " lóherszéna	4.98	0.49	0.07	2.29	
6 " tengeridara	5.13	0.50	0.29	3.63	
10 " polyva	8.57	0.14	0.04	3.26	
Összesen	29.07	2.43	0.56	14.65	1 : 6.6

Szükséges pedig az első időszakban 27— 2.40 0.50 14.80 1 : 6.7

Több	2.07	0.03	0.06		
Kevesebb				0.15	

II. összeállítás tartalmaz

	Száraz- anyagot	Fehérjét	Zsirt	Szénhyd- rátot	Tápláló- arány
	k i l o g r a m m				
85 kg. moslék	4.84	0.85	0.08	2.97	
10 " lóherszéna	8.30	0.83	0.13	3.82	
10 " búkkönyszéna	8.33	0.72	0.12	3.50	
7 " tengeridara	5.99	0.58	0.33	4.24	
1.5 " polyva	1.28	0.02	0.01	0.48	
Összesen	28.74	3—	0.67	15.01	1 : 5.5

Szükséges adni	26—	3—	0.70	14.80	1 : 5.5
Több	2.74			0.21	
Kevesebb				0.03	

III. összeállítás tartalmaz

	Száraz- anyagot	Fehérjét	Zsirt	Szénhyd- rátot	Tápláló- arány
	k i l o g r a m m				
70 kg. moslék	3.99	0.70	0.07	2.45	
8 " lóherszéna	6.64	0.66	0.10	3.05	
8 " búkkönyszéna	6.66	0.57	0.09	2.80	
8 " tengeridara	6.84	0.67	0.38	4.84	
3.5 " polyva	3—	0.04	0.01	1.24	
Összesen	27.13	2.64	0.65	14.38	1 : 6.0

Szükséges adni	25—	2.60	0.50	14.50	1 : 6.0
Több	2.13	0.04	0.15		
Kevesebb				0.12	

Összehasonlítva az ilyen módon adagolt táplálóanyag mennyiségét, a szokványok előirta szükséglettel, azt találjuk, hogy táplálóanyagmennyiség és arány tekintetében ezen összeállításokon mi kifogásolnivaló nincs, mert a kettő egymással megegyezik, ha t. i. a kérdésben jelzett takarmányok legalább közepes minőségűek, mint amilyeneknek felvettük. Egyedül a száraz anyag-tartalom több, mindenütt két kg-mal. Ez azonban nem hiba, sőt némi tekintetben előny akkor, midőn sok vizenyös anyagot etetünk, mit jelen esetben a szeszgyárból kikerülő burgonyamoslék képvisel.

Ilyenforma hizlalás mellett, ha csak valami gátló akadály nem lép fel, egy-egy hizlalási időszak körülbelül 6 hét alatt véget ér és így az egész hizlalásra a teljes kihizásig 18 hét elegendő. Tehát a kérdéstevőnek reménye lehet arra, hogy előhizlalt ökröit 4, tinóit pedig 6 hónap mulva mint teljesen kihizottakat a kereskedőnek átadhassa, amellett, hogy állatait egyszersmind raczionálisan is hizlalta. *cs.*

Felelet a 308. sz. kérdésre. Ha a mag elcsereléséből tényleg kára származott; s azt igazolni is képes, a pert megnyerheti. Az eljárás módja egyedül az, a melyet a kérdésben említ. *Sz. K.*

Felelet a 309. sz. kérdésre. A kir. kazánbiztos kifogása nem teljesen jogos, ha azt kívánja, hogy a gőzekék lokomobiljain dolgozó fűtők mellett a gépésznek is ott kell folyton lenni, s ez onnan rövid időre sem távozhat. A gőzkazánokról szóló kormányrendelet (1886 évi 12-én 22790 sz.) 13. §-a ugyanis azt mondja, hogy: A hatósági felügyelet és ellenőrzés alatt álló gőzkazánok önálló fűtésre és a gőzgépek önálló kezelésére csak oly egyének alkalmazhatók, akik teljes gyakorlati jártassággal és a szükséges elméleti képzettséggel bírnak s ebbeli minősítésüket a magyar korona területén érvényes képesítési bizonyítvánnyal igazolni tudják.

Lokomobilok önálló kezelését tehát csak vizsgázott lokomobilkezelőre szabad bízni, egymás közelében működő lokomobilokat azonban fűtőkkel is lehet kezelni, ha azokat a lokomobilkezelő ellenőrzi.

Ebből láthatja kérdéstevő, hogy a kazánbiztos kifogása nem volt teljesen jogos és ebből t. kérdéstevőre baj nem háramolhat.

A cséplésnél is gyakran megtörténik, hogy kint a tanyákon vagy majorokban fűtő felügyelete alatt dolgozik a cséplőgép addig, míg a gépész otthon a műhelyben valami sürgős munkát végez. Ezért a gazdát baj nem érheti, ha különben gépésze nem marad el hosszabb ideig a géptől. *i. S. P.*

Ürühizlalás.

Felelet a 310. számú kérdésre. Δ A gazdasági és egyéb hizlalásnál is mai időben a nagyon alacsony husárak mellett, főként arra kell törekednünk, hogy a hizlalást minél gyorsabban végezhessük be, mert csak úgy számíthatunk arra, hogy hizlalásunk némi haszonnal fog járni. Ha gyorsan hizlalunk ugyanis nemcsak a kezelési költségek kevesbednek meg, hanem kevesebb lesz azon takarmánymennyiség is, mely nem a termelésre, hanem az élet fenntartásra szükséges. Ennek megtakarításával pedig a pénzbeli eredményt fogjuk tehát növelni.

A gyors hizlalásnak pedig — mint ismeretes — az a feltétele, hogy adjunk annyi takarmányt az állatoknak az életben tartó takarmányon illetve táplálóanyagokon felül, a mennyit azok még jól és teljesen kitudnak használni. Ezen adagolandó tápláló anyagmennyiség kifejezést nyer a szabványok azon számai által, melyek a hizó juhok részére 1000 kgr. élősulyra, 1 napra 30-26 kgr. szárazanyagban 3.0-3.6 kgr. fehérje, 0.5-0.6 kgr. zsirt és 15.0-14.6 kgr. szénhydrát adagolását írják elő, hogy a táplálóanyagok egymással oly arányban lehessenek, mint a hogy arányuk 1:5.4-hez illetve 1:4.5-hez.

Ha ezen fennebb jelzett táplálóanyagmennyiséget, 30-26 kgr. szárazanyagban oly táplálóarány mellett meg tudnók adni a szénában, akkor tisztán szénával is lehetne haszonnal hizlalni. Minthogy azonban körülbelül 40 illetve 48 kgr. szénában foglalatik annyi fehérje, mint amennyi szükséges és ha az állatok ezt fel is vennék, a hizlalás még sem járna kellő eredménnyel, mert ugyanakkor szénhydrátokból 2.20 illetve 4.60 kgr-mal etettünk többet a kellőnél, melynek pedig eredményét nem igen látnók, tehát elpocsékoltuk azt. Ha pedig arra fordítanánk figyelmet, hogy annyi szénát adjunk csak, hogy a szénhydrátok legyenek fedezve, úgy meg fehérjét adnánk jóval kevesebbet, mi miatt az állatok gyorsan termelni, jelen esetben hizni, nem volnának képesek. De meg tisztán szénacetetés alkalmával a táplálóanyagok között sem volna meg a helyes arány, mert hiszen a legjobb szénában is a táplálóarány sokkal tágabb (1:6.0) annál, mint a milyen kívánatos, hogy legyen.

De ellene szól a szénával való hizlalásnak azon tapasztalat is, hogy úgy a szénában, mint egyéb más szalmas takarmányokban egy bizonyos mennyiségű táplálóanyag sokkal többbe kerül, mint ugyanannyi táplálóanyag kerül például a kereskedelmi takarmányokban.

Erre mutat azon körülmény, hogy a szalmas takarmányok adagolását mindenütt redukálni szeretnék és csak annyit adnak belőlük, amennyi ahhoz szükséges, hogy az állatok természetesen legyenek takarmányozva.

Ha azonban kérdéstevő mégis tisztán szénakészletét akarja csak felhasználni az ürük hizlalásánál úgy tájékoztatól a régente használatos „szénaérték szerinti“ takarmányozás adataira hivatkozva, mondhatom, hogy 4.5 font széna azon maximum 100 font élősulyra, melyet adni lehet az ürüknek hizlalótakarmányul. Értékesítheti azonban kérdéstevő szénakészletét haszonnal az ürühizlalás által úgy, hogy megfelelő más takarmány kíséretében eteti a szénát, mely utóbbi takarmány alkalmas arra, hogy a széna tág táplálóarányát megszüktse. E

ezelra pedig az oly takarmány alkalmas, melynek fehérjetartalma nagy. Ilyenek pl. a hüvelyesek magvai (bab, borsó, búkköny, stb.) vagy a gyári hulladékok, különösen pedig azok, melyek az alapítás melléktermékei.

Van ugyan kérdéstevőnek, mint a hogy kérdésének végén mellesleg megjegyzi, némi daraja is. Hogy azonban az miféle dara, arról nem tesz említést. Ha ez tengeri, árpa vagy hasonló más szemestermények daraja volna, úgy akkor ez nem volna megfelelő arra a célra, hogy a táplálóanyagokban mutatkozó hiányt pótoljon és a széna táparányát szűkebbé tegye. Mert pl. tengeridarat véve számításba, melyből 1000 kg. élősulyra 5 kg.-ot vennénk és szemelött tartva, hogy széna minél nagyobb mennyiségben alkalmaztassék, ebből 30 kg.-ot számítanánk, úgy az állatok 2984 kg. szárazanyagban csak 280 kg. fehérjét kapnának, de emellett 081 kg. zsirt és 1593 kg. szénhidrátot adagolnánk 1:65 arány mellett. Ez a takarmányozás tehát megint nem felel meg a célra.

Helyesebben tenné kérdéstevő, ha például a fennebb említett fehérjedus takarmányok egyikét pl. a repezepogácsát beszerezne. Ez esetben adhatna (megint csak szénát véve számításba) 100 kg. élősulyra 1 napra 32 kg. szénát, 15 repezepogácsát és 2 kg. tengeridarat. Így kapnának az állatok 3036 kg. szárazanyagban: 306 kg. fehérjét, 080 kg. zsirt és 1532 kg. szénhidrátot, 1:56 arány mellett. A későbbi időszakban, midőn t. i. már az állatok a javulás jeleit mutatják, a megfelelő takarmányösszeállítás a következő volna: 25 kg. széna, 4 kg. repezepogácsa és 3 kg. tengeridara. Ebben foglaltatik 2745 kg. szárazanyag, 322 kg. fehérje, 091 kg. zsirt és 1350 kg. szénhidrát 1:48-hoz arány mellett. Tehát ilyen formán a szabványok szerinti takarmányozáshoz igen közel járnánk, a minék az volna a következménye, hogy állatai 3-4 hónap mulva teljesen kihizhatnának.

A három havi hizlalási időt véve alapul, minthogy a teljes kihizlalást nem igen ajánlom, mivel az utolsó időszakban már az állatok nem értékesítik a takarmányt oly jól, mint a hizlalás kezdetén, úgy 90 nap alatt 1000 kg. élősulyra (45-45 napot számítva az egyes időszakokra) 2565 q rétszéna volna adagolandó. A 2000 q széna-készlete tehát 7792 kg. élősulyra volna elégséges, mely — egy darab ürüt 40 kg. élősúlyának véve fel — 1950 darab ürünek felel meg. Szénakészlete mellett elfogyasztának még az állatok összesen 193 q repezepogácsát és 175 q tengeridarat.

A mi az állatok beszerzését illeti, helyesebb, ha a közeli vásárokat keresi fel s ott vásárolja a hizlalandó ürüket. Távoli vidékre nem lesz célszerű menni, mert a hazaszállítás is pénzbe kerül, de meg lábon hajtva éppen a hajtás és a nem kielégítő takarmányozás miatt az állatok súlyban sokat veszítenének. A vasuti szállítás is meglehetősen drága a juhokra nézve s ezt elég akkor megfizetni, mikor már értékesítés céljából keressük föl a nagyobb fogyasztási helyeket.

Minthogy vásárolja az ürüket, a következőket akarom még figyelmébe ajánlani: Igyekezék lehetőleg nagy testű állatokat szerezni be, mert ezek előnyösebben hizlalhatók illetőleg adhatók el, mint a kis testű állatok, melyeknél az értéktelenebb testrészek (csontok, belek stb.) aránylag többet nyomnak. Legyenek tehát az állatok hosszú testűek, szélesek, mélyek, rövidlábuak. Tekintszen az állatok fajtájára is, mert ez is nagy befolyással van úgy a takarmány értékesítésére és a gyors hizlalásra, valamint a hizott állatok értékesítésére.

E tekintetben első helyen állanak az

angol husjuhok. Minthogy azonban ezeket ily nagy számban nem igen lehet fellelni, de meg költségesek is, ajánlatos az oly haszonedegyek beszerzésére, melyek angol husjuhok és merinók, cigáják, vagy raezkák keresztezése által létesítettek. Az ilyen állatok igen husosak és hizékonyak is.

Ne hagyja figyelmen kívül az állatok korát sem, mert a fiatal állatok amellet, hogy jobban hiznak, jobb minőségű húst is szolgáltatnak. Ezek volnának azok, melyek az állatok beszerzésére vonatkoznak.

A mi az értékesítést illeti erre már nehezebb tanácsot adni. Mindenesetre legcélszerűbbi ha otthon adja el a hizott állatokat, mert ez kevesebb kiadással is jár, de meg a szállításhoz sok a veszteség és nagyobb a rizikó.

Ha otthon el nem tudná adni, úgy a budapesti esetleg a bécsi juhvásárra is felszállíthatatja azokat. Ilyen juhvásárok Budapesten minden keddi napon tartanak. Nagy reményekkel azonban ne kecsegtesse magát, mert daczára, hogy most már a juhkiállítás Páris felé meg van engedve, mint az üzleti jelentések mondják, az üzlet lanyhán és rosszul folyik, úgy, hogy a javított ürük páronként Budapesten csak 12-14 forinton keltek el szeptember 29-én.

Sztankovich János.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Pályázati felhívás.	1463
Királyi szózat és az agrártörvények.	1464
Tárca. Események és jelszavak. <i>Bulay Barna.</i>	1464
Növénytermelés.	
Kalászosok jégkárbeviseléséről. <i>Jeszenszky Pál.</i>	1466
Allattenyésztés.	
Adat a yorkshirei sertés tenyésztésének kérdéséhez.	1467
Ezredéves kiállítás.	
Gróf Erdődy Ferenc uradalmának kiállítása.	1468
Kertészet, Szőlőszet.	
Szőlővessző és szőlőjiványüzleti szokások.	1469
Levélsekreány.	1470
Vegyesek.	1473
A tőzsdereform és a merkantilisták. — Állatgyógyászati engedély nélküli alkalmazásának tilalmazása. — A Vásárcsarnok Ellátók Szövetkezetének. — Mémlikiállítás és vásár. — A gyümölcs- és szőlőkiállítás díjazásai. — Gyógynövények értékesítése. — Szőlőszeti kirándulás.	
Kereskedelem, tőzsde.	1475
Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül).	
Szerkesztői üzenetek.	1476

A tőzsdereform és a merkantilisták. A tőzsdék beteges kinövéséi az egész világon egyaránt károsítják a közgazdasági élet nyugodt és természetes fejlődését. Eppen ezért a tőzsdék hatalmának napja lenyugvóban van, mert fattyuhajtásainak elpusztítása az utóbbi években majdnem minden ország törvényhozó testületeinek és kormányának különös gondját képezi. Magyarországon sem térhetnek ki az irányadó körök a tőzsde reformálása elől. Ezt és a tőzsdén forgó óriási üzletek megadóztatását a magyar közvélemény is évek óta sürgeti

már. A kereskedelmi miniszter is kénytelen volt elhatározni magát valamelyes lépésre, a melynek elseje az őszszel tartandó ankét, mely véleményt mondjon arról, hogy mily irányban történjék a reform. A kereskedelmi miniszter a budapesti kereskedelmi és iparkamarát is felkérte képviselői kiküldésére. A miniszter leiratának tárgyalása a kamarában alkalmas szolgáltatott arra, hogy a merkantil körök előre jelezzék, hogy ők reformot nem akarnak. Nekik elég az a reform, hogy a tőzsde autonómiaja sértetlenül fentartassék és a határidő-üzletben könnyítések kedvezményeztessenek (!?) Tehát a tőzsde autonómiaja erősítessék, hogy a visszaélések annál nehezebben legyenek megszüntethetők, a határidőüzletek pedig enyhíthessenek, hogy annál nagyobb terjedelmet vehessenek. Hogy a merkantilisták a tőzsde reformját ellenezni fogják arra el voltunk készülve, de hogy egy még nem is ismert tervezettel szemben ily szemérmellen önző állást foglaljanak el, azt még róluk sem tetteztük fel. Pedig hiába való az erőlködésük. Az idők áramlatának ellent nem állhatnak. Ha az árral uszni nem akarnak, el fognak separtetni, mert a tőzsde modern rabszolgatartása lejárt magát. Több millió honpolgár boldogulását néhány tőzsdé milliányi vagyonának gyarapodása érdekében megakadályozni nem lehet.

Állatgyógyászati engedély nélküli alkalmazásának tilalmazása. Mint olvasóink bizonyára emlékezni fognak, több ízben élesen kikeltünk azon lelketlen kufárkodás ellen, a melylyel egyes haszonhajászó egyének feltétlenül biztos és csodahatású szereket iparkodtak drága pénzzen a gazdák nyakába varrni, a mi nekik a hozzánk beérkezett panaszos levelekből ítélve — sajnos — elég gyakran sikerült. Különösen a sertésvész alkalmából termettek gombamódra ezek a csodahatású szerek s a gazdák érthető kétségbeesésükben e szerekekkel is védekezni próbáltak a vesz ellen, de csak annyit értek el velök, hogy kárukat az ezen haszontalan szerekekért fizetett összegekkel még tetézték. A gazdaközönség ezen kizsárolása ellen az összes szaklapok felszólaltak s egy a „Köztelekben” szelöltetett eset adta meg valószínűleg az impulzust arra, hogy a földmívelésügyi miniszter ez irányban erélyes rendelettel utját vágja a további szédelgéseknek. A földmívelési miniszter e napokban az állati betegségek ellen való új gyógymódok, vagy gyógyszerek engedély nélküli alkalmazásának tárgyában az összes törvényhatóságokhoz a következő rendeletet intézte: „Az 1888: VII. t.-czikk 124. §-a előírja hogy az állati betegségek ellen javaslatba hozott gyógymód avagy gyógyszernek megvizsgálása és az eredményhez képest alkalmazásának megengedése iránt a földmívelésügyi miniszter a belügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedik, miből következik, hogy szakszerű képesítés, illetőleg engedély nélkül semmiféle új gyógymódot vagy új (titkos összetételű) gyógyszert sem szabad állati betegségek ellen alkalmazni. Minthogy újabb ismételt tapasztaltam, hogy egyesek ezen rendelkezések ellenére is mindenemű gyógymódot és gyógyszereket ajánlanak és alkalmaznak az állati betegségek ellen, a gazdaközönséget e gyógymódok és gyógyszerek hatása iránt félrevezetve, ez által a fertőző betegségek ellen egyébként célszerű védekező eljárások mellőzésére veze-

tik, s ily károkat okozó betegségek ellen, melynek avagy nek avagy és belügy való alkalommal egy tilalom m Ezen rendjehető p hajthatlan elzárással ségek elle szolgáló s uj (titkos tett) gyó állatra üz maztat, ad hirdetés u szerü képe alkalmazás más tulajd alkalmas detes, hog déssel ele paszthalhat vizont ki a kellő el delet ellen A gazdal eselekszik seket az i

A „V nek alapsz niszter má történt má tán a „Ma Szövetkeze azon célb most legkö ködését a „Vásárcsarnok daja a bel jából a n jainak kit részt a b ségletéhez pedig egy tömörülése hogy a ké visszaküld figyelmét

Mémlikiállítás és vásár. 1896. évi pesten a „ és vásárt és egyéb eddig beje a vásár ig tandó any bejelentett mén és 19 angol teliv zött váltal 2000-3000 árai 700- érdeklődök kívánatra talogusát.

A gy Az időlege Darányi n ülésében a zökben ál díszoklevelet Matthiász budapesti telki kerté mány. M honeyz Ge gey István Sándor, B Nadasdy F nay Miklós Farkas Józ

tik, s ily módon a *gazdaközönségnek nagy károkat okoznak*: ennél fogva az állati betegségek ellen javaslatba hozott új gyógymódnak avagy gyógyszernek a földművelésügyi és belügyi miniszterek engedelmével való alkalmazását, a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg ezennel megtiltom s e tilalom megszegését kihágásnak minősítem. Ezen rendelet értelmében 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, a pénzbüntetés behajthatatlansága esetén 10 napig terjedhető elzárással büntetendő az; a) ki állati betegségek ellen óvó vagy gyógyítási czélokra szolgáló s alkalmazásra meg nem engedett új (titkos összetételű, vagy elkészített összetett) gyógyszert, más tulajdonát képező állatra üzletszerűen alkalmaz, vagy alkalmaztat, ad vagy elad, raktáron tart vagy hirdetés útján használatra ajánl; b) ki szakszerű képesítés nélkül, állati betegségek ellen alkalmazásra meg nem engedett gyógymódot más tulajdonát képező állatra üzletszerűen alkalmaz vagy alkalmaztat. Nagyon örvedetes, hogy a miniszter ily esélyes intézkedéssel elejét venni iparkodik az e téren tapasztalható nagymérvű szédelgéseknek, de viszont kívánatos, hogy az illetékes közegek a kellő ellenőrzést se mulasztják el s a rendelet ellen vétőket könyörtelenül büntessék. A *gazdaközönség* pedig saját érdekében eselekszik, ha a tudomására jövő visszaéléseket az illetékes hatóságoknak feljelenti.

A „Vásárcsarnok-Ellátók Szövetkezete”-nek alapszabályait a kereskedelemügyi miniszter már jóváhagyta, nemkülönben megtörtént már a czégbjegyzés is, minek folytán a „Magyar Gazdák Vásárcsarnok-Ellátók Szövetkezete” élénk tevékenységet fejt ki azon czélból, hogy a vásárcsarnokok már most legközelebb várható megnyitásával működését akadálytalanul megkezdhesse. A „Vásárcsarnok-Ellátók Szövetkezete”-nek irodája a beküldendő áruk nyilvántartása czéljából a napokban kérdő-íveket küldött tagjainak kitöltés végett, hogy ez uton egyrészt a beküldést a budapesti piac szükségletéhez mértén szabályozhassa; másrészt pedig egy bizonyos árunak egy napon való tömörülését elkerülje. Nagyon kívánatos, hogy a kérdőívek pontosan kitölve mielőbb visszaküldessenek, a mire az érdekelteknek figyelmét ez uton is felhívjuk.

Mémlókiállítás és vásár. A „Lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság” 1896. évi október hó 12, 13 és 14-én Budapesten a „Tattersall”-telepén mémló-kiállítást és vásárt rendez. E vásárra angol telivérű és egyéb véru ménlovak hajthatók fel. Az eddig bejelentett mének jegyzékéből ítélve a vásár igen élénknek ígérkezik, s a felhajtandó anyag is kiváló minőségű. Eddig bejelentett összesen: 58 drb angol telivér mén és 19 egyéb véru ménló. A bejelentett angol telivér-mének árai 700—8000 frt között váltakoznak. Az átlagos ár körülbelül 2000—3000 frt. Az egyéb véru ménlovak árai 700—3000 frt között váltakoznak. Az érdeklődőknek a „Tattersall” igazgatósága kívánatra megküldi a bejelentett mének katalógusát.

A gyümölcs- és szőlőkiállítás díjazásai. Az időleges kertészeti kiállítások zsürije *Darányi* miniszter elnöklete alatt tartott ülésében a kiállítók kitüntetésait a következőkben állapította meg véglegesen: *Nagy díszoklevelet nyertek*: *Andrássy Tivadar* gróf, *Matthiasz János*, *Schönborn Ervin* gróf, a budapesti gyermekmenhely-egyesület istván-telki kertészete és a boszniai országos kormány. *Millenniumi nagyjérmét nyertek*: *Rohonczy Gedeon*, *Oppenheim E. és H.*, *Görgey Istvánné*, *Heinrich József*, *id. Lónyay Sándor*, *Bohus László báró*, *Halmay Andor*, *Nádasdy Ferencz* gróf, *Stark Adolf*, *Krasznay Miklós dr.*, Erdélyrészi kertészeti egyesület, *Farkas József*, *Csárics Sándor*, *Keckemét*

városi gyümölcs- és szőlőtermelők, nagykőrösi kertészeti egyesület, *Horváth Márton*, *Schmidt Frigyes*, *Vancsó Gyuláné*, *Zwickly András*, *Vásárhelyi Gyula* és *Szulkovszky József* Mária hg. *Kiállítási érmet nyertek*: *Dietzl József*, *Barcsay Károly*, *Csányi Agost*, *Schönbeck Imre*, *Szobonya Bertalan*, *Mikecz József*, *Crosse A. Ödön*, *Svadló Ferencz*, *Weiner Adolf dr.*, *Weiner Lipót*, *Deutsch Sándor*, *Bartóky Lászlóné*, *Beregmezei gazdasági egyesület*, *Meisels Adolf dr.*, *Tar János*, *Horváth Lajos*, *Guthy Ferencz*, *Pancsovai gazdasági egyesület*, *B. Tóth Ferencz*, *Tury Lajos*, *N. Justh Sándor*, *Taussig Zsigmond*, *Keckemét város szőlőtelepe*, *Szegedy György*, *Frommer Elemér*, *Balásy József*, *Csanak János*, *Lukrits Kálmánné*, *Gulácsy István*, *Bodrog-szerdahelyi homoki szőlőtelep részvénytársaság*, *Esterházy Miklós gróf*, *Budafok község*, *Pécs Ede*, *Török József*, *Paczelt János*, *Agoston Lajos*, *Alzner József* és társa, *Bethlen Gábor gr.*, *Besztercevidéki gazd. egyesület*, *Czibur Emil*, *Csallner Károly*, *Csernovics Mihály*, *Csizmadia Pál*, *Füssi urad.*, *Győri Lajos*, *Matejko Vilmos*, *Mervay Sándor*, *Nagybányai g. egytl.*, *Németh Péter*, *Sághi Ferencz*, *Sárosmezei gazdasági egyesület*, *Sass József*, *Segesvári gazdasági egyesület*, *Szász József*, *Talabér Kálmán*, *Tóth Imre dr.*, *kaprioriai Wodiáner Albert báró*, *Biró Pál*, *Kozáky Gyula*, *Faluvégi András*, *Voigt Frigyes*, *Horváth Antal* és *Czanik Sándor*. *Közreműködési érmet nyertek*: *Angyal Dezső*, *Czeiner Nándor*, *Csallner Dániel*, *Magyar György* és *Ritter Gusztáv*. *Versenyen kívül álltak és jegyzőkönyvi elismerést nyertek*: *Budapesti m. kir. kertészeti tanintézet*, *Kolosmonostori gazdasági tanintézet*, *Budapest székes főváros*, *Jókai Mór dr.* és *Szegedy György*.

Gyógynövények értékesítése. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” felterjesztést intézett annak idején a földművelésügyi miniszterhez, kérve, hogy a gyógynövényeket termelő *gazdaközönség* terméneinek értékesítését megkönnyítendő, konzultációnk útján a gyógynövények elárulásával, vételével, vagy feldolgozásával foglalkozó czégek neveit beszerezni s az „OMGE.” útján a *gazdaközönség* tudomására hozni sziveskedjék. A földművelésügyi miniszter az „OMGE.” ezen kérelmének eleget tett és a következő megbízható kereskedők neveit közölte az „OMGE.”-vel: *Nagy czégek*: *Bernhard József Grund*, *Breslau*, *Ring 26*, *Paul Johann Wolff*, *Breslau*, *Klosterstrasse 12*, *Koch Adolf*, *Breslau*, *Ring 22*. *Kisebb czégek*: *Sterz & Mühmler*, *Breslau*, *Antonienstrasse 27*, *Julius Hutstein*, *Breslau*, *Schuhbrücke 54*, *Franz Hoffschild*, *Störmers Nachfolger*, *Breslau*, *Klosterstrasse 11*. *P. F. Lange & Knuth Lübeck*, *Max Jenne Lübeck*, *J. J. Struve Lübeck*, *Henning von Mindeu Lübeck*, *Friedrich Witte Rostock i/M*, *Christian Brünnengräber Rostock i/M*.

Szőlőszeti kirándulás. A tokaj-hegyaljai szőlőtermelők ez évi augusztus hó 9-én Szőlőskén tartott szőlőszeti értekezletükön elhatározták, hogy f. évi október hó 12-én egy újabb szőlőszeti kirándulást és értekezletet tartanak *Tarcalon*. Ezen kirándulás programja a következő: A társaság S.-A.-Uj helyből október 12-én reggel 7 óra 19 perczkor indul a gyorsvonattal és Bodrog-Keresztur állomásnál száll ki, ahonnan részint magán, részint bérkocsikon *Tarcalra* indul. A megérkezés után a társaság Ó Felségének szőlőtelepét, továbbá az állami mintaszőlőt és a szomszédos telepeket tekinti meg, miközben értekezletet tart. Az értekezlet után délben társasébed következik a *vinczellérképezde* nagytermében. Visszaindulás a délutáni személyvonattal. *Tarcalon* az érkezőről és az állmáshoz kocsikról *Kosinszky Viktor* vinczellér-képezdei igazgató és *Füzesséry Ödön* főszolgabíró gondoskodnak. A kirándulás rendezősége felhívja

Tokaj-Hegyalja községeit ez uton is, hogy ezen tanulságosnak ígérkező kirándulásra kebeléből 2—3 képviselőt küldjenek ki.

Turista-kirándulás. „Az Erdélyrészi Kárpát Egyesület” bécsi osztálya *József Agost* főherceg vendnöksége alatt nagyszabású turista-kirándulást rendez. A rendező-bizottság élén gróf *Zichy Jenő*, gróf *Bethlen László* elnökök és *Papp György* ügyvivő-igazgató állanak. A kirándulás progmmja következő: *I. Vasárnap, október 18-án*. Gyülekezés: reggeli 7 órakor Pozsonyban a „Zöldfa-szállodánál” és elindulás gőzhajón *Dévénybe*. Részvétel az országos ezredévi ünnepen. Gyalogmenet a dévényi tetőre és ennek „Árpád-halomma” leendő felavatása. Visszajövet *Károlyfalun* át *Pozsonyba*. Este 8 órakor turista-ismerkedési összejövetel *Palugyai „Zölfa-szálló”* külön termében. Társas-vacsora. Elindulás személyvonattal éjjel *Budapestre*. Innen gyorsvonaton *Nagyvárad*—*Kolozsváron* át *Brassóba* és *Fogarás*—*Nagyszében*—*Petrozsény*—*Piski*—*Aradon* át vissza *Budapestre*. (8 napi kirándulás.) *II. Vasárnap, október 25-én*. Összejövetel; déli 12 órakor *Budapest* a „Pannonia” szálloda olvasó termében. Az ezredéves országos kiállítás megemlékezése délután 2 órakor. Ismerkedési összejövetel és „turista-vacsora” *Drechsler Béla* kiállítási éttermében. Este 9 órakor kirándulás: *Fiume*—*Abbazia* és *Czirkeniczába* és vissza *Budapestre*. (4 nap.) A kirándulásokra jelentkezéseket f. évi október hó 15-éig írásban elfogad az „E. K. E.” ügyvezetősége *Budapest* (József-körut 4. szám.) Részvételi díj mindkét csoportban, utazási költség, teljes ellátás biztosítása mellett: I. osztály helyen 180 frt (nem tagoknak 190 frt), II. osztályban utazva 150 frt (nem tagoknak 160 frt). I. kirándulás 8 napra. Részvételi díj: I. osztályban 120 frt (nem tagoknak 125 frt). II. osztályban 100 frt (nem tagoknak 105 frt). II. kirándulás 4 napra. Részvételi díj: I. osztályban 55 frt (nem tagoknak 60 frt.) II. osztályban 45 frt (nem tagoknak 50 frt.) Vendégeket szívesen fogad a kiránduláson a rendezőség. Érdeklődőknek a rendezőség szívesen küld részletes programot.

Jutalékos utazó.

Magyarországi **trágyagyár** átadná gyártmányát eladás végett megfelelő jutalékkal egy utazónak, aki Magyarországot gazdasági cikkekben jutalékra már beutazta.

Az illetőnek folyékonyan kell magyarul beszélni és a gazdálkodók és földbirtokosok között jelentékeny ismeretkörrel kell birnia. Ajánlatok „H. K.” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1816

Ajánlom a folyó év szeptember 21-én **Hódmező-Vásárhelyen** tartott ekeversenyen

arany, ezüst és bronzéremmel díjazott egyetemes aczélekeimet,

melyek anyag kivétel s olcsó áraknál fogva az összes eddigi konkurencziát legyőzni képesek.

BÄCHER RUDOLF,

cs. és kir. kizárólagos eke és talajmívelő eszközök gyára.

Budapest, Váci-körut 78. sz.

db 35-45 savanyított 100 db 80-90, zöld paprika 100 db 8-20, zöldbb hüvelyes 1 kg. 4-5, zöldbab hüvelyes 20-40, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter 40-50 krig.

Gyümölcs. Hozatott a *Ferencz-József-árkparti* piacra vaspályán kb. 1600 q, hajón kb. 400 q. kocsin 50 q. helybeli árusok által kb. 700 q, összesen kb. 27500 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagybani árak: Fajalma 1 q 1400-1800, köz. alma 1 q 600-1200, fajkörte 1 q 1600-2000, közönséges körte 1 q 700-1600, köz. dió 1 q 1800-2400, szilva magvaváló 1 q 600-1000, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q füge 1 kg. —, mogoró 1 q —, gesztenye belföldi 1 q 1300-1400, gesztenye olasz 1 q 2000-2100, citrom 1 láda 350 450, ősi barack 100 db —, szőlő közönséges 1 q 1300-2400, szőlő csemege 1 kg. 260-3500 krig, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög kicsiny 100 db —, sárga faj 100 db —, dinnye sárga közönséges 100 db — frt.

Az *ujvásártéri* piacra felhozott a szokott községekben vaspályán kb. 50 q, kocsin kb. 360 q, gyalog és helybeli árusok 130 q, összesen 516 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 200-400, 1 kg. 18-25, 1 db 3-5, közönséges alma 100 db 40-180, 1 kg. 8-15, 1 db 1/2-2, köz. alma 1 put. —, körte, fajt 100 db 140-400, körte faj 1 kg. 20-25, körte faj 1 db 3-5, szőlő csemege 1 kg. 30-45, szőlő köz. 1 kg. 16-20 kr, dinnye görög nagy 100 db —, dinnye görög nagy 1 db 15-20, dinnye görög kicsiny 1 db —, dinnye görög kicsiny 1 db 4-10, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 30-40, szőlő közönséges kg. 18-20 krajczárig.

A *Hunyady-téri* piacra felhozott a szokott községekben vasp. 50 q, kocsin 100 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 100 q, összesen kb. 250 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 16-24, 1 db 2-5, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10-14, 1 db 1-2 kr, körte faj 100 db —, körte faj 1 kg. 25-40, körte faj 2-4, ősi barack 100 db 60-500, dinnye, görög nagy 100 db —, dinnye gör., 1 db —, dinnye, görög, kicsiny 1 db —, dinnye görög, 100 db —, dinnye görög kicsiny, 1 db —, dinnye sárgafaj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye, sárga köz. 100 db —, dinnye, sárga, köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 30-40, szőlő közönséges 1 kg. 16-20 kr.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. október 6. A székesfővárosi igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekben 128 szekér réti széna 130 szekér muhar, 42 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár 17 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 215-290, muhar uj 185-240, zsupszalma 160-180, alomszalma 130-165, egyéb takarmány —, lóhere —, takarmányszalma —, tengeriszár luczerna — sarju 200-245, szalmaszecska 200-215, uj széna —, zabosbüköny —. Összes kocsiszám 339 súly 271.200 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896. október hó 8-án. (A budapesti közigazgatóság és mahavásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 377 drb. ugymint: jármos ökör elsőminőségű — db, közép 24 db, alárendelt 5 drb. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 256 drb, bonyhádi 7 drb, tarka ökör 50 drb, tenyészbika 3 drb, fehér hizlalmi való — db, üsző — db, jármosbivaly — db, hizlalmi való tinó 8 db.

A mai fejőstehénvásárra igen sok jóminőségű tehenet hajtottak fel, melyek kisebb csoportokban lassan voltak eladhatók, mivel nagyobb tejjelgazdasággal foglalkozó kevés volt a vásáron. A gazdasági mahavásár jelentéktelen volt a kevés tarka ökrökkel azonnal eladták. Az egyes vevők közül említhetők: Kurkusz Gyula Rákos 6, Bauer M. Dabas 10, Goldberger A. 6, Mazurek Antal Üllő 10 fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör —, alárendelt minőségű jármos ökör —, hizlalmi való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör 28-29, tarka bekötmi való ökör — frtig páronkint. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka, kevert származású tehén 50-180, bonyhádi tehén — frtig, bika — frtig páronkint.

Budapesti vágómarhavasár. 1896. október hó 8-án. (A budapesti közigazgatóság és mahavásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 2926 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 437 drb magyar és tarka ökör, 637 drb magyar és tarka tehén, 1505 drb

székesfővárosi vágómarhavasár, 274 drb székesfővárosi vágómarha, 39 drb bika és 23 drb bivaly.

Minőség szerint: 179 drb elsőrendű hizott bika, 2344 drb középminőségű bika és 403 drb alárendelt minőségű bika. — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. A mai vágómarhavasárra 500 dbbal kevesebbet hajtottak fel, mint a múlt héten s dacára annak, hogy külföldre alig szállítanak ki, ahelybeli és vidéki vásárlók a felhajtás mind megvették. A vásár ennél élénk lefolyású volt és az árak 1-2 frttal emelkedtek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 23-30-50, kivételesen 32-30, hizott magyar és tarka ökör középmin. 25-27-27, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20-24-24, jobb minőségű tarka tehén 25-29-29 frtig, kivételesen 27-29-50, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 18-26-26, szerbiai ökör alárendelt minőségű 18-26, szerbiai bika 23-29-29, szerbiai bivaly 16-17-17-17 kivételesen — frtig métermázsánként élősúlyban.

Budapesti lóvásár. Budapest. 1896. okt. 8. A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár közép nagy felhajtás mellett élénk hangulatban folyt le, a vételkedő a jobb minőségűeknél gyengébben a közép minőségűeknél erősebben mutatkozt.

Felhajtott össz. 670 drb. Eladatott 320 drb Jobb minőségű lovakkól háttas 15 db, eladatott 8 db 100-250 frttért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 10 db, eladatott 7 db 100-180 frttért, nehezebb kocsiló (hintós) 18 db, eladatott 4 db 100-210 frttért, igas kocsiló (nehéz nyugoti faj) 40 drb, eladatott 15 drb 105-240 frttért, ponny 4 db, eladatott 1 db, — 80 frttért; közép minőségű lovakkól: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 100 db, eladatott 45 db 40-90 frttért, könnyebb félék (parasztló stb.) 160 db, eladatott 90 db, 30-60 frttért; alárendelt minőségű lovakkól 323 db, eladatott 150 db, 10-25 frttért. Bécsi vágóra vásároltatott 35 db, — frt, az állatkert és kutják részére vásároltatott 2 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott 7 db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. okt. 9. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet élénk. *Heti átlagárak:* Magyar válogatot 320-380 kg. nehéz 55-56 kr, 280-300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kgontuli — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb 55-50-56 kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. életsúlyonon és 40% engedmény szokásos. — *Eleség-árak:* Tengeri uj 4-40 — frt, árpa 5-20 frt Kőbányán átvéve. *Helyi állomány:* október hó 2. maradt 5076 drb. *Felhajtás:* belföldről — drb, Szerbiából 3378 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen 8454 db. *Főösszeg* — db. *Állomány és felhajtás együtt* — darab. *Elhajtás:* budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 625 darab, belföldre Bpest környékére 489 db, Bécsbe 990 db, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 947 db. Német birodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 29 drb, összesen 3083 drb. Maradt állomány 5374 drb. A részv. szállásokban 4985 db van elhelyezve. Az egészségi és transitószállásokban maradt 3886 db. *Felhajtás:* Szerbiából 3379 darab, romániából — drb, összesen 7265 drb. *Elhajtás:* 2996 db, maradt állomány 4269 drb és pedig 4269 drb szerb és — drb román. Az egészségi szemlélnél jan. 1-től máig 105 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Budapesti szarvómarhavasár. Okt. hó 8-án A székesfővárosi közigazgatóság és mahavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 664 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 85 drb növendék élő borju, 25 drb élő barány: 26 drb belföldi, — db galicziai, — drb tiroli, 19 drb bécsi. — drb növendék borju, — drb öltött barány. — db élő kecske.

A borjuvásár vonatott lefolyású volt. Árak a következők. Élő borjuk: tiroli — frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 34-47 frtig, kivételesen 50 frtig sulyra, növendék borju 13-32 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, 19-21 frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 68-70, tiroli — frtig, galicziai — frtig, növendék borju — frtig dbonkint, bárány — frtig, bécsi 72-74 frtig sulyra Élő barány — forintig páronkint. Élő kecske — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Ingtatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Okt. 10 Soproni kir. árverező Thiering 27682 törvényszék helyiség Lajos

Okt. 10	Verseczi kir. járásbírószobája	árverési szoba	Lazarovits Mihály	108939
Okt. 12	N.-tapolcsányi kir. járásbírószobája	a tkvi hatóság	Ordódy Mórné	39887
Okt. 12	Zempléni árvaszék	N.-Géres közs.-ház	Berczik István	22000
Okt. 13	Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Techet József	28126
Okt. 14	Szepesváraljai kir. járásbírószobája	Pongrácz-falu község-háza	Jekelfalussy Tamásné	24707
Okt. 15	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Kertész Józsefné	52114
Okt. 16	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Szitár Dénes örökösei	21701
Okt. 17	Bpesti kir. törvényszék	árverező helyiség	Gruber Vilmos	29639
Okt. 20	M.-turi kir. járásbírószobája	a tkvi hatóság	Schwarz Ignác	24032
Okt. 22	Beregszászi kir. tvszék	árverező terem	„Gőzmalom és áruakt.”	100018 28566
Okt. 23	Gyönki kir. járásbírószobája	a tkvi hatóság	Jeszenszky Andor	77815
Okt. 26	Nyiregyházi kir. tvszék	a tkvi hatóság	Soldos Pál	24199
Okt. 26	Békés-eszabai kir. járásbírószobája	a tkvi hatóság	Herczeg Miklós	23161
Nov. 4	Bpesti kir. törvényszék	a tkvi hatóság	Szathmáry Lajos	119451
Nov. 16	Gy.-fehérvári kir. tvszék	Tartaria közs.-ház	Barcsay Miklós	32000
Nov. 20	Edelényi kir. járásbírószobája	a tkvi hatóság	gr. Kun Istvánné	21156
Decz. 16	Kecskeméti kir. tvszék	telekvi helyiség	Kovács Antal	21900

Szerkesztői üzenetek.

J. P. Mészáros. Beküldött cikkét mint mai számunkból meggyőződhetik közöljük, dacára, hogy tendenciájával nem értünk egyet, a minek a cikkhez fűzött sorainkban kifejezést is adunk. Cikkéből azonban kihagytuk a személyes vonatkozású részeket, mert teljességgel helytelenül a személyeskedő polémiát s nem tartjuk sem jogosnak, sem megengedhetőnek a másik fél jóhiszeműségét, vagy éppen szakképzettségét kétségbe vonni.

L. M. A kreolinos vizet száj- és körömfájós szarvasmarhák kezelésére 3%-os töménységben kell alkalmazni.

Az Orsz. magyar gazd. egyesület tulajdona

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli **gazdasági gépgyára** mely a gazdálkodáshoz szükséges **összes** gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czim: **Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat BUDAPESTEN.**

Czimre ügyelni tessek!

Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: **TELEKI Géza** gróf. Alelnök: **CSÁVOSSY Béla**.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, BUJANOVICS SÁNDOR, DESSEWFFY ARISTID, KOMJÁTHY BÉLA, PÉCHY TAMÁS, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASSY ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, SZTÁRAY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: **SZÓNYI Zsigmond**.

Az Országos Magyar Kölesönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmérsékeltőbbek.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszáradnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlat-
tal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körut 8. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszezéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Mindennemü más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beirtaiom szavatolása mellett legju-
tányosabban szállítunk,
Ingyenes ismerető füzeteket (Collumellótól) bérmentve küldünk.

A Sátorigyárak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Angol kosok.

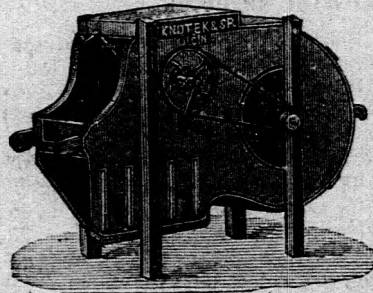
Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyésztő-imperteur

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

Szélrostatát,

javitott szerkezettel szita nélkül gyárt mint kü-
lönlegességet **KNOTEK Co.** gazdasági gép-
gyár és vasöntőde Jicin-ben, Csehországban. Ezen
szélrostatát mindennemü, még a legapróbb magvak
tisztítása és szortírozásában utólrhetőnek, mert
azokat nagyság és súly szerint többféle minőségre
szétosztják és belőlük a dudvát, tövismagot, kon-
kolyt, vadzabot stb. eltávolítják.

Munkaképesség naponta 200 hl-terig.

Ára 24 frt a gyárból szállítva. Nélkülözhetlen
valamennyi gazdaságnak, terménykereskedésnek és
szeszifőzdének.

Több ezer darab alkalmazásban.

Elismert legjobb referenciák. 1773

Hirdetmény.

A Bozjakovinai uradalomban

50 darab kiselejtezett számfeletti

TEHÉN

október hó 15-ikén nyilvános árverés útján

eladatik.

Bővebb felvilágosítás az uradalmi intézőségnél Bozjako-
vina, u. p. **Dugoselo**, Horvátország, nyerhető.

A balaton-almádi-i első amerikai szőlőtelepen nagymennyiségű gyökeres fásojtvány, továbbá fel-
tétlenül fajtisza Rupestris Monticola, Solonis, Ripa-
ria Portalis és Selecta sima és gyökeres vessző
kerül eladásra. Ugyanott talajok mérszertalmának
megvizsgálása pontosan eszközöltetik. Árjegyzékkel
ingyen és bérmentve szolgál a tulajdonos:

Suly László,

takarékpénztári pénztárnok Veszprémben. 1772

Most jelent meg

„Köztelek Zsebnaptár“

1897-dik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN.

az Orsz. Magy. Gazd. Egylet titkárjai.

A „ZSEBNAPTÁR“

praktikus új beosztással, gazdag tartalommal s terjedelmes
könyvviteli részzel és jegyzéknappal jelenik meg.

Posta díj 10 kr.

Előfizetési ára 1 frt 20 kr.

Bolti ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalánál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KÖSZÉN

összes gazdasági, ipari és házi
célokra

Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos,
2-szer mosott osztraui Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
száritására,

legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén-nagykereskedőnél,

Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet közzén-osztályának vezérképviselője.

BARANYAY I.,

turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árnyékszék-berendezési

és

felszerelési tárgyak vállalata

BUDAPEST,

IX., Csillag-utca 15.

Árjegyzékek

kívánatra

bérmentesen

küldetnek.

Bejelentések az 1897-iki fedeztetési évrre

Victor the Younger, angol
törzskönyvezett **Yorkshire
hackney** ménhez, valamint
Boussu hidegvérű **brabanti**
ménhez, most kéretnek tétetni.

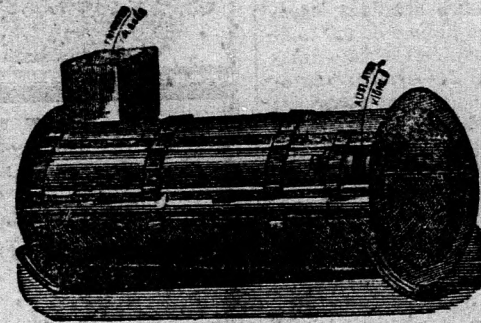
Fedeztetési feltételeket, valamint nagyobb állománnyal a nagyobb odaküldésének feltételeit a **ménes-igazgatóságnál** megtudhatni. 1848

Wahrmann-major,

u. p. Sziget-Szt.-Miklós, Csepel-Sziget.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóhere-tokászoló készüléke

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség, mint bármely más készülék. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V.. Külső váci-ut 46. sz.

Pinczészeti cikkek.

borprések, lehuzó és zúzógépek, szűrő
készülékek, erjesztő-akonák, borszl-
vattyúk és kitűnő bortömlők.

Árjegyzék kívánatra küldetik.

L. WECHTL, BÉCS

I. Helferstorferstrasse 13. 1847

Arak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr. postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vizmentes bőrkenőcs vadászeszmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINE

Pata és Bőr Ápolószert
4 kiló tiszta súly bérmentesen frt 2.50

JUST és Tarsa BECS XII/2

Valódi

Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle

szabadalmazott ruggyanta ojtószalagokat Dr. Kröczer László urtól személyesen jóváhagyott minőségben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyanta és celluloidneműek gyára

BÉCS, 1228

Főüzlet:

Fióküzlet:

VII/2., Stiftgasse 19. sz.

I. ker., Graben 10 sz.

Sürgönyezim: GUMMISCHMEIDLER.

Egy kilogramm ára frt 10.40.

Kwizda Ferencz János

KWIZDA-féle

Restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovaknak

Egy palackkal 1 frt 40 kr. osztr. ért.

Kwizda-féle patakenőcs
édes és töredezett patákra 1 doboz a 400 grm. ára 1 frt 25 kr.

Kwizda-féle pataragasz
mesterséges pataszaru, 1 rud ára 80 krajczár.

Kwizda-féle kresolin-kenőcs
pataconserváló szer, 1 szelencze a fél kiló 1 frt 10 kr.

KWIZDA-féle szab. szárszalagvédő gummiból

A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyságban állítatnak elő és pedig bal- és jobblábhöz. A megerősítéshez méret a-a-nál

20-22 cm. ker.-nél megfelel	1. számú nagyságnak
22-24 " " " " " " " "	2. " " " " " " " "
24-27 " " " " " " " "	3. " " " " " " " "
27-30 " " " " " " " "	4. " " " " " " " "

A szab. szárszalagvédők ára szürke színben darabonként: 1. sz. 2 frt 50 kr., 2. sz. 2 frt 70 kr., 3. sz. 2 frt 90 kr., 4. sz. 3 frt 30 kr.

A szárszalagvédők fekete, barna és fehér színben darabonként minden nagyságban 20 krral drágábbak, mint szürke színben.

Kwizda-féle nyeregszappan
a nyereség és szíjszerszámok tisztítása és konserválásához 1 szelencze ára 1 frt.

Kwizda-féle patkányirtó
patkány- és egérpusztító szer, méregmentes, 1 rud 50 kr.

Naponkénti postai szétküldés a főraktár által:

Kerületi gyógyszerár Korneuburg, Bécs mellett.

Csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udv. szállító.

Alapított 1853-ban.

4 arany,
13 ezüst érem,
80 elismerési okmány.

Az értekezési díj Korneuburgban Bécs mellett.

Vincenz Oblack

cs. és kir. udvari szállító

Grác (Stájerország).

Első és legnagyobb eredeti stájer vadász-, hölgy és turista szövet különlegesség és kiviteli üzlet.

A minőség, választék, színvalóság és olcsóság tekintetében utolérhetlen.

Minták ingyen és bérmentve.

1754

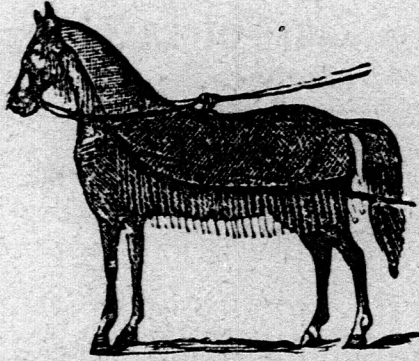
Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű
gazdasági kötelneműeket,

ajánl a
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.

Raktár és iroda: Károly-körút 9. szám, a gróf Hadik-Barkóczy fele házban
Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek,
lábtorlók, ruhaszáritó kö-
telek,

Lóhálók,

készítések stb. továbbá gaz-
dasági cikkek u. m.: istráng,
kötők, rudaló gabona-
zsákok, vízhatlan ponyvák,
itató és tüzi vedrek, kender-
tömlők, hevederek, kender,
kőz stb. a legutányosabb eredeti
gyári árákon.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen
küldetik.

Állatok, madarak tömésére, ezek esontvázainak kikészítésére

a „**Diana gyógyszertár,**“

BUDAPEST, IV. kerület, Károly-körút
állattani laboratoriumot állított fel.

A beküldött állatok teste az újabb módszer szerint turfából faragva alakít-
tatik s természetesen készítették el.

Galambnagyságig 2 frt, tyuknagyságig 4 frt, nagy sasnagyságig 6 frt. Szikla-
utánzat stb. szőrmes vad tömése, fenti méltányos árak szerint eszközöltetnek.

Gép-sodrony-szövetek,
cinközött szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőségek és vadparkok bekerít-
téséhez, ugyancsak mindenféle sodrony
szövetek, baromfi-udvarok, fácskaszak-
hoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek,
hemek- és kavics-szűrő, sodronyszövet,
kapuk, sodronykötelek mindenféle
szerkezetben és vaszerkezeteket álta-
lában szállít a legutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet
gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs
Waldhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövet-
tel nem kerülnek löbbe, mint jobb
anyagból készült fakerítések, e mellett
tarkósák és minden termék csinos utas
jellegű adnak. Költségtérlek ingyen
és bérmentve. 1895

A magyar gazdatisztek és
erdőtisztek országos egye-
sülete ajánlja a t. cz. föld-
birtokos és bérlő urak-
nak állásközvetítő osztá-
lyánál bejelentett tagjait
elhelyezésre. Az ez ügy-
ben való fölvilágosítások
és közvetítések díjmen-
tesek.

Mezőgazd. és erdészettel
foglalkozók nyugdíjintézete.
Eszközöl biztosításokat:
nyugdíjra, rokkantsági
díjra és özvegyi díjra,
mezőgazdasági, erdészeti
és ezekkel rokon foglal-
kozású egyének számára
a legolcsóbb díjtételekkel,
mert nem nyereszkesedésre
alakult vállalat. Kívánatra
alapszabály díjtáblázattal
és bővebb felvilágosítással
szolgál az iroda: Budapes-
ten, IX. kerület, Lónyay-
utca 7. sz. alatt.

Kiadóhivatalban kapható

Homokszőlő telepítése.

Irtá: Rácz Sándor.

Ára 1 frt 50 kr.

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv.-társ. Budapesten

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberen-
dezéseket, vasuti kocsikat és vasuti fölszereléseket,
transmissiókat.

Specziálításai: 514

B) Kéregöntvény vasuti kerekek, váltók, zúzóművek,
hengerek- és ágyugolyókhoz.
Hengerszékek kéregöntetű hengerekkel mind a magas
malomházhoz, mind pedig a parasztra őrléshez s egész
malomberendezések.

Facsiszoláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való
gépek.

Vizkereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kancsolások, rotációs
dynamométerek. Aczélöntés.

Thost Ottó-féle
rostély-öntöde

Paris, Zwickau 1/2 Szent-Pétervár.

D. R. P. 56124

Vezérképviselő Budapesten:

KÜHNEL ADOLF

mérnök

Wesselényi-utca 36. földszint.

1448

Felvilágosítást és költségvetést ingyen ad, fenti.
Füstemészto tüzelés, nagy szénmegtá-
karítás, a legnagyobb tartósság.

Hirdetmény.

Méltóságos gróf Andrássy Géza parnói
uradalma Vécse gazdaságában

október 12-én d. e. 10 órakor
nyilvános árverésen

fog eladatni:

57 drb kiselejtezett tehén,

10 drb 3 éves üzekedett számfellett üsző,

5 drb 2 éves kiselejtezett üsző,

mindez simmenthali és simmenthali keresztezés-
ből származó marha.

Árverés napján Tőke-Terebes állomáson a
reggeli vonatnál urasági fogatok lesznek.

Vécse, 1896. szeptember 26.

1781

Az igazgatóság.

Legújabb szerkezett
gőzmozdonyok

2 1/2 lóerőtől 30 lóerőig
fa-, szén- és szalmafűtésre

Egy- és többvasu, valamint egyete-
mes aczél-ekék, Universal-
és Columbia-Drill könnyű ser-
vető-gépek,
szórvető-gépek.

Egyetemes eke.

Főraktára
Budapest,
Váci-körút
63. sz.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

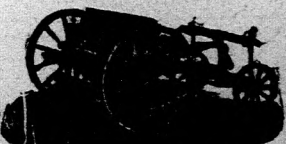
Legújabb szerkezett
gőzcséplő-gépek

kettős szalmarázókkal és megnagyobb-
ított rostákkal.

Kazalozók.

Mindenmü gazdasági gépek és
eszközök a legjobb és legkitt-
nőbb kiállításban a legutányo-
sabb árákon.

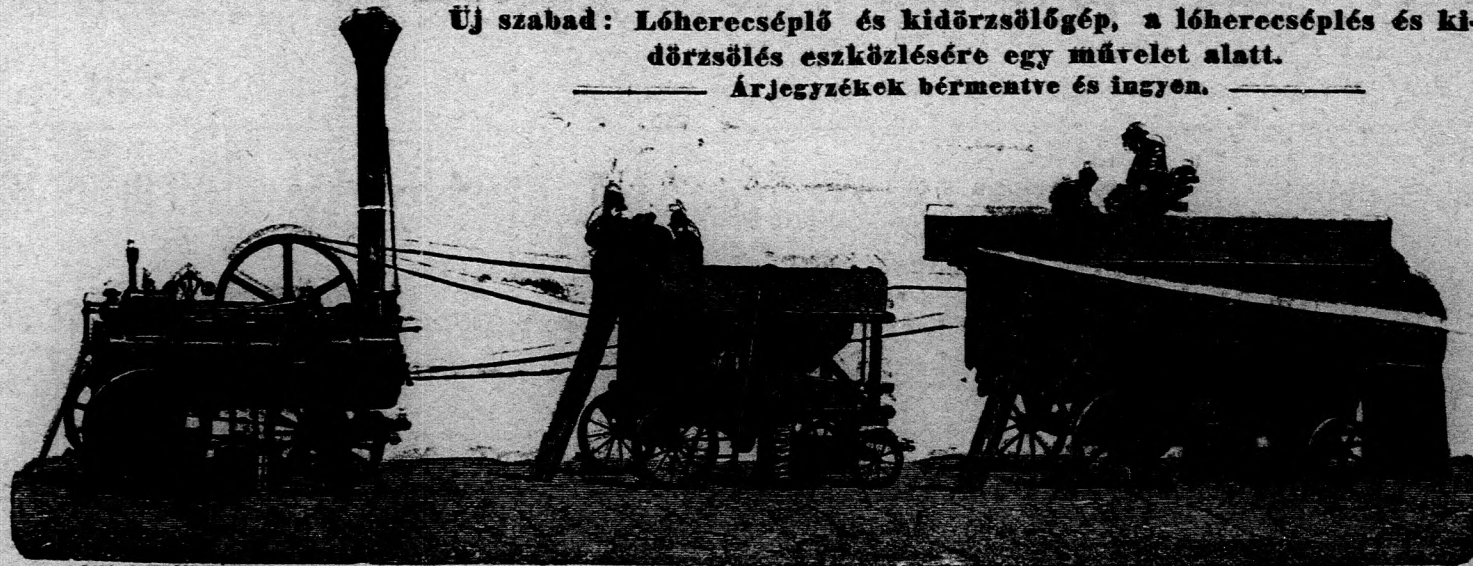
Árjegyzékek
kívánatra ingyen és
bérmentve

1895-ben 120 db ilyen lóherecséplőt adtuk el, mindenféle gőzcséplő-készletekhez.

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Új szabad: Lóherecséplő és kidörzsölőgép, a lóherecséplés és kidörzsölés eszközlésére egy művelet alatt.
Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Sepsi-Szt.-Györgyén 1895. november 4-én I-és II. díj: Díszoklevéllel kitüntetve.

Gyönyörű nagy uri birtok eladó.

Néhai hérczeg Odescalchi Gyula, hagyatéka csődügyében a tömeghez tartozó, Somogy megyében, Szigetvártól félórnyira fekvő

Apátii uradalom

1896. évi október hó 19-én délután 4 órakor ajánlati tárgyalás után szabad kézből el fog adatni. Az uradalom — az országnak egyik legszebb infundiuma — Apátii és Viszló szomszédos községekben fekszik 2504 hold 76 öl & 1200 öl (ebben 1891 h. 786 öl szántó, 264 h. 871 öl erdő stb.) urilakkal és épületekkel, kitűnő földek, nagyon jól jövedelmez, szép vidéken és értéke bírói becslés után 543.055 frt 02 kr.-ban állapított meg. Az ajánlati tárgyalás alulirt tömeggondnok irodájában (Budapest, VIII., József-körút 21. sz. a.) fog megtartatni és venni szándékozik tartoznak készpénzben vagy óvadékos értékpapirokban a bécsár 5%-át, vagyis 27.152 frt 75 kr-t tömeggondnoknál ovatékul letenni. A birtokra vonatkozó közlelbbi adatok, az ajánlati tárgyalás feltételei (előnyös fizetési feltételekkel, 365.000 frt jelzálog teher a birtokon maradhát és a vételárba beszámítható), a birtok szakértői leírása, a becslési jegyzőkönyv, a jelenlegi hasznobérrel fennálló szerződés és a birtok térképe tömeggondnoknál, valamint Apátii-ban a község házában megtekinthetők és tömeggondnok kívánatra az okmányok egy-egy példányát a jelentkezőknek átadja vagy postán megküldi. A fennálló hasznobérlet a vevő tetszése szerint felbontható vagy 1900 évi szeptember 30-ig fenttartható. A helyszínen Szeghó Gellért főszámfelügyelő (lakik Pusztahatvan, Apátii mellett) ad felvilágosítást.
Kelt Budapesten, 1896. augusztus 25-én.

1709 Dr. Nagy Dezső, ügyvéd, tömeggondnok.

Ad 109971/A IV. sz.
Magy. kir. államvasutak.
Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése szerint kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő Nagyméltósága rendelkezéből a Szt.-Lőrincz-slatina-nasiczi helyi érdekű vasuton fekvő Cadjavica Noskoce állomás neve „Noskovce“-re változtatott.

Az igazgatóság.
(Utánnyom. nem díjaztatik.)

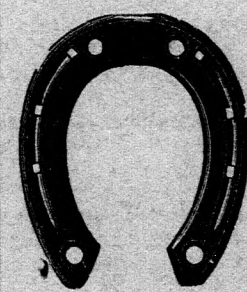
Magyar kir. államvasutak
125208/C/IV. sz.

Hirdetmény.
(I. Pótlék életheleptése az osztrák-magyar-román közvetlen személyforgalomban érvényes díjszabáshoz.)

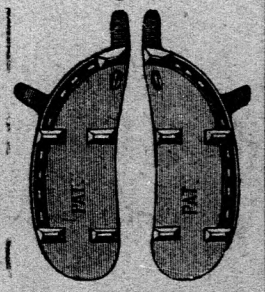
A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint, f. é. december 1-jével az osztrák-magyar-román közvetlen forgalomban f. évi június 1-től érvényes személy- és podgyász-díjszabáshoz I. pótlék lép életbe, mely a m. kir. államvasutak díjszabás elárúsítási osztályában (VI., Csengery-utca 33. sz.) 5 kr-ért kapható.
Bpest, 1896. okt. 3-án.
Az igazgatóság.
(Utánny. nem díjaztatik.)

M. Hann's Söhne

cs. kir. udv. patkolási eszköz szállító
BÉCS, I. ker., Strauchgasse 2. szám.

Ajánlják nagy raktárakat minden patkolási eszközből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakferfiak által legjobban ajánlott patkókat igáslovak és paripák, ugyszintén ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legújabb szabadalmazott rudvasalásait és kengyeleit.
1815.

Kivonat

Gazdasági nyomtatványaink

árjegyzékéből:

Szegődségi (conventios) levél. (A szükséges házi törvényekkel ellátva.) Erős merített papíron

200 tinek egyszerre rendelése esetén az illető gazdaság vagy uradalom neve a czimlapra díjtalanul nyomtatatik.

1 iv 3 kr, 100 iv 2 frt 50 kr.

Cselédkönyv (A szegődségi levéllel azonos beosztással)

Magtári havi kimutatás

Magtári napló (Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, sibiről szőlő bevétele és kiadás-rovatokkal)

Szegődségi főkönyv (Kimutatás a feldolgozott és elhasznált terményről, valamint a termelt szesz eredményéről és áráról)

1 iv	100 iv	Vászonkötés		Félsz. kötés.	
		50 ivből	100 ivből	100 ivből	100 ivből
kr	frt	kr	frt	kr	frt
4	3 60	3 50	5 20	6 50	6 50
4	3 60	3 50	5 20	6 50	6 50
5	4 50	4	6	7 50	7 50

Szegődségi cselédkönyv

tetszetős kiállítás, de főleg czélszerű beosztásánál fogva már is nagy népszerűségnek örvend. A szegődségi levélnek megfelelő beosztással s a szükséges házi-törvényekkel ellátva, 8-adrétű alakban

lággykötésben 1 darab 5 kr, 100 darab 4 frt 50 kr,
keménykötésben 1 darab 8 kr, 100 darab 7 frt 20 kr.

Dohányos kertész szegődségi könyv

Tartalmazza a dohánytermelési hárszabályokat (illetve a dohánykertészszel való egyezséget) s a következő rovatokat illetőleg lapokat: „Előleg és tartozás“, „Törés füzés“, „Simitás“, „Dohányzállítás és végszámadás.“ (A cselédkönyveknek megfelelő 8-rétű alakban.)

lággykötésben 1 darab 6 kr, 100 darab 5 frt 40 kr,
keménykötésben 1 darab 8 kr, 100 darab 7 frt 20 kr.

A „Szegődségi cselédkönyv“ vagy „Dohányos kertész szegődségi könyv“-re — ha egyszerre legalább 100 példányra történik rendelés — az illető uradalom vagy gazdaság neve díjtalanul nyomtatik a czimlapra.

2 frtnyi összegnek előleges beküldése után nyomtatványainak egy teljes minta-gyűjteménye portómentesen küldetik meg.

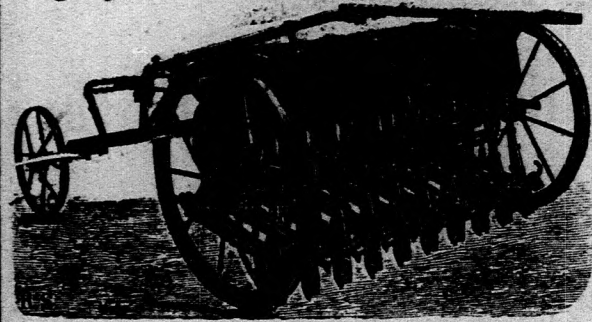
LÁSZLÓ ALBERT

gazdasági nyomtatványok nagy-raktára
Debreczenben.
1785

A vetési időnyre ajánlom

SACK RUDOLF

legújabb rendszerű sorbavetőgépeit

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sík, vagy dombos talajon minden magfélélt tetszés szerinti mennyiségben tökéletes egyenletesen lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, merítő vagy fogaskerekeket cserélni kellene.

Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépe felett könnyen járnak, nagyon szilárdan vannak készítve, igen tartósak és kívánatra felőkormányossal is kaphatók.

Mindennemű Sack ekék borona, szórvetőgép és talajművelési eszközök választékban van raktáron látható törvényes védjeggyel. Legújabb árjegyzékem épen most sebben szolgálók azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
Budapest, V., Váci-körút 52. szám.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről

szóló 1894. évi XII. törvényczikk, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. **Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.**

Magyar Gazdasági Czimtar

nagy negyedalak, 36 iv terjedelemben. Tartalmazza az összes **gazd. egyesületek, gazdakörök, földbirtokosok, uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek, erdészek pontos és legmegbízhatóbb czimeit.** Miután az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos megjelölésével benfoglaltatik, **a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható. Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.**

A sertés javítása és hizlalása

gazdák és hizlalók használatára. Irta: **K. Ruffy Pál** uradalmi főtiszt. **Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.**

A mesterséges borok készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló **Törvény.** Magyaró zójegyzetekkel ellátta: **Dr. Lónyay Ferencz.** **Ára 80 kr.**

Igen érdekes regények leszállított áron:

NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. **Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.**

EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. **Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.**

AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Irta Theurriet André. **Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.**

A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Suder. **Ára portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.**

BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. **Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.**

ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Helén. **Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.**

MI A SZERELEM? Arab regény, irta: F. Marion Cawford, fordította: Fáy J. Béla. **Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.**

BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. **Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.**

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-czikk alapján összeállított:

I. **Katé községi mező- és hegyőrök számára.** **Ára portómentes küldéssel 20 kr.**

II. **Katé az uradalmi csószók számára.** **Ára portómentes küldéssel 20 kr.**

Összeállította: **dr. BALKAY BÉLA.** Mindkettő csinos zsebkönyv alakú keménytetővel van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen) kapható kiadóhivatalunkban.

Magyar kir. államvasutak. 23862/96. szám.

Üzletvezetőség Miskolcz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége a vonalai részére 1897. és esetleg a következő 1898. és 1899. években szükséges pályafentartási fak szállítására ezennel pályázatot hirdet.

Az 1897. évben körülbelül az alább kitüntetett mennyiségek fognak szükségeltetni:

40 köbméter erdei fenyő deszka, 120 köbméter jegenye fenyő deszka, 72 köbméter lucz fenyő deszka, 8 köbméter tölgyfa fenyő deszka, 8 köbméter vörös fenyő deszka, 14 köbméter szelmezzellen jegenye fenyő deszka, 221 köbméter faragott tölgyfa, 3500 drb. kerítés sűrítési lécz tölgyfából 14 m. hosszú, 50 mm. átm., 10600 drb. kerítés sűrítési lécz puhafából 14 m. hosszú, 50 mm. átm., 128 köbméter vágott lécz puhafából 14 m. hosszú, 50 mm. átm., 650 drb. kerítési oszlop puhafából 250 m. hosszú, 180 mm. átm., 650 drb. kerítési oszlop tölgyfából 250 m. hosszú, 150 mm. átm., 2130 drb. kerítési oszlop tölgyfából 250 m. hosszú, 180 mm. átm., 400 drb. kerítési oszlop tölgyfából 250 m. hosszú, 200 mm. átm. 18 köbméter erdei fenyő palló, 170 köbméter jegenye fenyő palló, 25 köbméter lucz fenyő palló, 59 köbméter tölgyfa palló, 10 köbméter vörös fenyő palló, 270 f. méter puhafarud 6 m. hosszú, 100 mm. átmérő, 48 f. méter puhafarud 8 m. hosszú 130 mm. átmérő, 235 f. méter puhafarud 10 m. hosszú 130 mm. átmérő, 17500 f. méter kerítés rud puhafából 5-6 m. hosszú 50 mm. átmérő, 300 f. méter kerítés rud puhafából 5-6 m. hosszú 60 mm. átmérő, 2000 f. méter kerítés rud tölgyfából 5-6 m. hosszú 50 mm. átmérő, 4600 f. méter kerítés rud puhafából 5-6 m. hosszú 80 mm. átmérő, 124 köbméter tölgy szálfa, 7 köbméter vörös fenyő közönséges szálfa.

Az 1897. és esetleg 1898. és 1899. évre szükséges faneműk ugyanazon év április hó végéig szállítandók be.

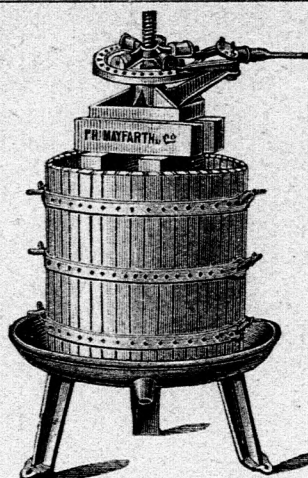
Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az 1897. évre történő megrendelés alkalmával a tájékozási szolgáló fenti mennyiségnél illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fából 30%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen, ugyancsint azon jogot, hogy a szállítási év folyamán 30%- erejéig pótmegrendelést tehessen. A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1896. évi október hó 30-án déli 12 óráig nyújthatók be az üzletvezetőség I. osztályánál. A bányatpénz pedig október hó 29-én déli 12 óráig teendő le az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál.

A pályázati feltételek és a méretjegyzék minden üzletvezetőségnél és keresk. iparkamaránál megtekinthetők és a miskolczi üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg posta útján megküldetnek.

A szállítási feltételek, ugymint az általános szállítási feltételek és a pályafentartási fak szállítására vonatkozó különleges feltételek megtekinthetők minden üzletvezetőségnél és készpénz fizetés mellett szereshetők meg igazgatóságunk nyomtatványtárából (Andrássy-ut 73/75. sz.)

Miskolcz, 1896. évi szeptember havában.

Az üzletvezetőség.

Gyümölcs- és szőlő-bor készitési gépek. Gyümölcs- és szőlő-sajtók,

folynonosan ható kettős emeltyű szerkezettel, és nyomó szabályzóval. A munka-képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő- és gyümölcs-zúzó és boggyó-morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő- és gyümölcs-örölők, Aszaló-készülékek gyümölcs és főzések aszalására, gyümölcsvágó- és hámozógépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző-permetezők, gyártásnak és szállításnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gáz-hámor, **BECS, II., Taborstrasse 76.** — Kiténtve 390 arany-, ezüst- és bronz-éremmel. — **Arjegyzékek ingyen és bérmentve.** — Képviselek és viszontárusok felvételnek.

Tekintettel a közeledő vetési időnyre van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

(a csehországi Thomasművekből eredő)

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15-20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszer, különösen sovány talajok javítására, kitünő hatásu az összes gabbaneműek, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrátban oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netán hiányzó mennyiséget megtérítünk. — Árjajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál

a csehországi Thomasművek eladási irodájának vezérképviseleje a magyar korona országainak területén

KALMÁR VILMOS, Budapest, Erzsébet-körut 34.

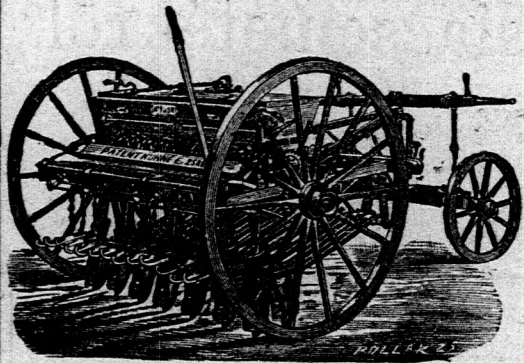
KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégebb gazdasági gépgyára
(1856)

ajánlja 40 év óta általán elismert és több mint 17.000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT

sík és hegyes talajra.

Egyedüli gyártása a szab. Laacke-féle szántóföld és rét boronálóknak (25 féle nagyságban.)

Ventzki-féle szab. ta-kormányfülesztők.

Uj hengerek. Sack-féle ekék minuen nagyságban. 2, 3 és 4 vasu ekék, bármely talajviszonyokhoz. Rosták, (magtárrosta 33 frt.) Konkolyozók, morzsolók, szecskavágók stb.

Uj! Czirokeséplőgép. Uj!

OLCSÓ LÓHERE MAGFEJTŐ-GÉPEK.
Főraktár: BUDAPEST, Váci-körut 57/a.

131505. sz.

Bérbeadó esetleg eladó

a néhai Flaskó György úr Feled-pályfalvai 169. kat. hold kiterjedésű pusztai birtoka, a feledi uri lakházzal és nagyb. elsőszéggel több évre bérbeadó esetleg eladó.

R.-Szombat, 1896. október 3-án.

1817

Marton János, ügyvéd.

Birtok haszonbérlet.

Biharmegye a nagyszalontai állomástól 5 kilométer távolságra, 286 hold (1200 ölével számítva) szántó, kaszáló és legelőből álló birtok, cserepes gazdasági épületekkel, dohánytermeléssel, ujonan készült pajtával.

8-10 évre haszonbérbe kiadó,

vagy

örökáron eladó

1676

Értekezni lehet CSETE MIHÁLY tulajdonossal, Nagy-Szalontán. (Széles-utca.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

Háló- és étkező-kocsik közlekedése a magy. kir. államvasutak vonalain.

A f. évi október hó 1-én életbelépő téli menetrendben a magy. kir. államvasutak vonalain a háló- és étkező-kocsik következő vonalakon és vonatokkal fognak közlekedni és pedig:

Háló-kocsik:

A Budapest keleti pályaudvar bécsi vonalon L/m. Bruckon át a háló-kocsi a 8. sz. személyvonattal Budapestre este 10 óra 25 perczkor indul és Bécsbe reggel 6 óra 20 perczkor érkezik; Bécsből a 7. sz. személyvonattal este 10 órakor indul és Budapestre reggel 6 óra 40 perczkor érkezik.

A Budapest nyugoti pályaudvar bécsi vonalon Marcheggen át Budapestre a 118. sz. személyvonattal este 9 óra 35 perczkor indul és Bécsbe reggel 6 óra 35 perczkor érkezik; Bécsből a 117. sz. személyvonattal este 11 órakor indul és Budapestre reggel 7 óra 45 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar brassói vonalon Kolozsváron át. Budapestre a 502. sz. gyorsvonattal este 9 óra 15 perczkor indul és Brassóba délután 2 óra 9 perczkor érkezik; Brassóból az 501. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 45 perczkor indul és Budapestre reggel 7 óra 40 perczkor érkezik.

A Budapest nyugoti pályaudvar orsovai vonalon folytatólag Bukarestig. Budapestre a 704. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 30 perczkor indul, Orsovára éjjel 12 óra 56 perczkor és Bukarestbe délelőtt 11 óra 40 perczkor érkezik; Bukarestből délután 5 óra 50 perczkor, Orsováról a 703. sz. gyorsvonattal éjjel 2 óra 58 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 25 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar-piski vonalon. Budapestre a 606. sz. személyvonattal este 10 órakor indul és Piskibe délelőtt 10 óra 56 perczkor érkezik; Piskiről a 605. sz. személyvonattal délután 4 óra 10 perczkor indul és Budapestre reggel 6 óra 10 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar zágrábi vonalon. Budapestre a 1004. sz. személyvonattal este 8 óra 30 perczkor indul és Zágrábra délelőtt 9 óra 16 perczkor érkezik; Zágrábról az 1003. sz. személyvonattal este 7 óra 37 perczkor indul és Budapestre reggel 8 óra 20 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar fiumei vonalon. Budapestre a 1002. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 50 perczkor indul és Fiuméba reggel 6 óra 20 perczkor érkezik; Fiuméből az 1001. sz. gyorsvonattal délután 5 óra 30 perczkor indul és Budapestre reggel 8 óra 40 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar mármaros-szigeti vonalon. Budapestre a 1706. sz. személyvonattal este 7 óra 5 perczkor és Mármaros-Szigetre délelőtt 9 óra 52 perczkor érkezik; Mármaros-Szigetről az 1707. sz. személyvonattal délután 3 óra 56 perczkor indul és Budapestre reggel 5 óra 45 perczkor érkezik. Budapest kel. p. u. Kassa-Poprád-Felka között. Budapestre a 1506. sz. személyvonattal este 7 óra 30 perczkor indul Kassára, reggel 5 óra 56 perczkor Poprád-Felkára, délelőtt 10 óra 3 perczkor érkezik; Poprád-Felkáról este 7 órakor Kassáról az 1505. sz. személyvonattal este 10 óra 34 perczkor indul és Budapestre reggel 8 óra 25 perczkor érkezik.

A Budapest keleti pályaudvar temesvári vonalon. Budapestre a 710. sz. személyvonattal este 7 órakor indul, Temesvárra délelőtt 9 óra 49 perczkor, Baziásra délelőtt 9 óra 54 perczkor érkezik; Baziásról az 1803. sz. vonattal délután 4 óra 20 perczkor, Temesvárról a 709. sz. vonattal este 9 óra 25 perczkor indul és Budapest nyugoti pályaudvarra reggel 6 óra 45 perczkor érkezik.

A hálókocsik csak I. vagy II. oszt. menetjegyekkel bíró utasok által — megfelelő pótló váltása mellett — használhatók, kivéve az 1004. és 1003. sz. vonatokkal Budapest-Zágráb között közlekedő hálókocsikat, melyek csak I. oszt. menetjegyekkel vehetők igénybe.

A pótlójegyek árai:

Budapest kel. p.-udvar	Bécs Bruckon át vagy viszont	I. o.	4.—	II. o.	3.—
" ny.	Bécs Marcheggen át vagy viszont	"	4.—	"	3.—
" kel.	Brassó Kolozsváron át vagy viszont	"	6.—	"	4.50
"	Kolozsvár vagy viszont	"	4.—	"	3.—
Kolozsvár-Brassó, vagy viszont a nappali gyorsvonatoknál		"	2.—	"	1.50
Budapest nyugoti p.-udvar	Bukarest vagy viszont Orsován át	"	7.50	"	6.—
"	Buziás " Temesváron át	"	4.—	"	3.—
"	Orsova " " "	"	4.—	"	3.—
"	Temesvár " " a nappali gyorsvonatoknál	"	2.—	"	1.50
Temesvár-Orsova vagy viszont		"	4.—	"	3.—

Temesvár-Bukarest vagy viszont	I. o.	6.—	II. o.	4.50
Budapest keleti pályaudvar Piski vagy viszont	"	4.—	"	3.—
" " " Arad " gyorsvonatoknál	"	2.—	"	1.50
" " " Kassa " " " " "	"	4.—	"	3.—
" " " Fiume " " " " "	"	5.—	"	3.75
" " " Zágráb " " " " "	"	4.—	"	—
Zákány-Fiume vagy viszont	"	4.—	"	3.—
Budapest k. p. u. Zákány v. viszont a nappali gyorsvonatoknál	"	2.—	"	1.50
" k. p. u. Mármaros-Sziget vagy viszont	"	5.—	"	3.75
" k. p. u. Királyháza	"	4.—	"	3.—
Mármaros-Sziget-Szolnok	"	4.—	"	3.—

I. osztályú menetjegyekkel bíró utasoknak meg van engedve, hogy egy vasúti menetjeggyel, de két pótló váltása mellett egy ugynevezett félfülkét egyedül használhassanak.

A Budapest-Zágráb és Budapest-Piski között közlekedő háló-kocsiknál ezen kedvezmény nem bír érvényvel.

Étkező-kocsik:

Budapest Bécs között L/m. Bruckon át Budapest keleti p. u. állomásról a 4. sz. gyorsvonattal d. u. 2 óra 5 perczkor indul. Bécsbe este 7 óra 20 perczkor érkezik, Bécsből a 3. sz. gyorsvonattal reggel 8 óra 5 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 25 perczkor érkezik.

A Budapest nyugoti p. u. Bécs között Marcheggen át az étkező-kocsi Budapestre a 106. sz. gyorsvonattal reggel 8 órakor indul és Bécsbe délután 12 óra 45 perczkor érkezik; továbbá indul Budapestre a 104. sz. gyorsvonattal délután 2 órakor és Bécsbe este 6 óra 45 perczkor érkezik, Bécsből a 105. sz. gyorsvonattal délután 4 órakor indul és Budapestre este 8 óra 45 perczkor érkezik, továbbá indul Bécsből a 103. sz. gyorsvonattal délelőtt 9 óra 5 perczkor és Budapestre délután 1 óra 50 perczkor érkezik.

A Budapest nyugoti p. u. karánsebesi vonalon Budapestre a 704. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 30 perczkor indul és Karánsebesre este 10 óra 15 perczkor érkezik. Karánsebesről a 703. sz. gyorsvonattal reggel 5 óra 37 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 25 perczkor érkezik.

Budapestre a 504. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 15 perczkor indul és Kolozsvárra este 10 óra 37 perczkor érkezik, Kolozsvárról az 503. sz. gyorsvonattal reggel 5 óra 23 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 50 perczkor érkezik.

Kolozsvár-Brassó közt. Kolozsvárról az 502. sz. gyorsvonattal reggel 6 óra 11 perczkor indul és Brassóba délután 2 óra 9 perczkor érkezik; Brassóból az 501. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 45 perczkor indul és Kolozsvárra este 10 óra 45 perczkor érkezik.

Budapest keleti pályaudvar Zimony között. Budapestre a 904. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 25 perczkor indul és Zimonyba este 9 óra 38 perczkor érkezik, Zimonyból a 903. sz. gyorsvonattal reggel 6 óra 6 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 5 perczkor érkezik.

Budapest keleti pályaudvar Kassa között. Budapestre a 402/1502. sz. gyorsvonattal reggel 7 óra 20 perczkor indul és Kassára délután 1 óra 16 perczkor érkezik; Kassáról az 1501/401. sz. gyorsvonattal délután 3 óra 55 perczkor indul és Budapestre este 9 óra 55 perczkor érkezik.

Budapest kel. p. u. Zágráb között. Budapestre a 1002. sz. gyorsvonattal délután 2 óra 50 perczkor indul és Zágrábra este 10 óra 25 perczkor érkezik, — Zágrábról az 1001. sz. gyorsvonattal éjjel 12 óra 16 perczkor indul Uj-Dombóvárra reggel 4 óra 41 perczkor érkezik, Uj-Dombóvárról az 1901. sz. gyorsvonattal délelőtt 10 óra 6 perczkor indul és Budapestre délután 1 óra 45 perczkor érkezik.

Budapest-Fiume között a luxus-vonatokkal június hó 15-től kezdve Budapestre délután 1 óra 20 perczkor és szombaton az 1010. sz. luxus-vonattal reggel 7 óra 15 perczkor és Fiuméba este 7 órakor érkezik, Fiuméből indul hétfőn és pénteken az 1009. sz. luxus-vonattal délelőtt 8 óra 20 perczkor és Budapest keleti pályaudvarra este 8 óra 15 perczkor érkezik.

Az étkező-kocsikat I. és II. oszt. utasok vehetik igénybe. Ezen kocsik használatáért külön illeték nem fizetendő.

Budapest, 1896. szeptember hó 30. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Az igazgatóság.

35.960/1896. tan. sz.

ÁR- ÉS NÉVJEGYZÉK

Budapest székesfőváros szőlő- és gyümölcsfatelepeiről az 1896/97. évben eladásra kerülő

szőlővesszők-, ojtványok- és gyümölcsfacsemetékről.

Összeállította **Deák Tamás** székesfővárosi szőlő- és gyümölcsgazdasági intéző.

I. Szőlővesszők és ojtványok.

Sor-szám	A faj megnevezése.	1000 db sima vessző frt	Legyzet	Sor-szám	A faj megnevezése.	1000 db sima vessző frt	Legyzet	
I. Európai fajok.				3. Ojtványok.				
a) Borfajok.				a) Vörös borfajok.				
1	Kadarka (vörös borfaj)	3	I. osztályu, 60 centiméter hosszú, ojtásra alkalmas, válogatott sima vesszők	38	Riparia portalis	12	Az ojtványok jól gyökeresedtek, Riparia portalis, tomentoux, Rupestris Monticola és Solonis-ba vannak angol párosítás-sal ojtva. Ingyenes kiosztás miatt ez évben csak mérsékelt mennyiségben és első sorban a helybelieknek adatnak ki. Ez kinek kiosztása lehetőleg 1. (1896.) év őzén történik.	
2	Nagy burgundi (vörös borfaj)	3		39	" tomentoux	12		
3	Cabernet franc	3		40	Solonis	12		
4	Merlot	3		41	Rupestris (válogatott)	12		
5	Szl. Lőrinczi	3		42	Kadarka	100		
6	Opportó	3		43	Nagy burgundi	100		
7	Teroldega	3		44	Cabernet franc	100		
8	Sauvignon blanc (fehér borfaj)	3		45	" sauvignon	100		
9	Slankamenta	3		46	Oportó	100		
10	Rajnai rizling	3		47	Merlot	100		
11	Olasz	3		48	Rakszőlő	100		
12	Mézes fehér	3		49	Mézes fehér	100		
13	Sylváni zöld	3		50	Ezerjő	100		
14	Ezerjő	3		51	Vörös dinka	100		
15	Hosszúnyelű	3		52	Olasz rizling	100		
16	Semillon	3		53	Rajnai	100		
17	Veltelini zöld	3		54	Piros veltelini	100		
18	" piros	3		55	Zöld	100		
19	Rakszőlő	3		56	Slankamenka	100		
20	Vörös dinka	3		57	Hosszúnyelű	100		
b) Csemegefajok.				c) Csemegefajok.				
21	Chasselas rouge	8	I. osztályu, 60 centiméter hosszú, ojtásra alkalmas sima vesszők.	58	Zöld sylváni	100	Vörös gyümölcs.	
22	" croquant	8		59	Chasselas rouge	100		fehér
23	" Thomery	10		60	" croquant	100		vörös
24	" Angevine	10		61	" de Thomery	100		fehér
25	" Negropont	10		62	" Negropont	100		vörös
26	" rose de Faloux	10		63	" Angevine	100		fehér
27	" Tokaj Angevine	10		64	" rose de Faloux	100		"
28	Muscat lunel	8		65	" Tokaj Angevine	100		fekete
29	" croquant	10		66	Muscat lunel	100		fehér
30	" Alexander	10		67	" croquant	100		fehér
31	" chasselas de Nantes	10		68	" Alexander	100	"	
32	" " " Vray	10		69	" Frontignan	100	"	
33	" Frontignan	10		70	" chasselas de Nantes	100	"	
34	Madeline Angevine	10		71	" " " Vray	100	"	
35	Kék kecskesücs	10		72	Kék kecskesücs	100	"	
2. Amerikai fajok.								
36	Othello (direct termő)	6	I. oszt. beojt. v.	73	Madeline angevine	100	"	
37	Jaques	3	" " " "				"	

Tudnivalók.

1. A sima vesszők szabályszerű 60 cm. hosszúak, épek, háromszor permezettek és **teljesen peronospora mentesek.**

2. A csomagolásért (munka, anyag) minden 1000 db. sima vessző után 50 kr, ojtványok után 80 kr, számíttatik.

3. Minden megrendelés **Deák Tamás székes fővárosi szőlő- és gyümölcsgazdasági intézőhöz** (posta: Budapest, X. ker., Kőbánya küldendő. (Lakás: a székes fővárosi minta (homok)-szőlőtelepen.)

4. Megrendelés ojtványokra **csakis 1896. év november hó 1-éig**, sima európai és amerikai vesszőkre pedig **1896. év december hó 31-éig** fogadjatik el s ugyanezen időn belül lesz értesítve minden egyes megrendelő, vajjon megrendelése — a készlethez képest — mennyiben teljesíthető.

5. A megrendeléseknél a helybelieknek elsőbbség adatik; a többi megrendeléseknek pedig — a mennyiben a készlet engedi — a beérkezés sorrendjének szigorú betartása mellett lesz elég téve. **Megjegyzetlik** azonban, hogy egyetlen megrendelő sem kaphat 3000 (háromezer) darab ojtványnál többet.

6. A vesszők ára az intéző által kiállított utalvány alapján az illető kerületi előljáróság pénztáránál fizetendő le, miért is a vesszők csakis a fizetés megtörténte-ről szóló ottani pénztári nyugta előmutatása mellett adatnak ki.

7. Vidéki megrendelések az ár és költségek utánvételezése mellett teljesítettek. A vidéki megrendelők által a megrendeléssel egyidejűleg a megrendelt vesszők árának 10%-a postautalványon a szőlő- és gyümölcsgazdasági intézőhöz megküldendő.

M
intézőhöz
küldendő
A
bármely
B

II. Gyümölcsfacsémek.

Sor-szám	A faj megnevezése.	Készlet darabszám	Legyzet.	Sor-szám	A faj megnevezése.	Készlet darabszám	Legyzet.
Alma.				Württemberg királya 170			
1-3 éves nemesítés, félmagas és törpe. Ára darabonként 20 kr.				Aehrenthal báró 175			
1	Angol arany parmen	730		75	Auvergnei barackja		
2	Ananász renet	100		76	Belle moussense		35
3	Asztrakáni vörös	100		77	Beaulin zöld barackja		30
4	fehér	150		78	Dr. Hoog		65
5	Bataul	290		79	Fehér violány		80
6	Fontos nyári	150		80	Honeivell		55
7	Gásdonki renet	30		81	Oldmiron frestone		120
8	Gravensteini	30		82	Piros kopasz muscat		30
9	Kevi izletes	50		83	Plate de Chime		20
10	Kanadai renet	200		84	Vörös levelű		175
11	Londoni pepin	200		Cseresznye.			
12	Masanszky	160		1-3 éves nemesítés Ára darabonként 20 kr.			
13	Mihályfi pepinje	90		85	Prágai muskotályos		10
14	Muskotályos renet	25		86	Monstreuse de Bavay (savanyu)		125
15	Orleansi renet	40		87	Fekete ropogós		25
16	Őszi kormos renet	15		88	Hólyagos piros		
17	Pojnik	300		89	Badaesonyi óriás		12
18	Parker kormos	120		90	Köburg fekete ropogós		60
19	Ripston pepinje	20		91	Cinboner'a		8
20	Rozmariin piros	25		92	Balatonmelléki		65
21	Sóvári nemes	15		93	Baltavári piros ropogós		45
22	Szeresika (szabadkai)	170		Meggy.			
23	Török Bálint	125		1-3 éves nemesítés. Ára darabonként 20 kr.			
24	Téli fehér calville	25		94	Váltva érő		125
25	Nyári piros calville	20		95	Spanyol meggy		50
26	Sikullai	40		96	Amarella királyi		275
27	Sándor czár	150		97	Montmorenci kurt. száru		155
28	Cseresznye-alma	20		98	Amarella franczia édes		85
Körte.				99 Eugenia hólyagos meggy 170			
1-3 éves nemesítés, félmagas és törpe. Ára darabonként 20 kr.				Szilva.			
29	Angoulemei herczegnő	65		1-3 éves. Ára darabonként 20 kr.			
30	Erdei vajoncz	85		100	Besztercei		15
31	Isambert	40		101	Piros tojás szilva		65
32	Kálmánkörte	35		102	Dániel szilvája		45
33	Clapp kedvence	50		103	Maisvi-i korai		70
34	Kürje-körte	330		104	Sárga uri szilva		35
35	Liegel téli vajoncza	570		105	Engelbert herczeg		150
36	Ferdinánd koronaörökös (Hardepont vajoncz)	75		106	Althman szilvája		50
37	Cserlelű	40		107	Viola kék ringó		40
38	Vörösbélű nyári körte	20		108	Maylandi császár szilva		35
39	Téli esperes	90		109	Sötétkék tojás szilva		35
Kajszi barack.				110 Löweni szép 50			
1-3 évesek. Ára darabonként 20 kr.				111 Gondimi szilva (vörös levelű) 40			
40	Nagyszombati	20		112	Fehér viasz szilva		35
41	Ananász	70		113	Schiesberger korai		15
42	Magyar nagy	100		114	Prunus triloga (diszfa)		65
43	Pirosfűfű	53		Szeder (eper).			
44	Bredai	40		1-3 éves nemesítés. Ára darabonként 20 kr.			
45	Hollandi muskátoly	40		115	Savanyu szeder		25
Őszi barack.				116 Fakó szeder, édes 55			
1-3 éves, törpe. Ára darabonként 20 kr.				117 Rózsaszínű, édes 8			
46	Arkansas	225		118	Fehér " " "		65
47	Willemor	18		119	Szomorú szeder		10
48	Olga királynő	75		Dió.			
49	Precoce d'Alexander	90		2 éves. Ára darabonként 15 kr.			
50	de Harper	35		120	Papirhéju		50
51	Montagne	80		Ribiszke.			
52	Rivers korai	300		Ára darabonként 5 kr.			
53	Korai Sándor	170		121	Nagy gyümölcsű vörös		600
54	Brugnon grand Royal	125		Birsalma.			
55	Nectarine advance	45		Ára darabonként 20 kr.			
56	Dorrving	245		122	Konstantinápolyi		45
57	Precoce de Halles	315		Málna.			
58	Beatrix	115		Ára darabonként 5 kr.			
59	Incomperable	140		123	Málna, vörös, nagy		2000
60	Bondin	215		Naspolya.			
61	Csodaszép	145		Ára darabonként 20 kr.			
62	Precoce de Canada	145		124	Ára darabonként 20 kr.		130
63	Badeni szép	150		Berkenye.			
64	Waterloo	20		Ára darabonként 20 kr.			
65	Clemens Szaure	80		125	Ára darabonként 20 kr.		40
66	Nerwington	80		Szamócza (földi eper).			
67	Precoce de St. Anile	50		Ára 1000 darabonként 50 kr.			
68	Weathland	95		126			
69	Venus emlője	325					
70	Suttems te ad	75					
71	Badaesonyi duranci	175					
72	Amsden	140					

Tudnivalók.

Minden megrendelés Deák Tamás székes fővárosi szőlő- és gyümölcsgazdasági intézőhöz (posta: Budapest, X., Kőbánya, lakása: a fővárosi minta-szőlőtelepen) küldendő.

A csémek ára az intéző által kiállított utalvány alapján a székes fővárosi bármely kerületi előjárásnál fizetendő le, miért is a csémek csak a fizetés

Budapesten, 1896. évi szeptember hó 3-án.

megtörténtéről a kerületi előjárások által kiállított nyugta előmutatása mellett adatnak ki.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett szállítanak, mely esetben csomagolás és a feladási vasut- vagy hajó-állomáshoz való szállítás költsége fejében 100 drb csémete után 60 kr. számíttatik.

A székesfőváros tanácsa.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

Takarmányozástan, 24 ny. iv, irták Cselkó István és dr. Kosutány Tamás m.-óvári gazd. akad. tanárai. — **Talajismeret**, 12 ny. iv, irta Cserháti Sándor m.-óvári gazd. akad. tanár stb. — **Gazdasági építézet kézikönyve**, 24 ny. iv, irta Domokos Kálmán, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója. — **Szikes talajok kezelése és javítása**, Hilgard E. W. után irta Treitz Péter és 3 melléklet. Kavassy Jenő min. tanácsos, a kulturmérnökség főnökétől, Landau Lajos kult. mérnöktől, s a nagylaki öntözött sziktelep Tomka Emil kult. főmérnöktől. — **Okszerű talajművelés alapelvei**, 17 ny. iv, irta: Cserháti Sándor m.-óvári gazd. akad. tanár stb. — **Mezőgazdasági becsléstan**, 15 ny. iv, irta: Szűts Mihály debreczeni gazd. tanintézet igazgatója. — Előfizetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frttal, kötött példányokra 6 frt 70 krral. — Egyes példányokban: a **Takarmányozástan**: 3 frt; **Talajismeret**: 2 frt; **Gazd. építézet**: 3 frt; **Szikes talajok**: 1 forint; **Okszerű talajművelés**: 2 frt 60 kr.; **Mezőgazdasági becsléstan**: 2 frt 30 kr. — Az előfizetéssel több könyv megrendelésnél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába BUDAPEST, Köztelek.

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A szőlőoltványok metszéséről, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irtá: Engelbrecht Károly. Ára 50 kr. — **A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése**. Irtá: Dr. Szilágyi Gyula. Ára 20 kr. — **Lótenyésztésünk emeléséről**. Irtá: Luczenbacher Miklós. Ára 30 kr. — **A kendertermelés és áztatás**. Irtá: Sierbán János. Ára 30 kr. — **Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből**. Irtá: Cserháti Sándor. Ára 30 kr. — **Utmutatás a komlótelepítésre**. Irtá: Imreh Lajos. Ára 30 kr. — **A hazai öntözések mai állásáról**. Irtá: Kvassay Jenő. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK 1894. évről.

Tartalma: 1. Cserháti Sándor. A kultúrtevékenység megválasztása. 2. Szabó Ferencz. Esmék a mezőgazdasági politikáról. 3. Baross Károly. A mezőgazdasági konzerválása. 4. Sierbán János. Takarmányok konzerválása. 5. Pirker János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése. 6. Deák Tamás. A szőlőoltványok és a szőlőoltványokkal való tenyésztés. 7. Dr. Bätz István. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés. 8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvasmarhák gümőkórja.

Ára 50 krajczár.

Külön kiadványok:

Vetőmagvak termelése és kezelése. Irtá: Hirsch Alfréd. 50 kr.

Az állatok átöröklő betegségei és hiábai. Irtá: Táiray János. Ára 20 krajczár.

„Gazdaságtörténelmi Szemle“ 1894. évfolyam. Ára kötve 3 frt.

Általános állattenyésztéstan. Irtá: Tormay Béla, minisz. tanácsos. 2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint. Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. utj n.

Ama több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítottak, mint a mennyi a küldemények után tényleg jár s a viteldijvisszatérítés körüli eljárást a legtöbbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kezében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszámítási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdákarságnak, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utanszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kiáltatnia, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárás költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjzétéstől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest, Köztelek.)

ÁRAK: Nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasúti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130-140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt a „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frt 80 k., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

ORSZÁGOS TENYESZÁLLAT-TÖRZSKÖNYV,

1. füzet: **Magyar fajta szarvasmarhák könyve**, ... ára 1.—
2. „ **Borzéres** „ „ „ „ 1.—
3. „ **Simmenthali** „ „ „ „ 2.50

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovattalok ikenként: bikák számára 5 kr., tehének számára 4 kr., hágatások és borjazások jegyzéke 3 krajczár.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

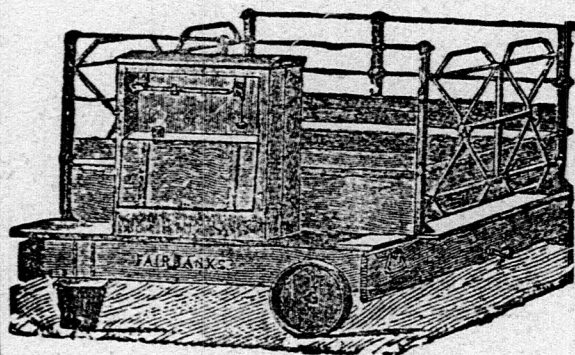
Fairbanks mérlegek a legökéletebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

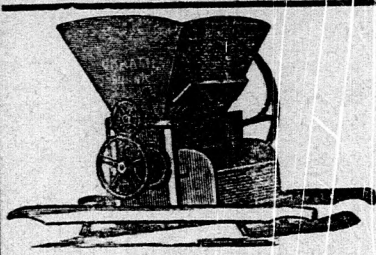
ezészerű és a céljuk megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

5005

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váci-ut 156.

BORSAJTÓK

az általánosan legjobbnak elismert, Mabilie rendszerben szőlőzúzók bogozó készülékkel vagy anélkül és gyümölcsdarálók jutányos árak és kedvező fizetési

feltételek mellett a legnagyobb választékban kaphatók 1802

UMRATH és TÁRSA

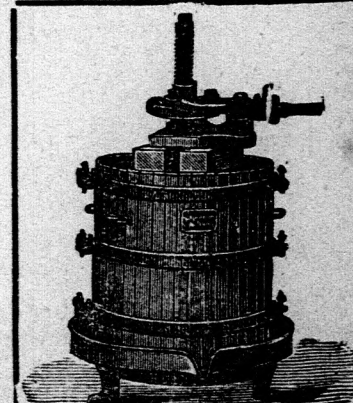
mezőgazdasági gépgyárosoknál

— BUDAPEST, —

V. Váci-körut 60. sz.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A francia Mabilie rendszerű borsajtó előnye, hogy a sajtolásnál a legcsekélyebb erőfelfejtésre van szükség és amellet kettős működésük folytán többet és jobban sajtolnak, mint bármely más szerkezetű borpresek.

Hirdetési ár 15 szóig 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Cím közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetései vételnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Felkértek mindazok, kik valamely jelígis hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Betöltendő állás.

Gazdasági szakmában lehetőleg jártas kereskedő,

ki a gazdaságba vágó üzleti ágnak önálló vezetésére hivatottságot érez, gazdasági körökben összeköttetésekkel bír, a magyar, német nyelv és levelezéshez valamint a könyvvitelhez ért, helyben alkalmazást nyer. Csakis fenti feltételeknek eleget tevő, eddigi tevékenységüket igazolni tudó, lehetőleg 40 éven alul levő egyének pályázzanak „R.” alatt a kiadóba. 1822

Keresetik a vasmegyeri gazdaságba (u. p. Kemese, Szabolcs m.) megbízható **irnok**. Megkívánatik a magyar és tót nyelvnek ismerete, valamely földmives iskola végzése. Előnyben részesül, ki katona kötelezettségének eleget tett. 1801

Pályázat.

Egy gazdasági segédet keresek. — Javalmazása: 500 frt készpénz; — lakás, fűtés, világítás. — Csak keresztény, nőtlen, a magyar és tót nyelvben jártas, felső gazdasági intézetet végzett és néhány évi gyakorlattal bíró fiatal gazdasági nyújtás be ajánlatait okmányok másolataival együtt a birtokoshoz „D. M.” jelige alatt e lap kiadóhivatalába. Az állás azonnal elfoglalható. 1803

Kezelőtiszt egy felvidéki 800 holdas intensív bér-gazdaság számára keresetik október 20 ára, jó bizonyítványok és ajánlatok nélkül kár jelentkezni. Az ajánlatbizonyítvány másolatokkal együtt „G. S.” alatt nyújtandó be e lap kiadóhivatalához. 1800

Egy nagyobb alföldi uradalomba **kerestetik** olyan gazdasági **segéd** tiszt, aki a gazdasági gépészet, mezőgazdasági ipar vasutak be rendezésében elméleti s különösen gyakorlati jártassággal bír s így gazdasági ipartelemek, műhelyek vezetése, mezőgazd. iparvasuti szekrények felügyelése, kezelésére képes. Előnyben részesülnek a gazdasági tanintézetet is végzettek, mert gépteknikai képzettségük kívül gazdasági ismeretek is kívántatnak. Csak nőtlenek pályázzanak, díjazás megállapodás szerint. Ajánlatok „A.” jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1807

Majoros kerestetik, 100 drb. tehénből álló tehenészethez. Előnyben részesül, ki e téren már alkalmazva volt, avagy kiszolgált katonai altiszt, vagy csendőr. Jelentkezhetni özv. gróf Zichy Rezsóné uradalmi főintézőségénél Enyiczken, Abauj-Tornamegye. 1820

Gazdasági irnok keresetik Hász Béla pusztai fővisegyházi gazdaságába. Utolsó posta Zimánd-Ujfalú (Aradmegye). 1819

Nagyságos és Főtisztelendő **csanádi Székeskáptalan Saágh-Paróczy Uradalma**ban egy

irnoki állás betöltendő. Ezen állásra csakis római katolikus felsőbb gazdasági tanintézetet végzett egyének pályázhatnak, kik a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírják. Előnyben részesülnek, kik néhány évi gyakorlattal bírnak és tejjgazdaságban voltak alkalmazva. Próbáév betöltése után az illető véglegesen alkalmaztatik. **Evi fizetés 200 frt készpénz, 400 frt élemezésre és 8 ür méter tűzifa fűtésre.** Pályázók sajátkezűleg irt folyamodványukat keresztlevél és bizonyítványaik kíséretében a **Nagyságos és Főtisztelendő csanádi Székeskáptalanhoz Temesvárra küldjék be.** Október 20-án túl beérkező folyamodványok nem vétetnek figyelembe. 1834

Államvizsgázott erdész kerestetik egy nagyobb uradalomba, folyó évi november 1-sejével. Pályázók forduljanak jószágfelügyelőséghez Ferihegy u. p. Rákos-Keresztur. 1833

Nagyobb gazdaságba azonnali belépésre kerestetik gazdasági iskolát végzett, a gazdaságkönyvvitelbenis jártas izr. fiatal ember, ki jó bizonyítványokkal rendelkezik. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal felszerelve, melyek vissza nem küldetnek „Jó jövő” jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1619

Állást keresők.

Kulcsárnői vagy házvezetőnői állást keres, a háztartás minden ágazatában rendkívüli jártassággal bíró intelligens fiatal hölgy. Szíves megkeresések „Szeregy” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretik. 1700/a

Ispáni állást keres, 26 éves, izr. fiatal ember szeregy feltételek alatt. Szíves megkeresések „Gazdálkodó” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1701/b

Gazdatiszt ki praxis útján szerezte gazdasági ismereteit, nagyobb gazdaságot vezetett, szerény feltételek mellett állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1810

Egy 29 éves, róm. kath. okl. gazdatiszt, jártas az állattenyésztés, cukorrépa termelés, szeszgyártás és malomiparban, a kettős könyvvezetésben, beszéli a magyar, német és szláv nyelveket, a két előbbi írásban is bírja, jelenleg egy intensív kezelt béruradalomban van alkalmazásban, intéző tiszt állást keres. Ajánlatok **A. M. E.** alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 1809

Állatorvos, ki gazdaságnál is alkalmazható, magyarul, németül és tótul beszél, 1897. április 1-ig állást keres. Czim a kiadóhivatalban „P. L. A.” jelige alatt. 1818

Gazdatiszti állást keres, egy felsőbb gazdasági intézetet végzett, róm. kath. nős, 2 gyermekkel bíró egyén, ki egy nagyobb uradalomban már 24 év óta szolgál, jelenleg mint kasznár egy 4000 holdas birtokot kezel önállóan, hol nagy állattenyésztés, czukorrépa-és dohánnyermeles üzetik, bérbeadás miatt azonban állását változtatni kénytelen. Az új állását újévkor foglalhatná el. Szíves ajánlatok **N. F.** alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek, hol a czim is megtehető. 1813

Nős, kiscsaládu kertész, állást keres november 1-re, konyha, gyümölcs és szőlőmagkertetészet érti. Czim a kiadóban. 1824

Állást keres, földmives iskolát jó sikerrel végzett, kiszolgált huszár altiszt; ki a német és szerb nyelvet is bírja. Czim a kiadóhivatalban. 1827

Kolozs-Monostori gazd. intézetet végzett s hadkötelezettségének eleget tett róm. kath. gazdász, kinek fél évi gyakorlata van, irnoki állást keres. Czim a kiadóban. 1830

Okleveles gazdatiszt, 26 éves, ki több évi önálló gyakorlattal és igen jó bizonyítványokkal bír, azonnali belépésre állomást keres. Czime a kiadóhivatalban. 1829

Földmives iskolát jó sikerrel végzett fiatal intelligens ember, ki a gazdasági téren több évi gyakorlattal bír, és a kettős könyvvezetésben jártas, ispáni vagy hasonló állást keres, az állást azonnal átveheti. Czim „B. M.” alatt a kiadóhivatalban. 1842

Egy, a keszthelyi gazd. tanintézetet végzett ifju november 1-sejére megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1841

Egy 15 évi gyakorlattal bíró **gazdatiszt,** ki úgy a cukorrépa termelés mint dohánnyermeles, m a r h a, disznóhizlalásban és állattenyésztésben teljesen jártas, állást keres. Czim „Gazdatiszt” Enying, posterestante. 1840

Szentimrei földmives iskolát igen jó sikerrel végzett 27 éves nőtlen egyén egy rendes gazdaságban irnoki vagy ehhez hasonló állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 1843

Gépész-lakatos ki egy nagy uradalomban 12 éve van alkalmazva, kezelt négy cséplőgépet egy fekvőgépet malomban, ily minőségben alkalmazást keres újévre, ért minden kazánkovács munkát, esztergályosszóval a gépek bármily nagy javítására vállalkozik. Czime a kiadóhivatalban. 1839

Egy intelligens nőtlen 35 éves egyén, ki kiskortól a kertészetben nevelkedett s a kertészet minden ágában jártas s mint urasági mas 5 évig szolgált, hasonló állást keres „Nőtlen” jelige alatt. 1838

Egy ügyes szakmájában megfelelő gépész-kovács éves állást keres újévre vagy rögtöni belépésre. Czim a kiadóhivatalban. 1832

Alacsony és magas nyomású **stabil-gépész,** ki régebbi idő óta nagyobb malomban és gazdaságban van alkalmazva, megfelelő állást keres új évre. Czim a kiadóhivatalban. 1845

100 koronát fizetek annak, aki nekem január 1-re nagyobb uradalomban, rendes fizetéssel **gépész-kovács** állást szerez. Több évről szóló jó bizonyítványaim vannak. Czim a kiadóhivatalba. 1844

Földmives iskolát jeles sikerrel végzett, 34 éves, róm. kath., nős egyén, ki állomásában 4 évet töltött, ispáni állást óhajtat elnyerni oly gazdaságban, hol egyetlen fiát iskoláztathatná. Czim a kiadóhivatalban „H. S.” jelige alatt. 1849

Kereskedelmileg képzett képzett gazdatiszt, 16 évi gyakorlattal, december vagy január 1-re állást keres. Czim **Pártos Gyula, Temes-Butyin.** 1846

Állatok.

Eladó

100 db másfél éves erdélyi tinó.

Uradalmi czélokra kiválóan alkalmas. 1796

Bővebb értesítést ad:

Kenéz Zoltán

földbirtokos,

Turkeve, (Jász Nagy-Kun-Szolnok m.)

Eladó állatok.

Pinzgauer igás lovak (4 éves, kocsiba betanítva)

Simmenthali bikák (1-2 éves tiszta vérű)

Simmenthali üszök (1-2 éves tiszta vérű)

Magyar faj üszök (1-2-3 éves tiszta vérű)

Magyar faj bikák (2 éves tiszta vérű)

Bivalytinók (3-4 éves)

Bivalyüszök (1-2-3 éves)

Felvilágosítást ad az **Uradalmi igazgatóság Lengyel-től,** Somogy-megye. 1825

Ürübirkát tartani való, 1¹/₂-3 éveset, körülbelül 200-300 darabot megvételekre keres **Ruttkay Béla,** Szt.-Pál, u. p. Aranyoson. 1828

Vegyesek.

Tej,

naponta körülbelül 600-1000 liter évi szerződésre, közvetlenül a tulajdonostól megvételekre kerestetik. Ajánlatok „G. H. 12.” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 1821

Hadviger Albert

új szabadalmazott

„Millenium”

kazalvágó kése

e nemben legkiválóbb eszköznek bizonyult **rendkívüli munkaképessége és könnyű kezelhetőségével.**

Elismerő nyilatkozatok, ajánlatok tekintélyes gazdaságokból kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Ára 1 drbnak 7 frt 50 kr.

Megrendelhető utánvétellel, mint 5 kgrt meg nem haladó postacsomag.

Hadviger Albert

urad. tisztartónál

Küküllővár (Erdély) és

Kühne E.

gépgyárosnál, Budapest, váci-körút 57a szám. 1790

Minden drbn „Hadviger Albert csász. és kir. szabadalma” jelzés látható!

Őszi vetésre

szállit

Luczernamagot 60 frtért

Baltaczimot 10 ”

Korán érő búzát 7 ”

Őszi borsót 7 ”

ab Alvincz zsáktól mérve a vételár beküldése után

Gróf Teleki Arvéd

drassói 1790

uradalmi intézősége

u. p. **Koncza.**

Két telek,

egyik 800, másik 400 □ öles, Rákosfalván, előbbi a Zöldikével, utóbbi a Sárka csikó vendéglővel szemben, **elköltözés miatt igen olcsón eladó.** Czim a kiadóhivatalban. 1900

Törleszt. kölcsön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a valódi becsérték alapján 20-60 év közti időre készpénzben. Birtokok felmondhat bármikor, pénzügyi intézet nem mondhat fel. Csak hely kamattal törle is törlesztetik. Lebonnyítás 14 nap alatt.

Semmi előleges költségek. Minden felvilágosítás **új-talan.** Beküldendő csak a telekkönyvi kivonat, kataszterív. Konvertálás bélyeg- és illetékmentes. Czim:

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi Intézet. Budapest, Váci-körút 38. sz. Legnagyobb ingatlan és Jelzálog-Forgalmi Intézetet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánlva van.

Friedländer & Co.

Posen (Németország)

Lóhere és Luczerna stb. magot

keres megvételre. Mintával ellátott ajánlatok kéretnek. 1836

Kerestetik urilak kerttel, 150-250 hold szántófölddel, vasúthoz nem messze. Czim a kiadóhivatalban. 1789

Mind oda vannak!

mondja minden ház, gyár, malom és földbirtok tulajdonosa aki **KLEIN** győztes-féle **Rattoxint** patkányok és egerek kiirtására használta. Mintadoz 60 kr., 1/2 kg. kisebb vállalatnak elegendő, 3 frt; nagy vállalatok számára 1 kg. 5 frt. Valódi kapható csak **KLEIN S.** o. győztes-szerződésű, **LUGOSON,** 60 sz.

Minden fajta erdei csemeték,

erdők és sövények alapításához, szép és olcsó fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomorú fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő, hamvas és fehér égerfa, jávor-, bükk-, fehérjuhár-, szilfa, nyírfa tölgy- és akáczfákat csipke és bodzafacsemetéket ajánl a tavaszi telepítésre **Guts-verwaltung Borowna** posta **Bochnia,** Galiczia. Árjegyzék kívánatra bérmentve. Az erdei csemeték szétküldése f. év október 1-én kezdődik. Tisztelettel kérjük a levelezést német nyelven. 1522

Eladó

jutányos áron bérlet megszüntés folytán egy **modern,** teljesen jókarban levő, eddig is üzemben volt

mezőgazdasági

szeszgyár-

berendezés.

Bővebbet a kiadóhivatal. 1601

Budapest-Kelenföldi
 új telepünkön gőzkeszerkezeteinkről
ÁLLANDÓ KIÁLLITÁST
 tartunk.
 Vasuton Budapestről a déli- s keleti- (központi) pálya-
 udvarokról könnyen elérhető.
JOHN FOWLER & Co.
 Budapest—Kelenföld, a vasulállomással szemben.

ALAPITTATOTT 1848-ban.
Freund A. és Fia
 cs. és kir. szab. nyereg-, szij- és bőröndárak gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 3.
 Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák,
 lópokróczok, lónyíró ollók s utazó cikkekben, legjobb
 kivitelben jutányos ára-
 kon. Előírással nyereg-
 szerelések tényleges s
 tartalékos tiszt urak ré-
 szére legolcsóbb áron.
 Képes árjegyzék
 kívánatra ingyen
 és bérmentve.

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
 Üllői-ut 25-dik szám.

MELOCCO PÉTER
 BUDAPEST
 VI. Dévai utca 21.
 Ásványvízgyár, cementgyár és betonipari vállalat.
 Cementcsövek minden nagyságban.
 Elvállal városi csatornázásokat, szilip- és vízvezetékrendszereket,
 cementbetonbuckolásokat, gépalapozásokat stb.

Állami részről történt kísérletezések alapján szikes talajok
 javítására és
 termőképessé tételére
 kitűnőnek bizonyult az
EGERESI TRÁGYAGIPSZ,
 melyet, valamint mindennemű műtrágyát legjutányosabban szállít az
EGERESI MÜTRÁGYAGYÁR
KRAMER J.,
 BUDAPEST, V. ker., Dorottya-utca 9. sz.

Szecskaavágók
 járgány- és kézihajtásra,
Répaavágók,
 legújabb szabadalmazott
 „RAPID“ darálógépek
 Wentzki-féle szabad.
gyorstakarmány-füllesztők
 nagy készletben
Friedlaender József
 gépgyára,
 Budapest, VIII., kerepesi-ut 17. sz.
 Az összes gazdasági gépek gyártása.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Formalin
 (40%-os formaldehyd)
 kitűnő szer a száj- és körömfájás ellen.
 Nagyobb számban érkezett igás ökrök között kiütött száj- és köröm-
 fájás kezelését Rühmekor kir. főtiszt ur Winzenburgban Freden mellett For-
 malinnal (40%-os formaldehyddel) kísérlette meg.
 Az ökrök szája és körme naponta egyszer félpercentes formalinoldat-
 tal lett tisztítva. A sebeket egytől percen keresztül oldattal mosták ki, utána pedig
 bekenték a körmököt fakátránnyal. Ezenkívül az istálló szoró segítségével
 formalin gőzzel fertőtlenítették.
 A járvány 14 nap lefolyása alatt megszűnt. Az ökrök csak alig egy napig
 maradtak táplálék nélkül és jóformán semmit sem szenvedtek a járvány miatt.
 Nevezetnek sikerült továbbá a járványt csupán egy istállóra a trágyá-
 nak ugyancsak fenti félpercentes oldattal való megöntözésével izolálni, dacára,
 hogy a beteg ökrök istállója a többi istállók közvetlen közelében volt.
Reszelt formain-gelatine
 (Dr. Schleich-féle Glutol)
 Dr. Jess Charlottenburg, Schuemacher Freiburg i. B., K. Tiburtius Nö-
 renberg, Wagenheuser Neuhof i. Bayern és a graditzi-i Wagner-ménésbirtok
 kísérletei szerint kiválóan alkalmas nyílt sebek gyógyításához lovaknál, neve-
 zetesen a „lovak pókja“ elnevezés alatt nagyon elterjedt Dermatitis eccema-
 tosa és gangraenosa ellen. Az utóbb nevezett a dr. Schleich-féle Glutol-t mint
 igen kitűnő szert ajánlja és különösen friss sebeknél nélkülözhetetlennek tartja.
 Formalin és Glutol kapható minden droguista kereskedés útján,
Chemische Fabrik auf Actien (vorm. E. Schering.)
 Berlin V., Müllerstrasse 170/171.

Gépolajat,
 u. m.: valódi, tiszta olíva-olajat, elsőrendű,
 savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-
 olajat stb.
Olasz saponáriát
 tisztán vastag gyökerekből őrlve. Takaró-
 és szekerponyvákat.

Fertőtlenítő szereket,
 u. m.: karbolsav, karbolpor, creolin, zöld-
 gálcz stb.
 carbololeumot, rézgálczot, keserűsót
 csudását, kocsikenőt, petroleumot.
Zsákokat és ponyvákat
 kátrányfestékeket, fedéllakokat,
mütrágyát.
 szállít

A cséplőidényre
gépolajat, szalonnát
 és a szükséges egyéb cikkeket, előjegyzésbe véve,
 a megrendelő tetszése szerinti időben és részletek-
 ben szállítom.
Luczernát! Lóherét! Fűmagvakat minden
 célra és minden egyéb gazdasági vetőmagvakat és
 gazdasági cikket és vetőmagot a legjutányosabb
 áron és garantált jó minőségben.

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN,
 V. ker., Akadémia-utca 10. sz.
 Sürgöny-cím: „CERES“ Budapest.
 Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.
 (Utánnyomás nem díjazható)